TRACTAT

DE LA

IMITACIÓ DE CHRIST

TRACTAT

DE LA

IMITACIÓ DE CHRIST

traduhit de la llengua llatina
á sa primogénita la llengua catalana

PER

TERENCI THÓS Y CODINA

Doctor en Dret y Mestre en Gay Saber

BARCELONA
A. LÓPEZ ROBERT, IMPRESSOR
CONDE DEL ASALTO, NÚM. 63
1894

PROEMI

Es tan gran y merescuda l' anomenada del tractat de la IMITACIÓ DE CHRIST, que res podríam afegirhi pera engrandirla. Quan d' éll ab veritat s' es pogut dir, qu' es lo primer llibre fet per l' home, després de la Biblia, qu' es feta per Deu, ja está dit tot. Tothóm sap lo cabal que d' éll han fet sempre, axís los mes enlayrats conrehuadors del pensament, com los mes coratjosos conrehuadors de la virtut. Y ab tot y son alt vol, qu' arriva fins á lo mes alt del cel, sa entenimentada doctrina es tan escayenta al bon seny popular, que si ab tota delió se procurás ferla avinenta á tota mena de gent fins asolir d' encastarla en l' enteniment del poble, no cal pas duptar que á eix se li hauria donat, com qui iman-

ta forment una agulla pera que giri ab ficsesa vers al nort, son veritable, son millor y mes recte senderi.

Per açó, obehint als desitxs,—inspirats en los manaments d' antichs concilis—dels sabis Prelats y de gran munió d' honorables sacerdots de la nostra benvolguda terra, com y també dels més experts mantenedors del catalanesch renaxement, á fi y efecte de que 'l nostre poble sia sempre adoctrinat, nodrit y apexat en tot quant á la Religió y á la devoció pertoca en son propi y nadiu parlar, com á mes entenent y mes enmotllat á sa genial manera de pensar y de sentir, havém volgut traduhir ara de bell nou, y ab triat, pur y vivent llenguatje del terrer, de la llengua llatina á sa primogénita la catalana exa obra capdal, entre les dels homens sens comparansa, que, traduhida gayre bé á totes les llengues del món, fins y tot á les mes estranyes, ho havía estat axís mateix, encara que ab migrada sort, á la nostra en mal hora aborrida y deshereta-

da, quan ella anava á mal borrás y de cada jorn mes aperduada. (*)

La traducció que avuy, en plena renaxensa literaria, oferím al públich, no s' es feta ab cap mira de guany, sino al escalf dels sentiments de Deu y Patria, y ab lo franch intent,—¡que Un y altra ens prenguen en bé!—de afavorir á la vegada dues coses que tant ens freturan á tall de cristians y de catalans com son la pietat y la llengua; de sort que la bona gent dels nostres afraus hi puga beure á doll barrejades l' una y l' altra, y sadollants' en, com d' aigües fortes y regalades sortides dels venys de nostres mes alteroses montanyes, torni á reviscolarse y á pendre tremp l' esperit catalá com en millors y mes glorioses diades.

(*) Descontám la traducció valenciana, dedicada á la filla del Marqués de Villena, que á les derreríes del quinzen segle publicá en la ciutat del Turia Miquel Peris, y ens referím á les traduccions dels segles XVII, XVIII y XIX.

CURIA ECLESIÁSTICA

DE LA

DIÓCESIS DE BARCELONA

El M. I. Sr. Vicario General de la Diócesis por decreto de esta fecha, vista la favorable censura emitida por el M. I. Sr. Arcediano Dr. D. Buenaventura Ribas ha concedido á V. el permiso solicitado para publicar la obra titulada: traducció de LA IMITACIÓ DE CHRIST.

Lo que por mandado de S. Señoría me complazco en comunicar á V. previniéndole que debe entregar dos ejemplares de la referida obra con el Visto bueno del

Censor á la Secretaría de Cámara y Gobierno de este Obispado. Dios guarde á V. muchos años.

Barcelona 20 de Julio de 1894.

DR. JAIME BRUGUERAS PBRO.

Secretario Conciliar.

Sr. Dr. D. Terencio Thós y Codina

MOLT ILUSTRE SENYOR:

¡Quín llibre aquest, de qual novella traducció á la llengua de Sant Ramón de Penyafort y de Sant Vicens Ferrer a Vostra Senyoría m' ha encomanat la censura! ¡Quín llibre tan fora de la ratlla y tan per ensobre dels demés llibres sortits de l' humana pensa!

Al sabi que 'l fulleja ab afició li fa caure la testa demúnt del pit, vinclada pe'l pes de la reflexió; al home de pietat qu' en ses planes medita li fa acotar lo cap als peus del Sant Christ tot sentint que l' ánima y 'l cor bategant se n' hi entran dins lo sagrari, y encara que allí no sápia parlar y encara que li sembli que no sap sentir, per massa que sent y de tant que sent, se

trova be y tranquil y quiet y seré y com transportat á regións altes, molt altes, ab aquelles paraules que tot ho diuhen: *amo solus habitare tecum... silentium tuum loquitur mihi.*

Per açó es llibre que va endoyna per tot arréu, y per tot arréu se trova, axís en la llibrería del lletrat com en la cella del frare, en l' obrador del menestral com en l' escón de la masía, y fins en los pilóns de llibres del descregut y en lo sach de nit del qui viatja, si 'ls hi resta tan sols un borrall de recort del que aprengueren en sa jovenesa.

Y res té d' extrany, perque 'l tractat de la *Imitació de Christ* te una propietat que no 's pot definir, una qualitat, una virtut, diguis com se vulla, que may s' es vista en cap altre llibre escrit per má d' home. Y es que en totes les escayenses de l' etzarosa vida dels mortals y viadors y qualsevol que sia l' estat de la seua ánima, sempre aquesta, com en un mirall, s' hi trova reflexada dintre d' aquelles planes, y com l' auçell dins son níu l'

hom s' hi agombola, be sia que les penes esbotzen son cor ó que 'l punyi'l desengany, be que 'l brugit del món l' axorde ó les ilusións l' enterbolexen, ja quan los sofriments corsecan y l' enuig ho fa veure tot negre com una bauma sens fons, de igual manera que quan les coses de la vida venen joyoses com nau que naveja vent en popa y serenes com matinada d' abril.

Son molts, y açó pera nosaltres ja ve d' antich temps, qui obrint arréu y per qualsevol indret les fulles d' aquest singular llibre, sempre al bell punt hi trovaren la medicina que pera les ferides de llur cor els calía ó 'l consell que cercavan ó 'l reçer pera revenirse del tráfech de la vida ¡d' exa vida tan trafegosa y tan endolada! Sempre en les planes d' eix llibre s' hi trova una mena de *sursum corda* pera desencastar al pobre caminant del llot d' exa terra, fentli aborrir les alegríes d' exa vida que, com díu lo primer místich d' eix segle, son tristeses vestides de festa, y fentli estimar y alenar la vida y

les alegríes del cel, empenyintlo y esperonantlo á que s' afanyi á conseguirles ab lo conreu de totes les virtuts. ¡Oh! quan se tracta de la *Imitació de Christ* ¿quí podrá dir tot quant ve á la pensa?

Per exes breus indicacións, que altre cosa no poden ésser per avuy, se pot ben compendre perque ha sigut la *Imitació de Christ* lo llibre que, dés sa aparició en lo segle tretze sempre y en tot temps, com en totes les parts del món, ha cridat l' atenció y ha sigut l' encis de tota nissaga de persones, de tots los estaments, havent meditat en ses planes gran nombre de sants y de sabis, que en éll hi xuclaren la mel de la virtut y de la sabiesa, y haventse donat á l' estampa en mes de quatrecentes edicións, des de la primera que, segóns apar, del 1471 al 1472 Gunther Zainer estampá en Augsburg fins á la present, estant avuy mes escampat y essent mes llegit que may.

Axís s' explica com dés del castellá al arábich, dés del italiá al turch, dés

del inglés al rús, dés del alemany al francés, y en vasch y en catalá y en flamench y en portugués y en gallech y en bretó y fins en siamés, y en chinesch y en siriach y en totes les llengues y gayre be en tots los dialectes del món ha sigut traduhit eix llibre. Axís s' esplica que sian més de cinchcents los escriptors que s' han acaboriat ab los orígens y naturalesa d' exa obra; que passin de dos mil setcents vuytanta quatre los qui han fet adicións y comentaris á la matexa, y de mes de doscents los qui han escorcollat y volgut esbrinar quí es lo mortal tant sant y tant sabi que haja pogut y sabut escriure llibre baix tants de conceptes tant y tant maravellós, com aqueix, qual *autógraf* (?) compost de noranta dos fulles de paper irregulars, barrejades de tant en tant ab algunes de pergamí, escrites totes de puny y lletra de Tomás de Kempis segóns l' inscripció en l' any 1441, fidelment s' estoja en la Biblioteca Reyal de Bruseles.

Sí, axís es. Y per més estrany que sia, y cosa que fa pensar molt, exa es encara l' hora en que no se sap á punt cert quí es ni quí pot ésser aquell qui va compondre exa garlanda d' espirituals joyells que á tothom entussiasma y á tothom enamora, tot justament perque s' escau á tothom.

Digne es, certament, d' ésser notat l' esperit históric que s' es desplegat en nostre temps. ¡Be 'n pot estar aqueix d' atrafegat! ¡Be 'n pot tenir de cabories! ¡Be 'n hi pot haver de trasbals! Açó plá! Ab tot y portar una vida tan afeynassada, en mitx del atarantament en que sembla que ningú disposa sisquera del temps pera pensar en sí mateix, may com ara s' havía revelat una tendencia tan oposada á exa desficiosa activitat y á exa neguitosa y rosegadora frissansa.

La vocació, que en veritat vocació 's necessita, pera 'ls estudis histórichs, may s' havía mostrat tan clara y tan ferma com avuy. Les investigacións históriques que tanta de paciencia y

tant de recullimient demanan, may com avuy s' havían portat tan amunt y tan fons. Ni may com avuy havían sigut tan sostingudes y portades fins al arrél les disquisicións necessaries pera arrivar á la depuració y á la reconstrucció histórica per tots tan desitjada.

Donchs be. Cal repetirho alt, molt alt, pera que tothom ho sápia. Avuy per avuy no s' ha sabut trovar quí fou qui escrigué exes fulles de que 'ns ocupám, y tal volta no 's sabrá may, perque quí sap si la Divina Providencia té decretat que qui no volgué que 'ls seus contemporans lo coneguessen, no sia tampoch conegut de sa posteritat, fent veres les seues paraules: *ama nesciri et pro nihilo reputari*; y perque 'l llibre es *Contemptus mundi y Tractatus de meditacione Cordis et de Christo imitando contempnendis-que mundi vanitatibus*.

Y en mitx del dupte y la foscor ¡quántes opiniónsl Uns diuhen que eix anónim es un desenganyat, menys-

preat del món, que dexá açí en exos capítols ses impressións, ses nafres del cor; altres pensan qu' es un monjo que dés de sa cel-la dona un crit d' alerta als qui viuhen distrets y materialisats dintre d' exos formiguers que 's diuhen grans capitals; altres que es un aplech de tractats místichs, expressió de la vida que en lo clastre y en lo brugit de les ciutats se vivía en l' edat mitjana, y que per consegüent, á semblansa de la *Divina Comedia* del Dant Allighier, es la manifestació, l' expressió y la traducció del carácter de generacións passades, açó es, de les tendencies y aspiracións d' una tongada histórica, altres que son autor es lo seráfich cantor de les *Floretes*, Sant Francesch d' Assís, altres Sant Bernat y altres Sant Bonaventura, relacionant-lo ab les *Conferencies* de Tolosa, sens fonament al derrer atribuhides; no pochs suposan si es de Gersen, abat de l' Ordre de Sant Benet en Vercelli, ó be de Gerson, lo gran canceller de França, y no mancan qui endossan sa

paternitat á Gandulf de Sajonia, á Martí 'l Cartuxá y á Umberti de Casal-Font, á Reinaluzzi de Corbario, Inocenci ters, Joan de Canabaco, Gualter Hilton, etc. decantantse los mes á creure que la *Imitació de Christ* fou escrita per Tomás de Kempis, canonge regular de Sant Agustí en lo monastir de Santa Agnés prop de Ivol, en los Paíssos baxos, lo qual canonge es qui s'en porta la nomenada sobre tots los demés. Mes, sobre tot açó, com so dit, escatexen en grán los lletrats y altres qu' están ben lluny d' ésser homens de lletres.

No fa pas gayres anys que, sobre lo moltíssim que s' en ha escrit, en la *Revue des questións historiques*, vol. I, pl. 527 y seg., Mr. Arthur Loth, qui es, en veritat, un investigador de molt talent y de amplíssima y fonda erudició, publicá un trevall de gran paciencia, escrit ab severitat y conexement de la materia. Totes ses investigacións s' inclinavan, sembla qu' ab fonament, á provar que, en efecte, Tomás de

Kempis era 'l qui entre tots s' en portava la palma. Talment apar que, de pas en pas y caminant á peu ferm, ab la má acompanya al lector fins al convent, fins á la silenciosa cel-la del pietós y auster cenobita. Mes tan bell punt va á trucar á la porta pera ferli conéxer y admirar á home tan extraordinari, s' atura, no gosa passar avant, torna enrera y dexa la questió tál com estava avans y fins ab mes delió de trovar lo que 's cerca y que después de sis centuries, malgrat tants d' esforços, no ha sigut pas á hores d' ara descobert.

Tal es, M. I. Sr., lo llibre que avuy novament se dona á llum, traduhit del llatí á nostra sempre benvolguda y sempre amadíssima llengua catalana per un dels Mestres que ab mes amor y ab mes entussiasme y ab explets d' honra y de gloria conreuha 'l nostre bell parlar, *la llengua de aquells sabis, que ompliren l' univers de llurs costúms y lleys*, la llengua en que nostre poble providencialment pensa, aquella

en que providencialment parla y la que li es providencialment mes entenent: (Rahóns de pes pera que l' amém y respectém tots los qui creyém que 's deu amar y respectar lo que ha fet y disposat la Divina Providencia.)

Es aquesta publicació un de tants medis de fer entendre á qui vulla que la Religió se val de totes les forses pera escampar les máximes de cristiana pietat y de moral puríssima per tots los indrets de nostra may prou ben llohada Catalunya. Y en veritat que llibres de aquesta mena, si per una part hi escauhen molt be al renaxement literari catalá que en la Religió ha de cercar sa ferma basa, per altra part dintre de les nostres encontrades, rebregades per fortes ratxes de vents que pican de fora, hi fan mes falta de la que algúns se creuhen y gosarían dir. *Pietat cristiana*, *expressada en nostra llengua mare*, com ha dit ab motíu de la publicació d' aqueix llibre un dels sabis Prelats de Catalunya, tal es lo remey que avuy mes que may

convé á la nostra gent y á la nostra terra.

Tal vegada 's dirá que 'l llenguatje en eix llibre usat te regust de massa sabi. Mes á mí 'm sembla que 'l Mestre Thós, tan aferrat y ab tanta rahó á tot lo castís y que té ó porta encarnat lo geni de la nostra llengua, tant en les paraules com en les construccións, pot ben dir aquí avuy lo que en 1542 deya 'l sabi y pietós P Granada de la traducció d' aqueix llibre á la llengua de Castella «agora nuevamente romanzado por mi mejor y más apacible stilo que solía estar.»

Per poch que 'l lector s' hi pari, veurá ab plaher que 'l llenguatje y l' estil, franchs, vivents y esbarjosos, que aquí hi campejan, son devallats en sa puresa de nostres valls y de nostres montanyes, y portan l' escayenta y virolada vestidura de pagés, com rumbanta mostra d' una llengua que té sos mes ferms puntals y sos mes fidels conreuhadors en nostres masíes y en nostres cases payrals foranes, ahont lo

traductor, per ses aficións pagesívoles, dés de sa jovenesa ha anat ab amor á arreplegarles.

Cal també fer esment de que 'l traductor, enmotllant sa versió tant com ha pogut al original, fins ha procurat conservar en aquesta certa forma métrica que molt be li escau y que sovint s' observa en molts indrets de aquell.

Y perque, M. I. Sr., so de parer que exa traducció no conté concepte, máxima ni doctrina que vagin contra del dogma y de la moral del Catolicisme, entench que la Vostre Senyoría fará un be á la pietat cristiana y á les lletres catalanes si li plau donar permís pera sa publicació.

Barcelona 1 de Juny de 1894, diada del Sagrat Cor de Jesús.

BONAVENTURA RIBAS, PBRE.

Barcinone 20 Julii 1894.

Imprimatur.

FRANCISCUS POL, Vicarius Generalis.

LLIBRE PRIMER

AMONESTAMENTS ÚTILS PERA LA VIDA ESPIRITUAL

CAPITOL I

De la imitació de Christ y menyspreu de totes les vanitats del món.

1. Qui 'm segueix no camina en tenebres, diu lo Senyor. Aquestes son paraules de Christ, ab les quals som amonestats pera que imitém sa vida y costums, si verament volém esser il·luminats y lliures de tota ceguera del cor.

Sia, donchs, nostre mes gran estudi meditar en la vida de Jesucrist.

2. La doctrina de Christ excel·leix á totes les doctrines dels sants; y qui

'n tingués l' esperit hi trovaría lo manná amagat.

Mes, esdevé que molts, tot y ohint sovintment l' Evangeli, poch l' assaborexen, puig l' esperit de Christ no tenen.

Qui vol ben entendre y assaborir les paraules de Christ cal que malde pera apariar ab ell tota sa vida.

3. ¿De qué t' aprofita escatir les alteses de la Trinitat, si 't manca la humilitat, per hont desplaus á la Trinitat?

Cert, los enlayrats mots no fan sant ni just, sols la vida virtuosa fa plahent á Deu. Mes desitj jo sentir la compunció que saber sa definició.

Si sabesses tota la Biblia á la lletra y los dictats de tots los filosophs ¿de qué 't serviria tot plegat sens la caritat y la gracia de Deu?

Vanitat de vanitats, y tot vanitat, fora de amar á Deu y á éll sol servir.

Aquesta es la major sabiesa, per lo menyspreu del món encaminarse vers lo regne celestial.

4. Vanitat es, donchs, cercar les riqueses fal-lidores, y refiarse d' elles.

Vanitat es també adalerarse pe'ls honors y en alt estat ensuperbirse.

Vanitat es seguir la déria de la carn, y desitjar alló per lo qual després deus ésser greument castigat.

Vanitat es desitjar llarga vida, y cuydar poch de que sia bona.

Vanitat es atendre sols la present vida, y no preveure l' esdevenidora.

Vanitat es amar lo que tot depressa passa, y no corre envers ahont lo goig eternalment dura.

5. Recorda't sovint d' aquell proverbi: no s' afarta l' ull de veure, ni l' orella s' ompla de ohir.

Malda, donchs, per arrabassar ton cor del amor á les coses visibles y transportarte á les invisibles. Puig los seguidors de llur sensualitat tacan llur conciencia y perden la gracia de Deu.

CAPITOL II

Del humil concepte de sí mateix

1. Tothom naturalment desitja saber; mes la ciencia sens lo temor de Deu ¿qué val?

Millor es, per cert, l' humil camparol, que serveix á Deu, que l' ergullós filosoph que, oblidat de sí, escorcolla 'l curs dels astres.

Qui be 's coneix, á sí mateix s' avileix, y no 's plau en les humanals llohançes.

Si jo sapigués tot quant hi ha en lo món, y no tingués caritat, ¿de qué 'm serviria devant de Deu, qui m' ha de judicar segons les meues obres?

2. Afoga ton desmesurat desitx de saber; perque en açó s' hi trova gran distracció y fal·liment.

Los científichs se plauhen d' ésser tinguts y renomenats per sabis.

Moltes coses hi ha, que 'l saberles gayre ni res aprofita al ánima.

Y es ben foll aquell qui en altres co-

ses s' enfonda que en les que á sa salvació servexen.

Les moltes paraules no satisfán al ánima; mes la vida bona refá l' esperit, y la conciencia pura dona gran confiança en Deu.

3. Quant mes y millor sapias, tant mes greument serás judicat, si mes santament no haguesses viscut.

No vullas, donchs, envanirte de cap art ni ciencia; ans be tem del conexement que se te n' ha donat.

Si 't sembla que saps molt y entens prou be, sapias ab tot qu' es molt mes lo que ignoras.

No vullas exalsarte, ans be confessa la teua ignorancia.

¿Per qué 't vols preferir á altri, trovants'en molts de mes doctes y mes experts en la lley que tú?

Si vols saber y apendre avinentment quelcóm, cuyda d' ésser desconegut y tingut per res.

4. Aquesta es la mes alta y avinent llissó: lo ver conexement y menyspreu de sí mateix.

A sí mateix en res tenirse y dels altres sentir sempre alt y be, gran sabiesa y perfecció es.

Si vegesses á un altre obertament pecar ó quelcóm de greu cometre, no deurias per açó tenirte per millor, perque no saps quant temps podrás servar en lo be.

Tots som frévols; mes tú á ningú tindrás per mes frévol que á tú mateix.

CAPITOL III

De la doctrina de la veritat

1. Benaventurat aquell á qui la veritat matexa ensenya, no per figures y veus passatjeres, mes axís com ella es.

Nostre parer y nostre sentir tot sovint ens fal-lexen, y no allargan gayre.

¿De qué aprofita lo gran encaparrament de les coses amagades y fosques, si en lo judici no serém reptats per haverles ignorat?

Gran follia, que oblidades les coses

útils y necessaries, ens enfondém devades en les curioses y danyívols. Tenint ulls, no hi veyém.

2. ¿Y qué 'ns fa á nosaltres dels genres y les especies?

Aquell á qui parla lo Verb etern se deslliura de moltes opinions.

D' aquest sol Verb prové tot, y tot pregona l' únich Verb; y éll es lo principi y aquell qui 'ns parla

Sens éll ningú entén ni judica dretament.

Aquell á qui tot es hú, y tot ho refereix á hú, y tot ho veu en hú, pot ésser ferm de cor y romandre pacífich en Deu.

Oh Deu de veritat! feu que jo sia unit ab Vos en perpetual caritat.

Sovint m' enutj de llegir y ohir moltes coses; en Vos es tot quant vull y desitjo.

Callin tots los doctors, enmudexin devant vostre totes les criatures; parláume sols Vos.

3. Quant mes recullit y senzill de cor sia un hom tantes més y majors

coses sens trevall entendrá, puig del Cel rebrá la llum de la intel·ligencia.

L' esperit pur, senzill y ferm no 's distrau per la munió de ses obres, perque totes les fa á honor de Deu y s' esforsa en deslliurarse de tot propi intent.

¿Quí 't fa mes nosa y desservey, que ta inmortificada afició del cor?

L' home bo y devot avans ordena á part de dins les obres, que deu fer á part de fora.

Elles no 'l menan á la déria de la inclinança viciosa, ans be éll les ajup al arbir de la dreta rahó.

¿Quí té mes forta lluyta que 'l qui brega per vençer s' á sí mateix?

Y aquesta deuria esser nostra tasca, açó es, vençers' á sí mateix y ferse cada jorn mes fort y aprofitarse en millorar.

4. En exa vida tota perfecció porta en sí barrejada alguna imperfecció; y á tota especulació nostra no hi manca fosca.

L' humil conexement de tú mateix es camí mes cert envers Deu que l'

endinzat escudrinyament de la ciencia.

No es que la ciencia s' haja de rependre, ni qualsevol senzill conexement de la realitat, lo qual en sí considerat es bo y per Deu ordenat; mes sempre 's deu preferir la bona conciencia y la vida virtuosa.

Perque, cert, molts cuydan mes de saber que de viure be, y per açó molt sovint erran y gayre ó géns de fruyt treuhen.

5. ¡O si paressen tant d' esment en atuir los vicis y sembrar les virtuts com en moure qüestions, no 's farian tants de mals y tants d' escándols en lo poble, ni tanta disolució en los monastirs!

Cert, quan arrivi 'l jorn del judici, no se 'ns demanará qué llegírem, sino qué férem; ni quán be parlárem, sino quán religiosament visquérem.

Dígasme, ¿ahónt son ara tots aquells senyors y mestres, als qui be conegueres mentres vivian y florian en los estudis?

Ja altres possehexen llurs prebendes,

y no sé pas si per ressort se recordan d' ells. Durant llur vida semblavan quelcóm, y ara ni s' en parla.

6. ¡Oh quán aviat passa la gloria del món! Tant de bó que llur vida ab llur ciencia hagués conjuminat! ¡Llavors prou haurian llegit y estudiat be!

¡Quánts y quánts en aquest món se perden per la vana ciencia, descuydantse del servey de Deu!

Y per que mes estiman esser grans que humils, per açó s' esvanexen en llurs cabories.

Verament gran es aquell qui te gran caritat.

Verament gran es aquell qui 's te per petit y 'l cim dels honors en res estima.

Verament prudent es qui tot lo terrenal com fems se mira, pera guanyar á Christ.

Y verament, ben sabi es aquell qui fa la voluntat de Deu y renuncia la seua.

CAPITOL IV

De la providencia ó prudencia en les obres

1 No 's deu creure tota paraula ó ensiborn, mes ab prudencia y ab paciencia tot s' ha de sospesar segons Deu.

¡Ah dolor! moltes vegades mes avinentment se creu y se diu lo mal, que no pas lo be de altre: tan febles som.

Mes los perfets varons no s' avinensan á creure á tothom qui xarra, puig saben que la feblesa humana se torsa envers lo mal y es prou rellisquenta en les paraules.

2. Gran sabiesa es no axalabrarse en lo obrar, ni tossunejar en son propi parer.

A ella també pertany no creure qualsevols paraules dels homens, ni les ohides y cregudes tornar tot seguit á referir.

Ab home sabi y remirat aconsélla't;

y cerca mes be ésser instruit per un de millor, que no pas seguir tes propies rauxes.

La bona vida fa al home sabi segons Deu, y expert en moltes coses.

Quant mes humil sia un hom en sí y mes sotsmés á Deu, tant mes sabi y pausívol será en tot.

CAPITOL V

De la llissó de les Santes Escriptures

1. En les Santes Escriptures s' hi ha de cercar la veritat, no pas la eloqüencia.

Tota Escriptura sagrada se deu llegir ab aquell esperit que fou feta.

Mes devém cercar en les Escriptures la utilitat que la sublimitat del llenguatge.

De tan bon grat devém llegir los llibres devots y senzills com los mes enlayrats y endinzats.

No t' encaparre l' autoritat del escriptor, ni si sigué petit ó gran lletrat;

moga 't, sí, á llegir l' amor de la pura veritat.

No cerques quí ho digué, mes atén lo que diga.

2. Los homens passan, mes la veritat del Senyor dura eternalment.

Sens accepció de persones, de varies menes ens parla Deu.

Nostra tafanería sovint ens fa nosa en la llissó de les Escriptures, quan volém entendre y esbrinar lo que senzillament deuria llegirse.

Si vols traure'n profit, llegeix ab humilitat, senzillesa y fidelitat; ni may vullas renom de sabi tenir.

Pregunta de bon grat, y escolta callant les paraules dels sants; y no 't desplacien los exemples dels vells, puig sens motiu no 's retrehuen.

CAPITOL VI

Dels afectes desordenats

1. Sempre y quan l' home desitja desordenadament quelcóm, tot seguit se neguiteja.

Lo superb y l' avar may reposan.

Lo pobre y l' humil d' esperit en molta pau fan via.

L' home qui no es del tot en sí perfetament mort, aviat es tentat y vensut en coses petites y vils.

Lo feble d' esperit, y en alguna faiçó encara carnal y girat envers les coses sensibles, ab prou feynes pot del tot lliurarse dels desitxs terrenals.

Y quan s' en deslliura, per açó tot sovint s' entristeix, y si algú 'l contradiu fins s' en arriva á doldre.

2. Mes, si assoleix lo que desitja, sent tot plegat lo pes de la conciencia: per haver seguit sa passió, qu' en res atansa á la pau que cercava.

Plantant, donchs, cara á les passions, no pas amoxantles, la vera pau del cor se trova.

Puig no es pas la pau dins lo cor del home carnal, ni en lo del qui á les coses foranes está donat, sino en lo del brusent y espiritual.

CAPITOL VII

Fugir se deu de la vana esperança y superbia

1. Vá es aquell qui posa la seua esperança en los homens ó en les criatures.

No t' avergonyescas de servir als altres per amor de Jesuchrist, ni de que 't vejan pobre en aquest món.

No 't refies de tú mateix, mes posa ta esperança en Deu.

Fes quant tu pugas y Deu ajudará ta bona voluntat.

No esperançes en ta ciencia, ni en l' enginy de qualsevol dels vivents, ans bé en la gracia de Deu, qui ajuda als humils, y humilia als presumits.

2 No 't gloriejes en tes riquesses, si 'n tens, ni en tots amichs, perque sian apotentats; sino en Deu, qui tot ho dona, y á sí mateix, á mes de tot, donar se vol.

No t' envanescas de la grandesa ni de la bellesa del cos, lo qual ab una petita malaltia se corromp y enlletgeix.

No 't complácies en ta habilitat ó enginy, perque no desplácies á Deu, de qui es tot quant de bo naturalment tens.

3. No 't tingas per millor que 'ls altres, perque tal volta no sias tingut per pitjor devant de Deu, qui sap tot quant hi ha dins del home.

No t' ensuperbescas de les obres bones, puig altrement son los judicis de Deu que 'ls dels homens, y á éll molt sovint desplau lo que aquexos aprovan.

Si quelcóm de bo tens, creu que 'ls altres ne tenen de millors, á fí de servar l' humilitat.

No 't malmetrás si 't posas per des-sota de tots; mes sí y molt que á un tan sols te sobreposis.

La pau viu perpetualment ab l' humil; mes en lo cor del ergullós sovint aniuhan l' ira y l' enveja.

CAPITOL VIII

De la massa familiaritat hom deu guardarse

1. No á tothom revelis ton cor, mes ab qui sap y tem á Deu tracta ton quefer.

Ab joves y desconeguts no tingas franqueses.

Ab los richs no sias falaguer, ni faronejes devant dels grans.

Ab los humils y senzills, ab los devots y ben acostumats acompanya't, y enrahona de coses edificants.

No 't familiarejes ab cap dona, mes en comú á totes les bones dones encománales á Deu.

Sols ab Deu y sos ángels vullas esser familiar y fuig de la conexença dels homens.

2. Ab tothom se deu tenir caritat, mes no pas familiaritat.

A voltes s' esdevé que una persona desconeguda llú per son renóm, y

quan se la coneix s' apaga als ulls dels qui la miran.

A voltes pensám complaure als altres ab nostre atançament; y mes començám á desplaure 'ls quan mes van adonantse de la dolentería de nostres costums.

CAPITOL IX

De la obediencia y subjecció

1. Molt gran cosa es estar sota obediencia, viure sotsmés á prelat, y no ésser árbitre de sí.

Molt mes segur es obehir que manar.

Molts están sota obediencia mes per necessitat que per caritat, patint y per res butzinejant.

No assolirán ells la llivertat d' esperit si, per amor de Deu, de tot cor no 's sotsmeten.

Corra ençá ó enllá: no trovarás repós mes que en l' humil subjecció al govern del prelat.

La fal-lera de mudar de lloch ha ensibornat á molts.

2. Ver es que cadescú obra de bon grat segons son sentir y 's decanta més envers aquells qui son de son propi parer.

Mes si Deu está entre nosaltres cal que també á vegades dexém nostre sentir per lo be de la pau.

¿Quí es tan sabi que tót de plé á plé puga saberho?

No vullas, donchs, confiar massa en ton parer, ans be plaute en escoltar lo dels altres.

Si ton parer es bo, y per amor de Deu lo dexas y 'n seguexes d' altre, d' açó 'n treurás major profit.

3. Puig sovint ohí dir qu' es mes segur escoltar y pendre consell que no pas donarlo.

Pot també molt be ésser que 'l parer de cadescú sia bo; mes no voler ajunyirse al dels altres quan la rahó ó un motiu ho demana, senyal es de superbia y entercament.

CAPITOL X

Les masses paraules s' han d' evitar

1. Allunya 't tant com pugas del treboli dels homens, puig molt distrau tractar dels quefers del mon, encara que sia ab senzill intent.

Aviat, en efecte, som tacats y catius de la vanitat.

Voldria les mes de les vegades haver callat y no haver estat entre 'ls homens.

Mes ¿per qué tan á gratcient parlám y conversám, quan tantost may tornám á callar sens haver tarat ja la nostra conciencia?

La rahó perque parlám tan de bon grat es perque, tot conversant, volém uns als altres aconhortarnos y desitjám alleugerir lo cor afexugat ab diferents pensaments.

Y ab molt plaher anám garlant y rumiant alló que estimém ó desitjám, ó que 'ns sembla contrari.

2. Mes ¡ay dolor! sovint devades y sens fruyt. Puig eix conhort exterior es greu detriment del interior y diví.

Per açó cal vetllar y pregar, perque lo temps no passe devades.

Si 's pot y convé parlar, sia de coses edificants.

Lo mal us y l' oblit del profit nostre molt hi fan per desfrenar nostra boca.

Mes, ajuda molt al avens espiritual lo devot enrahonament de les coses espirituals, majorment quan s' aplegan en Deu homens d' una matexa intenció y esperit.

CAPITOL XI

De cóm s' ha d' assolir la pau y del dalé de aprofitar

1. Molta pau podriam tenir si no 'ns volguessem aqueferar ab los dits y fets dels altres y ab tot lo que no 'ns pertoca.

¿Cóm pot estar molt temps en pau aquell qui 's fica en les cabories dels altres, qui cerca ocasions de sortir fora de

sí, y dins de sí gayre ó gens se recull?

Benaventurats los senzills perque tindrán molta pau.

2. ¿Per qué alguns dels sants foren tan perfets y contemplatius?

Perque maldaren en mortificarse de cap á peus á tot desitx terrenal, y per açó pogueren unirse de tot cor á Deu y cuydarse ab llivertat de sí matexos.

Nosaltres ens adalerém massa ab nostres passions, y ens distrayém massa ab les coses passatjeres.

Gayre be may vençém perfetament un vici, ni 'ns alena 'l desitx de cada jorn avensar: per açó frets y tebis romanim.

3. Si fossem perfetament morts á nosaltres matexos y ab lo terrenal menys acaboriats, llavors podriam també assaborir lo divinal, y de la celestial contemplació quelcóm tastar.

Tot lo major impediment está en que no som lliures de les passions y cobejançes, ni 'ns afanyám á entrar en lo perfet camí dels sants.

Y quan s' esdevé una mica d' ad-

versitat, molt aviat ens desalenám y cerquém conhort en lo humanal.

4. Si lluytessem, com forts varons, en la batalla, sens dupte veuriam l' auxili de Deu devallar del cel demunt nosaltres.

Puig éll als qui lluytan y esperan en sa gracia está prompte á ajudar, y ens ofereix ocasions de lluytar pera que vençém.

Si tan sols en les observançes exteriors posám l' avens religiós, aviat finirá nostra devoció.

Posém, donchs, la destral á l' arrel, pera que, netejats de les passions, tingám la pau del cor.

5. Si cada any arrabassessem un vici, aviat ens fariam homens perfets.

Mes ara, al contrari, sovint trovém que millors y mes purs eram al principi de nostra conversió que después de molts anys de professió.

Nostre abrusament y avens deuria crexer cada jorn, mes ara per gran cosa 's te si algú pot retenir una part del primer abrusament.

Si de bon principi ens fessem una mica de violencia, després podriam ferho tot lleugerament y ab goig.

6. Desavinent es dexar les costums; mes desavinent encara anar contra la propia voluntat.

Mes, si no vençes les coses petites y lleugeres ¿quán vençerás les mes desavinents?

Resisteix de bon principi á la teua inclinança y dexa la dolenta costum, perque tal volta de mica en mica se 't faria mes desavinent.

¡O si capisses quánta pau á tu mateix y quánt de goig als altres donarias reginte be! Crech que en l' avens espiritual fores mes adalerat.

CAPITOL XII

De la utilitat de la adversitat

1. Bo es que de tant en quan tingám algunes penes y contrarietats, perque sovint fan recullir al home dins son cor, á fí de que conega que está

exil·lat y en res del món posi l' esperança.

Bo es que de tant en quan patím contradiccions, y que siám tinguts per dolents é imperfets, encara que obrém be y ab bon intent.

Açó sovint ajuda á l' humilitat y ens deslliura de la vanagloria.

Perque may cercám millor á Deu per testimoni interior que quan de part de fora som menyspreats y mal judicats dels homens.

Per açó un hom deuria talment aferrarse ab Deu, que dels homens no li fes fretura cercar gayres conhorts.

Quan un hom de bona voluntat es atribulat ó tentat ó per mals pensaments afligit, llavors coneix que té major necessitat de Deu, sens lo qual veu que res pot fer.

Llavors també s' entristeix, gemega y prega per les miseries que pateix.

Llavors s' enutja de viure massa, alena per arrivar á la mort, á fi de poderse deslligar del cos y unirse ab Christ.

Llavors també coneix qu' en eix món seguretat perfeta ni pau complerta no hi pot haver.

CAPITOL XIII

De cóm s' han de resistir les tentacions

1. Mentres vivím en aqueix món, sens tribulació y tentació no podém estar.

Per açó está escrit en Job: Tentació es la vida del home demunt la terra.

Cadescú deuria, donchs, reçelarse de ses tentacions y vetllar en oració, perque 'l diable, qui may dorm, ans be cerca per tot á quí engorjarse, no tinga lloch d' ensibornarlo.

Ningú es tan perfet y sant que alguna vegada no tinga tentacions, y del tot no 'ns en podém lliurar.

2. Ab tot y açó, moltes vegades les tentacions son molt avinentes al home, encara que li sian enutjoses y

fexugues; puig en elles un hom s' humilía, se purifica y pren experiencia.

Tots los sants passaren per moltes tribulacions y tentacions y s' en aprofitaren.

Y 'ls qui no les volgueren soportar, foren reprovats y 's perderen.

No hi ha ordre tan sant ni lloch tan arreçerat, ahont no hi haja tentacions ó adversitats.

3. No hi ha home del tot segur de les tentacions mentres viu, puig de nosaltres es d' ahont venen, jatsia que en la cobejança nasquerem.

Allunyada una tentació ó tribulació, n' esdevé una altra, y sempre tindrém que patir, puig que 'l be de nostra felicitat lo perderem.

Molts volen fugir de les tentacions, y cauhen mes greument en elles.

Tan sols fugint no podém pas vençer; mes per la paciencia y la vera humilitat nos fem mes forts que tots los enemichs.

4. Aquell qui tan sols arrenca lo de part de fora y no arrabassa l' arrel,

no avensará gayre, ans be mes aviat li rebrotarán les tentacions y les sentirá pitjor.

De mica en mica, y per la paciencia y llarga esperança, ajudant Deu, reixirás millor que ab ta aspredat y ab ton neguit.

Pren mes sovint consell en la tentació, y al qui es tentat no 'l reptes asprement, ans be dónali conhort, com ab tú mateix voldrias que fessen.

5. Lo principi de totes les males tentacions es la inconstança del esperit y la poca confiança en Deu.

Puig axís com la nau sens timó es portada de çá enllá per les onades, axís l' home fluix y poch ferm en son propósit variament es tentat.

Lo foch prova al ferro y la tentació al home just.

Sovint ignorám lo que podém, mes la tentació mostra lo que som.

Se deu, ab tot, vetllar, mes que mes al principi de la tentació, puig llavors mes avinentment se vens l' enemich si de cap manera se 'l dexa travessar la

porta del enteniment, ans be tantost hi truca se 'l foragita.

Per açó algú ha dit:

Lluyta de bon principi; tart, lo remey res hi pot.

Puig primer ve al esperit un senzill pensament, de aquest una forta esmaginació, després la delitança y 'l mohiment pervers y 'l consentiment.

Y axís de mica en mica entra del tot l' enemich maligne, quan no se 'l retopa de bon principi.

Y quan mes temps ronçeja un hom en retoparlo, tant més éll se va arraulint y tant mes brau se torna son enemich.

6. Alguns patexen greus tentacions al principi de llur conversió; altres á la fí.

Y altres gayre be se 'n dolen tota llur vida.

N' hi han qui son lleugerament tentats, segons la sabiesa y equitat de la divinal Providencia, la qual pesa l' estat y 'ls mérits dels homens, y tot ho endreça per la salvació de sos elets.

7. Per açó no devém desesperar

quan som tentats, ans be ab mes dalé pregar á Deu pera que en tota tribulació sia servit d' ajudarnos, lo qual, ab certitut, segons lo dir de Sant Pau, provehirá en la tentació, de sort que la pugám sostenir.

Humiliém, donchs, les nostres ánimes sots la má de Deu en tota tribulació y tentació, puig éll salvará y exalsará als humils d' esperit.

8. En les tentacions y tribulacions se prova quánt ha aprofitat l' home; y allí es major lo mérit ahont mes rellú la virtut.

Ni es gran cosa si un hom es devot y afoguerat quan no te penes; mes si en lo temps malestruch se sosté ab paciencia, esperança de gran profit hi haurá.

Alguns se deslliuran de les grans tentacions y arreu arreu cauhen cada jorn en les petites; pera que, humiliats, jamay se refien de sí matexos en les coses grans qui en les tan petites tan febles son.

CAPITOL XIV

De cóm se deu evitar lo judici temerari

1. Gira 'ls ulls vers tú mateix, y guarda't de judicar los fets dels altres. Judicant als demés, l' home devades trevalla, sovint erra y aviat peca; mes judicantse y escorcollantse á sí mateix, sempre ab profit trevalla.

Segons ens toca al cor la cosa, axís sovint judiquém d' ella: puig l' amor propi fácilment ens fa perdre 'l ver judici.

Si Deu fos sempre l' intent pur de nostre desitx, no 'ns neguitejaríam tan fácilment per la resistença de nostre sentir.

2. Mes, sovint se 'ns amaga dintre ó ens volta afora quelcóm qu' ensemps nos atrau.

Molts d' amagat se cercan á sí matexos en les coses que fan, y no ho conexen.

Y 'ls sembla estar en bona pau quan les coses els van á mida de llur voler y sentir; mes si 'ls venen al revés del que desitjan, aviat s' amohinan y capfican.

Per la diversitat de sentiments y opinions be prou sovint que s' arman desavinenses entre 'ls amichs y 'ls vehins, entre 'ls religiosos y 'ls devots.

3. L' antiga costum difícilment se dexa; y sortirse de son propi parer á tothom li reca.

Si 't refias de la teua rahó ó del teu enginy més que de la virtut de la sotsmissió á Jesu Christ, poch y tart serás il-luminat, puig Deu ens vol á éll perfetament sotsmesos y á tota rahó per abrusat amor sobreposats.

CAPITOL XV

De les obres fetes per caritat

1. Per res del món, ni per amor de ningú quelcóm de mal no 's deu fer; mes, per utilitat del qui ho ha me-

nester, l' obra bona, lliurement feta, á vegades s' ha de sospendre, ó altra de millor ferne.

Puig, fentho axís, no 's malmet l' obra bona, ans be 's barata en altra de millor.

Sens la caritat l' obra exterior de res aprofita; mes tot quant, per caritat se fa, per petit y de poca válua que sia, tot se torna profitós.

Puig mes esguarda Deu 'l bon desitx y amor ab que 's fa, que no pas lo mateix que 's fa.

2. Molt fa qui molt ama.

Molt fa qui be fa.

Be fa qui á la comunitat mes que á sa voluntat serveix.

Sovint sembla caritat lo que mes aviat es carnalitat; puig la natural inclinació, la propia voluntat, l' esperança de retribució, 'l desitx de comoditat en tot gayre be 's barrejan.

3. Qui té vera y perfeta caritat, en res se cerca á sí mateix, ans be en tot desitja sols que 's fassa la gloria de Deu.

Tampoch á ningú enveja, perque cap goig propi cerca; ni 's sol gaudir en sí mateix; ans be desitja, mes que tot, ésser benaventurat en Deu.

A ningú atribueix cap be, y sols ho refereix tot á Deu, del qual, com d' una font, tot proceheix, y en lo qual, per fí, tots los sants placévolment reposan.

¡O quí tingués una guspira de la vera caritat! Prou li semblaria que tot lo terrenal está ple de vanitat.

CAPITOL XVI

Del sofriment dels defectes dels altres

1. Lo que un hom en sí ó en los altres esmenar no pot, sofrir li cal ab paciencia fins que Deu altrement ho dispose.

Pensa que axís tal volta es millor per la teua provança y paciencia, sens la qual no son molt de llohar nostres mérits.

Deus, ab tot, per rahó de tals impediments pregar, á fí de que Deu sía servit d' ajudarte y pugas ab resignació soportarlos.

2. Si algú, una ó dues vegades amonestat, no s' esmena, no 't vullas ab éll escatifanejar; ans be encománaho tot á Deu pera que 's fassa sa voluntat y sía honrat en tots sos sirvents éll, qui sap perfetament los mals en be convertir.

Cuyda d' ésser pacient en sofrir los defectes dels altres y qualsevols flaqueses, perque tu 'n tens moltes, que 'ls altres també t' han de soportar

Si no pots ferte á tú tal qual vols ¿cóm podrás tenir á un altre á ta fayçó?

Prou volém que 'ls altres sían perfets, mes nosaltres per açó no esmenám nostres defectes.

3. Volém que 'ls altres sían estretaments represos, mes nosaltres no volém esser corretgits.

Desplaunos la llarga llicencia donada als altres, y ab tot, del que dema-

nám no volém que se 'ns negue res.

Volém que 'ls altres sían refrenats per estatuts, y nosaltres no podém sofrir que res se 'ns prohibesca.

Axís, donchs, clar se veu quán poch estimám al próxim com á nosaltres matexos.

Si tothom fos perfet, ¿qué tindríam llavors que sofrir dels altres per amor de Deu?

Ara be, Deu ho ha ordenat axís, pera que aprengám los uns á soportar als altres; puig ningú hi ha sens defecte, ningú sens feix, ningú pera sí suficient, ni prou sabi; mes cal á tots qu' ensemps ens soportém, ensemps ens aconhortém, y ensemps ens ajudém, instruhim y amonestém.

Quanta més virtut un hom té, més ho demostra en l' adversitat.

Puig les ocasións no fan al home frévol, sino que, tál com sía, 'l fan veure.

CAPITOL XVII

De la vida monástica

1. Cal que aprengas en moltes coses á arraulirte si vols tenir pau y avinença ab los altres.

No es pas poch en monastirs ó en congregació habitar, y allí sens quexa viure y fins á la mort fidel perseverar.

Benaventurat qui allí be hi viurá y felisment hi morirá.

Si hi vols degudament estar y aprofitar, tinga 't com exil-lat y peregrí demunt la terra.

Convé que 't fassas lo benéyt per amor de Christ si vols seguir la vida religiosa.

2. L' hábit y la tonsura poch fan; mes la mudança de costums y l' entera mortificació de les passións fan al ver religiós.

Qui cerca altra cosa que purament á Deu y la salvació de la seua ánima, no trova mes que tribulació y dolor.

Ni pot tampoch estar gayre temps en pau aquell qui no malda per ésser lo mes petit y subjecte á tots.

3. A servir vingueres, no pas á governar; á patir y trevallar sapias qu' ets cridat, no pas á folgar y á garlar.

Aquí, donchs, se provan los homens, com l' or en lo gresól.

Aquí ningú hi pot estar si no 's vol de tot cor humiliar per amor de Deu.

CAPITOL XVIII

Dels exemples dels Sants Pares

1. Esguarda 'ls vivents exemples dels Sants Pares hont la vera perfecció y religió relluhí, y veurás quán poch es, y gayre be res, lo que nosaltres fem.

Ay! ¿qué es la nostra vida en comparança ab la d' ells?

Los sants y amichs de Christ serviren al Senyor en fam y set, en fret y nuesa, en trevall y escarrás, en vetlles y dejunis, en oracions y santes medi-

tacions, en persecucions y moltíssims afronts.

2. ¡Oh quína munió de greus tribulacions patiren los Apóstols, los Mártirs, los Confessors, les Verges y tots los demés qui volgueren seguir les petjades de Christ!

Ells, en veritat, en aquest món aborriren llurs ánimes, á fí de possehirles en l' eternal vida.

¡O quína vida tan estreta y tan despresa portaren los Sants Pares en l' herm! ¡quán llargues y greus tentacions sofriren! ¡quán sovint foren turmentats per l' enemich! ¡quán seguides y brusentes oracions oferiren á Deu! ¡quán aspres abstinençes feren! ¡quán gran dalé y enardiment tingueren per l' avens espiritual! ¡quán forta lluyta pera domar llurs vicis sostingueren! ¡quán pura y dreta intenció envers Deu tingueren!

De día trevallavan y les nits les passavan en llargues oracions, encara que, tot trevallant, l' oració mental gens no trenquessen.

3. Tot lo temps útilment esmersavan; tot' hora, pera encomanarse á Deu, breu els semblava; y per la gran dolçor de la contemplació, fins se oblidavan de la necessitat del manteniment corporal.

Renunciavan á totes les riqueses, dignitats, honors, amichs y parents; res del món desitjavan tenir; tot just prenían lo que fretura pera viure; servir al cos, fins en la necessitat, els recava.

Axís eran pobres en les coses terrenals, mes en la gracia y en les virtuts molt richs.

Per part de fora eran necessitats, mes per part de dins ab la gracia y 'l conhort diví eran sadollats.

4. En lo món eran forasters, mes ab Deu próxims y familiars amichs.

S' estimavan á sí matexos tant com res, y del món eran menyspreats; mes als ulls de Deu eran molt preuhats y volguts.

En la vera humilitat estavan, en senzilla obediencia vivían, en caritat y pa-

ciencia caminavan; y per açó cada jorn en esperit avensavan y devant de Deu gran gracia assolían.

Ells foren donats per exemple á tots los religiosos, y ens deuhen encoratjar més al bon aprofitament que no pas la munió de tebis desencoratjarnos.

5. ¡O quán gran fou l' abrusament de tots los religiosos al principi de llurs sants instituts!

¡O quánta devoció en l' oració! ¡quánta emulació en la virtut! ¡quánta disciplina hi regnava! ¡quánta reverença y obediencia á les regles del superior en tot relluhía!

Los vestigis que restan testimoniejan encara que foren verament varons sants y perfets aquells qui, lluytant tan valentment, posaren lo món sota llurs peus.

Ara per gran ja 's té aquell qui no es transgressor, y pot sofrir ab paciencia alló que acceptá.

6. ¡Ah tebiesa y dexament de nostre temps, que tan aviat minvém del nostre primer abrusament y ja 'ns abo-

rrím de viure per cansament y fredor!

¡Tant de bó que en tú may s' endormisqués la delió de les virtuts, puig que tants d' exemples dels devots moltes vegades has vist!

CAPITOL XIX

Dels exercicis del bon religiós

1. La vida del bon religiós deu expletar en tota mena de virtuts, pera que sía tál en lo interior quál aparensa als homens en l' exterior.

Y ab rahó deu ésser molt més en l' interior que lo que 's mostra en l' exterior, puig qui 'ns mira es Deu, á qui devém del tot reverenciar hont se vulla que siám y com ángels en sa presencia purs caminar

Cada día devém renovar nostre propósit y atiar nostre abrusament com si avuy fos lo primer jorn de nostra conversió, y dir:

Ajudaume, Senyor Deu, en lo bon

propósit y en vostre sant servey, y donáume ara que des d' avuy comense perfetament, puig fins aquí quant so fet no es res.

2. Segons es nostre propósit, axís lo nostre avens; y molta llestesa li cal al qui 's vol ben aprofitar.

Puig si aquell qui fa ferms proposits sovint cau ¿qué será d' aquell qui gayre be may ni ab fermesa res proposa?

Ab tot, de varies maneres esdevé dexar nostre propósit, y 'l mes petit dexament dels exercicis tantost no passa sens detriment.

Lo propósit dels justs mes qu' en la propia sabiesa estreba en la gracia de Deu, en quí y sempre confian qualsevol cosa qu' emprengan.

Puig l' home proposa y Deu disposa, y no está en la má del home son camí.

3. Si per pietat ó utilitat del próxim alguna vegada 's dexa l' exercici acostumat, després fácilment podrá recobrarse.

Mes si per fástich ó mandrería ab facilitat se dexa, es prou culpable, y en provindrá perjudici. Maldém tant com pugám, y encara lleugerament en moltes coses mancarém.

Ab tot, havém de fer sempre algún propósit cert, y majorment contra alló que més ens serveix d' impediment.

Tot lo nostre, axís de part de dins com de part de fora, devém escorcollar y ordenar, puig tot es avinent pera nostre avens.

4. Si no pots recullirte sempre, sía de quant en quant, ó al menys dues vegades al día, açó es, al matí y al vespre.

Al matí proposa y al vespre repassa tos fets, que tál has sigut avuy en paraula, obra y pensament, perque en açó molt sovint tal vegada haurás ofés á Deu y al próxim.

Arma't, com home, contra les malignitats del diable; frena la gola, y tota carnal inclinació fácilment frenarás.

Jamay estigas del tot ociós, ans be

llegint, ó escrivint, ó pregant, ó meditant, ó per la comunal utilitat trevallant.

Los exercicis corporals deuhen, ab tot, ferse discretament; ni son per igual á tots avinents.

5. Los exercicis particulars no deuhen fers' en públich, puig se fan ab mes seguretat en secret.

Guardat, ab tot, d' ésser mandra pera lo comunal y llest pera lo particular; mes, complertes del tot y fidelment tes obligacions y comandes, si 't vaga, recullte dins tú mateix, com ta devoció t' ho demana.

No tots poden tenir lo mateix exercici, puig l' un convé més als uns, l' altre convé més als altres.

Fins per rahó del temps plau la diversitat d' exercicis, puig uns son mes agradosos en jorns festívols, altres en jorns feyners.

Uns freturan més en temps de tentació, altres en temps de pau y quietut.

Unes coses plau pensar en la tris-

tor, y altres quan estém plens de goig en lo Senyor.

6. Al acostarse les principals festes, deuhen renovarse 'ls bons exercicis y pidolar mes abrusadament la intercessió dels Sants.

De festa en festa devém fer propósits, com si llavors haguessem de sortir d' exa vida y arrivar á l'eternal festivitat.

Per açó, ab tot afany devém enllestirnos en los temps de devoció, y conversar ab mes pietat y guardar tota observança mes estretament, com si aviat lo premi de nostre trevall haguessem de rebre del Senyor.

7. Y si 's va allargant, cregám que no estém prou ben aparellats, y encara indignes de tanta gloria, la qual en lo temps prefixat se revelará en nosaltres; y trevallém pera aparellarnos millor pera morir.

Benaventurat lo sirvent — diu lo evangelista Sant Lluch,—*á qui 'l Senyor, quan vindrá, trovará vetllant. En veritat vos dich, que 'l constituirá sobre tots sos bens.*

CAPITOL XX

Del amor de la soletat y del silenci

1. Cerca temps àpte pera cuydar de tú, y esmenta sovint los beneficis de Deu.

Dexa les coses curioses.

Enfonda't en aquelles materies que proporcionan mes compuncció que ocupació.

Si fugisses de les sobreres converses y de les emperesides passejades, com y també de oir noves y tafaneríes, trovarías prou de temps avinent per' enfondarte en les bones meditacions.

Los mes grans dels Sants, en quant podían, s' esmunyían de l' humana companyía, y cercavan de servir á Deu en secret.

2. Algú ha dit: Quantes vegades so anat entre 'ls homes, menys hom so tornat. Açó sovint experimentém quan molt temps conversám.

Mes fácil es callar del tot que en les paraules no esllavissarse.

Mes fácil es estar retirat en casa que resguardarse prou fòra d' ella.

Qui vol, donchs, á les coses interiors y espirituals arrivar, li cal ab Jesús allunyarse de la catérvola.

Ningú 's mostra ab seguretat mes que 'l qui s' amaga de bon grat.

Ningú ab acert parla sino 'l qui de bon grat calla.

Ningú dignament presideix sino 'l qui volenterosament obeheix.

Ningú dretament governa sino 'l qui á obehir be aprengué.

Ningú 's gaudeix ab seguransa, sino 'l qui te la bona conciencia per fermança.

Puig la seguretat dels Sants sempre estigué plena del temor de Deu.

Ni per açó foren menys amatents y humils en sí matexos, puig en grans virtuts y gracia resplendiren

Mes la seguretat dels dolents naix de la superbia y presumpció, y al cap d' avall se'ls converteix en llur propi engany.

May te tingas per segur en aquesta

vida, encara que 't cregas bon religiós ó devot ermitá.

4. Sovint los millors en l' opinió dels homens caigueren mes greument per massa refiats.

Per hont á molts mes útil es que no 'ls manquen del tot tentacions, ans be que 'n sían sovint punyits, perque no 's tingan per massa segurs, y tal volta s' ensuperbescan y cerquen ab mes ardidesa los externs conhorts.

¡O quí may cerqués lo goig passatjer! ¡quí may del món se cuydés, quán bona conciencia servaría!

¡O quí tot vuyt afany foragités, y tan sols en les salvadores y divinals coses rumiés y en Deu tingués posada tota s' esperança, quánta pau y quietut possehiría!

5. Ningú es digne del celestial conhort si ab dalé no s' exercita en la santa compuncció.

Si 't vols penedir de cor, entra en ton reçer y fuig del trebolí del món, segons está escrit: En vostres reçers compungiuvos. En la cel·la trovarás lo

que á fora molt sovint haurás perdut.

La cel-la continuada's fa agradosa, y la mal guardada 's torna enutjosa.

Si al començament de la teua conversió la habitas y guardas be, després será pera tú l' amiga preferida y agradosíssim esplay.

6. En lo silenci y la quietut aprofita l' ánima devota, y aprén los secrets de les Escriptures.

Allí trova devassalls de llágrimes, ab les quals se rente y neteje cada nit, pera que ab son Criador tant mes familiar sía quan mes allunyat estiga del trebolí del món.

A qui, donchs, s' allunya de conegut's y amichs, se li acostará Deu ab los sants ángels.

Millor es estar amagat, y cuydar de sí mateix, que no pas, oblidat de sí, fer miracles.

Llohable es per' un hom religiós no exir gayre á fora, fugir d' ésser vist, com també de veure als homens.

7. ¿Per qué vols veure lo que no es lícit tenir? Passa lo món, y sos delits.

La déria dels sentits ens porta á la platxeria; mes quan l' hora es passada ¿qué 'n traus mes que feix en la conciencia y esvaniment del cor?

De la joyosa sortidá sovint ne surt una trista tornada; y la platxeriosa vetllada tardana porta un trist lendemá.

Axís tot carnal plaher blanament entra, mes á la fí mossega y mata.

¿Qué pots en altra part veure que no vejes aquí? Esguarda 'l cel y la terra, y tots los elements; puig d' ells totes les coses foren fetes.

8. ¿Qué pots en lloch veure que per molt temps puga dessota del sol romandre?

Creus que tal volta t' en sadollarás, mes ni tan sols ho podrás tastar.

Si tot ho vegesses present ¿qué fora mes qu' una vana visió?

Axeca tos ulls á Deu en lo cel y prega per tos pecats y dexaments.

Dexa lo vá pera 'ls vans y tu cuyda't de lo que Deu t' ha manat.

Tanca al teu demunt la teua porta, y crida envers tú á ton volgut Jesús.

Estigas ab éll en la cel-la, puig en cap altre lloch trovarás tanta pau.

Si no 'n exisses, ni cap remoreig ohisses, millor en bona pau romandrías. Puig que l' ohir noves á vegades te delita, cal que per açó després sofrescas la turbació d' esperit.

CAPITOL XXI

De la compuncció del cor

1. Si 't vols aprofitar, serva 'l temor de Deu, y no vullas ésser massa lliure, ans be sots la disciplina frena tots los teus sentits, y no t' ensibornen folls esbargiments.

Cerca la compuncció del cor y trovarás la devoció.

La compuncció mostra munió de bens, que sol perdre aviat la disolució.

Es pera maravellar que puga may en exa vida perfetament gaudirse un hom qui esmenta y rumía qu' está exil-lat y en tants de perills la seua ánima.

2. Per la lleugeresa del cor y 'l dexament de nostres defectes no sentím lęs punyides de la nostra ánima; ans be sovint follament rihém quan en rahó plorar deuríam.

No hi ha vera llivertat ni goig de debó sino en lo temor de Deu ab la bona conciencia.

Benaventurat qui pot foragitar tot impediment de distracció, y á la unió recullirse de la santa compuncció.

Benaventurat qui s' absté de quelcóm que la seua conciencia puga tacar ó fexugar.

Lluyta ab virior; una costúm se vens ab altra costúm.

Si tu saps dexar als homens, ells te dexarán fer tes bones obres.

3. No 't cuydes de res dels altres ni 't fiques en les qüestions dels majors.

Tingas sempre l' ull demunt teu primerament, y corretgeixt' especialment á tú mateix, avans qu' á tots tos estimats.

Si no tens l' aplaudiment dels ho-

mens, no per açó t' entristescas; sapia 't tan sols greu perque no ets prou remirat com li caldria á un sirvent de Deu y devot religiós.

Sovint es mes útil y segur que l' home no tinga molts conhorts en aquesta vida, majorment segons la carn.

Mes, si no 'n tením ó gayre be may en sentím de divinals, nostra es la culpa, puig no cercám la compuncció del cor, ni foragitém del tot los vans y exteriors aconhortaments.

4. Tinga't per indigne del divinal conhort, ans be digne de molta tribulació.

Quan un hom está perfetament compungit, llavors tot lo món li es fexuch y amarch.

L' home bo sempre trova prou materia de doldre's y de plorar.

Puig tan si 's considera á sí mateix, com si pensa en lo próxim, sap qu' en eix món ningú viu sens tribulació.

Y quant mes estretament s' examina, tant més té de doldre's.

Materia de just dolor y de fonda

compuncció son los pecats y vicis nostres en los quals jayém tan embolcallats que may gayre be podém contemplar les coses celestials.

5. Si mes sovintment pensasses en la mort qu' en allargar ta vida, no hi ha dupte de que mes abrusadament t' esmenarías.

Si també les esdevenidores penes del infern ó del purgatori de cor esmentesses, crech que de bon grat sofrirías lo trevall y 'l dolor, y cap rigor t' estremordiría.

Mes com tot açó no passa per lo nostre cor, y encara ben volém les blanors, per lo mateix frets y emperesits romanim.

6. Sovint es la miseria del esperit la causa de que tan lleugerament se quexe 'l miserable cos.

Prega, donchs, humilment al Senyor á fí de que 't donga esperit de compuncció, y digas ab lo Profeta: Alimentáume, Senyor, ab lo pa de llágrimas, y donáume á beure llágrimes en mesura.

CAPITOL XXII

De la consideració de l' humanal miseria

1 Miserable serás per tot arreu que vages y ahont se vulla que 't dirigescas, si no 't dirigexes á Deu.

¿Per qué 't cajoficas, si tot no 't va cor qué vols, cor qué desitjas? ¿Quí es que ho té tot á la mida de son voler? Ni jo, ni tú, ni cap home demunt la terra.

En lo món no hi ha ningú sens alguna tribulació ó angunia, encara que sía rey y encara que sía papa.

¿Quí es qu' está millor? Cert, aquell qui sap patir quelcóm per Deu.

2. Diuhen molts flaschs y entecats: Guayta quína bona vida té aquell home? qué rich, qué gran, qué poderós y qué enfilat es!

Mes, posa esment en los bens celestials, y veurás que totes exes coses temporals no son res, ans be molt in-

certes y mes fexugues, puig jamay se posehexen sens afeynament y temor.

No está la felicitat del home en tenir bens temporals en abundor; puig ab una mitjanía 'n té prou.

Ver, miseria es viure demunt la terra.

Quant més un hom vol ésser espiritual, tant més la present vida se li fa amarganta, puig sent millor y veu mes clar los defalliments de l' humanal corrupció.

Perque menjar, beure, vetllar, dormir, reposar, trevallar y á les demés necessitats naturals estar sotsmés, es verament gran miseria y aflicció pera l' home devot, qui voldría esser deslligat y lliure de tot pecat.

3. L' hom interior en aqueix món se sent molt afexugat ab les necessitats corporals.

Per açó 'l Profeta devotament prega, perque puga deslliurarse d' elles, dihent: De les meues necessitats deslliuraume, Senyor.

Mes ¡ay d' aquells qui no conexen

llur miseria! y encara més ¡ay d' aquells qui aman exa miserable y corruptívola vida!

Perque alguns hi están tan arrapats ab ella, (encara que tot just trovin lo menester ab lo trevall ó l' almoyna), que, si poguessen viure sempre aquí, no 's cuydarían gens del regne de Deu.

4. ¡O folls y de cor infidels, qui tán s' enfondan en lo terrenal que res que no sía carnal assaborexen.

Mes, encara miserables al fí ab greu sentirán quán vil y de no res era lo que amaren.

Los Sants de Deu y tots los devots amichs de Christ no s' en calían dels plahers de la carn, ni de les excel·lençes d' aquest món, ans be tota llur esperança é intent per los bens eternals alenava.

Tot llur desitx s' endreçava amunt vers lo perpetual é invisible, á fí de que per amor de les coses visibles no fossen arrossegats á les ínfimes.

No vullas, germá, perdre la confian-

ça d' avensar en lo espiritual. Encara es temps y hora.

5. ¿Per qué vols sempre dexar per l' endemá ton propósit? Axeca't, y al instant comença, y digas: Ara es temps de obrar, ara es temps de lluytar, ara es temps avinent per' esmenarse.

Quan tens un mal ó una tribulació, llavors es temps de meréxer.

Passar te cal pe'l foch y l' aigua avans d' arrivar al refrigeri.

Si no 't fas á tú mateix forsa, no atuirás lo vici.

Mentres portém aqueix frevol cos, no podém estar sens pecat, ni sens enutx y dolor viure.

De bon grat reposaríam de tota miseria, mes com per lo pecat perderem l' ignocencia, perderem també la vera felicitat.

Per açó convé que tingám paciencia y esperém la misericordia de Deu, fins que passe la present iniquitat, y la mortalitat sía engolida per la vida.

6. ¡O quán gran es la humanal fre-

voltat, la qual sempre 's torsa cap als vicis!

Avuy confessas tos pecats y demá recaus en los confessats.

Ara 't proposas guardarte y dintre una hora obrarás com si res t' haguesses proposat.

Ab rahó, donchs, ens podém humiliar, y jamay en gran cosa tenirnos, puig tan frévols y variables som.

Aviat també 's pot perdre per mandrería lo qu' ab molt trevall tantost s' es assolit per gracia.

¿Qué será de nosaltres al fi si tan dematí ens enfredorim?

¡Ay de nosaltres si axís volém arrivar al repós, com si ja tinguessem pau y seguretat, essent axís qu' encara no 's veu cap senyal de vera santetat en nostre comportament!

Be fora obs que novament, com uns bons novicis, fossem instruhits en les millors costums, per si tal volta hi havía esperança d' alguna esdevenidora esmena y de major profit espiritual.

CAPITOL XXIII

De la meditació de la mort

1. Molt aviat aquest fet t' esdevindrá. Per tant mira com te trovas. Avuy es l' home, demá no hi es.

En desaparexent de devant dels ulls, fuig també aviat de la memoria.

¡O amussament y duresa del cor humá, que sols en lo present s' enfonda y del esdevenidor no 's cal!

Axís en tot fet y en tot pensament deurias portarte, com si avuy hagues-ses de morir.

Si bona conciencia tinguesses no t' esferehiria molt la mort.

Millor fora guardarse de pecar que fugir de morir.

Si no estás aparellat avuy ¿cóm ho estarás demá?

Demá es día incert ¿y cóm saps tú si hi arrivarás?

2. ¿De qué serveix viure molt, quan nos esmenám tan poch?

Ah! La llarga vida no sempre esmena ; ans be sovint afegeix mes culpes.

¡Tan debó per un sol dia haguessem ben viscut en aqueix món!

Molts comptan los anys de conversió, mes sovint es migrat lo fruyt de l' esmena.

Si es temerós morir, tal volta será mes perillós molt viure.

Benaventurat aquéll qui té sempre devant dels ulls l' hora de la seua mort y cada jorn se disposa pera morir.

Si alguna vegada ets vist á un hom morir, pensa, que tu també passarás per lo mateix camí.

3. Al matí pensa que no arrivarás al vespre.

Y al arrivar al vespre, no 't refies d' arrivar al matí.

Sempre, donchs, estigas aparellat, y talment viu que jamay la mort te trove descuydat.

Molts moren de sopte y sens pensar. Puig en l' hora que menys se pensa, lo Fill del home ha de venir.

Quan vinga aquella derrera hora, molt altrement començarás á pensar de tota ta vida passada, y molt te doldrás que tan dexat y emperesit hajas estat.

4. ¡Quán felís y prudent aquéll qui malda ara per ésser tál en vida, com desitja ésser trovat en mort!

Donará, per cert, gran confiança de morir felisment lo perfet menyspreu del món, l' enardit desitx d' avensar en les virtuts, l' amor de la disciplina, lo trevall de la penitencia, la llestesa en l' obediencia, l' abnegació de sí mateix y 'l sofriment de qualsevulla adversitat per amor de Christ.

Molt be pots obrar mentres ets sá; mes, un cop malalt, no sé qué podrás fer.

Pochs s' esmenan per la malaltía, axís com los qui molt peregrinan, poch sovint se santifican.

5. No 't refies dels amichs y parents, ni dexes pera mes enllá ta salvació, puig los homens s' oblidarán de tú mes aviat de 'l que 't pensas.

Millor es ara ab temps preveure, y trametre algun be per endevant, que no pas esperar després l' auxili dels altres.

Si no ets ara cuydadós per tú mateix ¿quí ho será per tú en l' esdevenidor?

Ara es lo temps molt preciós.

Ara son los jorns de salvació. Ara es lo temps acceptávol.

Mes ¡ay dolor! qu' aquest temps en que pots merexer, no l' esmersas mes útilment pera que eternalment viscas!

Vindrá temps, que desitjarás un dia ó una hora per esmenarte, y no sé pas si l' assolirás.

6. ¡Eya, caríssim, de quánt perill te podrás lliurar, de quán gran estremordiment fugir, si ara vius sempre temerós y esguardant la mort!

Cuyda ara talment de viure, qu' en l' hora de la mort t' en pugas mes be johir que temer.

Aprén ara de morir pera 'l món, y llavors començarás á viure ab Christ.

Aprén ara á menysprearho tot, y llavors podrás anar lliurement á Christ.

Flagella ara ton cos ab la penitençia, pera que llavors pugas tenir ferma confiança.

7. Ah fat! ¿per qué pensas qu' has de viure molt temps, si no tens un dia segur?

¡Quína munió que se son enganyats, y de sopte trets del cos!

¡Quántes vegades ohires dir que «l' un fou mort á coltell, l' altre morí anegat, l' altre cayent de dalt s' esberlá 'l cap, l' altre menjant restá fret, l' altre jugant finá»!

L' un pe 'l foch, l' altre pe 'l ferro, l' altre per la malura, l' altre pe 'ls lladres fou mort; y axís la mort es la fí de tots, y la vida dels homens tantost passa com un' ombra.

8 ¿Quí 's recordará de tú després que sias mort? ¿quí pregará per tú?

Fes, fes ara, caríssim, tot quan pugas; puig no saps quán morirás; ni tampoch saps lo que 't succehirá després de mort.

Mentres tens temps, atresora riqueses inmortals.

Llevát de ta salvaçió, en res mes penses; y cuyda't tan sols de lo divinal.

Feste ara amichs, venerant als Sants de Deu, é imitant llurs fets, á fí de que al finar en exa vida te reben en los eternals tabernacles.

9. Serva 't com peregrí y hoste demunt la terra, al qui res dels quefers del món li pertoca.

Serva 'l cor lliure y enlayra't envers Deu, puig aquí no hi tens la ciutat perdurable.

Allí endreça cada jorn tes pregaries y geméchs, pera que, després de mort, ton esperit meresca passar felisment al Senyor. Amen.

CAPITOL XXIV

Del judici y de les penes dels pecats

1. En totes les coses esguarda 'l fí, y com estarás devant d' aquell dreturer Jutje, al qui res li es amagat, ni ab dons s' apayvaga, ni admet disculpes, ans be lo qu' es just judicará.

¡O miserable é ignorant pecador! ¿qué respondrás á Deu, qui sap totes les teues maleses, quan ara com ara t' esporugueix l' esguart d' un hom enfallonit?

¿Per qué no t' aparellas pera 'l jorn del judici, quan ningú per altre podrá ésser excusat ni defensat, ans be cadescú tindrá prou que fer pera sí mateix?

Ara ton trevall es profitós, ton plor acceptávol, ton geméch escoltívol, ton dolor satisfactori y purificador.

2. Gran y sanitós purgatori té l' home pacient, qui rebent injuries, mes que de son agravi 's dol de la maliçia del altre, qui per sos contraris de bon grat prega, y perdona de cor les ofenses; qui no 's detura en demanar perdó als altres; qui mes aviat se compadeix que s' enquimera; qui á sí mateix sovint se fa força, y malda pera sotsmetre del tot la carn al esperit.

Millor es ara purgar los pecats y podar los vicis que reservarse pera purgarlos en l' esdevenidor.

Ver, nosaltres matexos ens enga-

nyám per l' abrivat amor que tenim á la carn.

3. ¿Qué altra cosa engolirá aquell foch mes que 'ls teus pecats?

Quant mes ara 't planys á tú mateix, y mes seguexes á la carn, tant mes fortment després serás turmentat y major materia reservas pera cremar.

En lo que l' hom haurá pecat, en alló será mes greument castigat.

Allí 'ls emperesits serán agullonats ab brusents agullons, y 'ls golafres turmentats ab una gran fam y set.

Allí 'ls luxuriosos y aymadors dels plahers ab cremant pega y pudent sofre serán arrosats, y 'ls envejosos, per lo gran dolor, com enrabiats cans udolarán.

4. Cap vici hi haurá que no tinga son propi turment.

Allí 'ls superbs s' omplirán de confusió, y 'ls avars serán apretats per la mes miserable necessitat.

Allí será mes greu una hora de pena que aquí cent anys d' amargosíssima penitençia.

Allí no hi ha may repós ni conhort

pera 'ls condemnats, quan aquí á voltes los trevalls donan treva, y 'ls amichs aconhortan.

Afanya't ara y plora tos pecats pera que en lo jorn del judici segur estigas ab los benaventurats.

Puig llavors los justs estarán ab gran constança contra aquells qui 'ls angu - niaren y trepitjaren.

Llavors estará pera judicar aquéll qui ara se sotsmet humilment al judici dels homens.

Llavors tindrá gran confiança 'l po- bre y humíl y 'l superb s' esporuguirá de per tot arreu.

5. Llavors se veurá que fou sabi en aqueix món qui per Christ aprengué á ésser fat y menyspreat.

Llavors plaurá tota tribulació pa- cientment soferta, y tota iniquitat clou- rá sa boca.

Llavors se gaudirá tot devot y s' entristirá tot irreligiós.

Llavors se reviscolará la carn flagel- lada més que si en los delits hagués sigut sempre nodrida.

Llavors relluhirá l' hábit humíl y s' enfosquirá 'l vestit sobtíl.

Llavors mes llohat será 'l pobrissol estatje que l' endaurat palau.

Llavors valdrá mes la constant paciençia que tota la mondanal potençia

Llavors s' exalçará mes la senzilla· obediençia que no pas tota la manya del món.

6. Llavors donará mes goig la pura y bona conciençia, que no pas la docta filosofía.

Llavors fará mes bon pes lo menyspreu de les riqueses, que tot lo tresor de la gent de la terra.

Llavors t' aconhortarán mes les devotes oracions fetes que 'ls delitosos ápats tinguts.

Llavors mes te gaudirás de haver ben callat que de haver molt garlat.

Llavors mes valdrán les santes obres que la munió de belles paraules.

Llavors mes plaurá l' estreta vida y l' aspre peniténçia que tots los terrenals delits.

Aprén ara una mica á patir pera

que llavors pugas deslliurarte de lo mes greu.

Prova primer aquí lo que podrás després.

Si ara tan poch pots sostenir ¿cóm los eternals turments podrás sofrir?

Si ara una mica de patir te fa tan impaçient ¿qué fará llavors del infern lo turment?

Guayta, en veritat dos goigs no pots tenir: delitarte en eix món y després regnar ab Christ.

7. Si fins avuy sempre entre 'ls honors y plahers haguesses viscut ¿de qué t' aprofitaria tót si en eix instant t' esdevingués la mort?

Tot, donchs, vanitat, fora d' amar á Deu y á éll sol servir.

Puig aquell qui á Deu de tot cor ama, ni la mort, ni 'l suplici, ni 'l judici, ni l' infern tem, ja que 'l perfet amor assegura l' unió ab Deu.

Mes aquell qui 's delita en pecar no es maravella si tem la mort y 'l judici.

Ab tot, bo es que si l' amor no t'

aparta del mal, al menys t' en retrega 'l temor del infern.

Ver, qui menysprea 'l temor de Deu, no pot molt temps perseverar en lo be, ans molt aviat caurá en les llasseres del diable.

CAPITOL XXV

De la coratjosa esmena de tota la nostra vida.

1. Sias vigilant y amatent en lo servey de Deu y pensa sovint: ¿per quín fí vingueres y per qué dexares lo món? ¿No es pera viure ab Deu y ferte home espiritual?

Afanya't, donchs, á corre, puig aviat haurás la mercé de tos trevalls, y llavors no tindrás mes temor ni dolor de tes derreríes.

Una mica ara trevallarás y gran repós y perpetual goig trovarás.

Si tu romans fidel y alenat en ben obrar, Deu sens dupte será fidel y llarch en retribuirte.

Deus retenir la ferma esperança de que assolirás la palma; mes no convé agafar seguretat pera que no t' endropexes ni t' ensuperbescas.

2. Trovantse un hom anguniós, sovint bregant entre 'l temor y l' esperança, y certa vegada rublert de tristor, s' agenollá en una esglesia devant d' un altar pera fer oració, y tot rumiant digué: Oh si jo sapigués qu' havía de perseverar! y tantost dins de sí ohí la divinal resposta: Si açó sapiguesses ¿qué voldrias fer? Fes ara lo que llavors fer voldrías, y estarás ben segur.

Y tot seguit, aconhortat y alenat, s' entregá á la divinal voluntat, y pará l' anguniós dupte.

Y no volgué tafanerament escorcollar lo que li havía d' esdevenir; ans be s' afanyá mes en conéxer quína era la voluntat de Deu plahenta y perfeta, pera començar y termenar tota obra bona.

3. Espera en Deu, y fes bondat—diu lo Profeta—y habita en la terra y serás nodrit de ses riqueses.

Una cosa hi há qu' á molts retrau del avens y de la coratjosa esmena; la recança de la dificultat, ó sia 'l trevall de la lluyta.

Certament, avensan mes que 'ls altres en les virtuts aquells, qui ab virior maldan per vénçer alló que 'ls sap mes greu y mes els ve de repél.

Puig l' home més aprofita y major gracia mereix, allí hont més á sí mateix se vens y en esperit se mortifica.

4. Mes no tothom té molta igualtat pera vénçers' y mortificarse.

Ab tot, lo llest pugnador será mes fort pera avensar, encara que tinga mes passions, que altre de bons costums, si be menys alenat pera les virtuts.

Dues coses especialment ajudan á la gran esmena, açó es: arrabassarse en sech d' alló á que la naturalesa viciosament ajup, y afanyarse ab delió per lo be que mes li fretura.

Axís mateix, fes esment en resguardarte y vénçer alló, qu' en los altres mes sovint te desplau.

5. Per tot arreu hont troves avensament, com, si bons exemples veus ó sents; enardeixte pera imitarlos.

Mes si de quelcóm reptable t' adonasses, guarda 't de ferho; ó si alguna vegada ho feres, afanya't tantost á esmenarte.

Axís com tu 't talayas dels altres, los altres se talayan de tú.

¡Quán joyós y dols es, veure als coratjosos y devots germans, ben acostumats y disciplinats!

¡Quán trist y greu veure desordenadament anar aquells, qui no fan alló, per lo que son cridats!

¡Quán de mal fá, menysprear lo propósit de la propia conversió, y vers lo que no 'ns pertoca girar lo seny!

6. Recorda't del propósit pres, y posa't devant l' imatge del Crucificat.

Be 't pots avergonyir esmentant la vida de Jesuchrist, puig encara no has tractat de semblarte mes á éll, ab tot y que fa molts anys que entrares en lo camí de Deu.

Lo religiós qui ab esment y devoció

en la santíssima vida y passió del Senyor s' esversa, tot lo avinent y menester hi trovará ab abundor; ni li caldrá que fora de Jesus cerque quelcóm de millor.

O si Jesus crucificat al nostre cor vingués, quán aviat y prou seriam ensenyats!

7. Lo religiós enardit porta y reb be tot quant se li mana.

Lo religiós dexát y enfredorit té una tribulació demunt d' un altra, y de per tot arreu pateix angunia, puig l' intern conhort li manca, y l' extern no pot cercar.

Lo religiós qui viu fora de la disciplina, está proper d' una greu desferra.

Qui cerca lo mes fluix y lo mes ample sempre viu en apretor, puig açó ó alló 'l desplaurá.

8. ¿Cóm ho fa aquella tan gran munió de religiosos, qui prou estretament viuhen sots la disciplina clastral?

Poch ixen, retrets viuhen, pobre-

ment menjan, grolleramen vestexen, molt trevallan, tantost no parlan, llarch temps vetllan, dematí 's llevan, llargament pregan, sovint llegexen y en total disciplina se eonservan.

Esguarda 'ls Cartuxants, als Cisterçenchs y als monjos y monjes de diverses religions, cóm se llevan cada nit pera cantar les llohançes del Senyor!

Y per açó fora vergonyós qu' en tan santa obra tu t' hi haguesses d' empesir llavors que tanta munió de religiosos comença á exalçar á Deu.

9. ¡O si res mes haguéssem de fer, sino al Seuyor Deu nostre ab tot lo cor y ab la boca llohar!

¡O si may te freturás menjar, ni beure, ni dormir; ans be sempre poguésses llohar á Deu y tan sols en los espirituals exercicis esversartel Llavors molt mes felís foras que no pas ara, que á la carn per qualsevol necessitat servexes.

¡Valdament no existissen aquestes necessitats, si tan sols les espirituals

refaccions de l' ánima, les quals ¡ay! prou poch tastám.

10. Quan l' hom á açó arriva, que de cap criatura cerca conhort, llavors comença en primer lloch á assaborir perfetament á Deu; y llavors també estará ben aconhortat de tot quant li esdevinga.

Llavors ni per lo molt s' enjohirá, ni per lo poch s' entristirá, mes se posará enter y ab confiança en Deu, qui pera éll en tot es lo tot; pera qui, en veritat, res se pert ni mor, ans be pera éll tot viu y á una senyal tot sens trigar lo serveix.

11. Recorda't sempre del fí, y que 'l temps perdut maymés torna.

Sens afany y llestesa jamay assolirás les virtuts.

Si començas á enfredorirte, començarás á anar malament.

Mes si t' encoratjas trovarás gran pau y sentirás alleugerirte 'l trevall, per la graçia de Deu y l' amor de la virtut.

L' hom coratjós y amatent pera tot está aparellat.

Major trevall es resistir als vicis y á les passions, que suhar ab los trevalls corporals.

Qui no marra les petites culpes, poch á poch caurá en les grosses.

Sempre 't gaudirás al vespre si ab fruyt has esmersat lo jorn.

Vigila't á tú mateix, encoratja't, repta't, y sia 'l que vulla dels altres, no t' oblides pas de tú.

Tant més aprofitarás, quant més força te farás.

LLIBRE SEGÓN

AMONESTAMENTS Á LA VIDA INTERIOR CONDUHENTS

CAPITOL I

De la interna conversació

1. Lo regne de Deu es dins vosaltres, diu lo Senyor. Converteixte de tot cor al Senyor, y dexa aquest miserable món, y la teua ánima trovará 'l repós.

Aprén á menysprear lo exterior y á donarte á lo interior y veurás venir á tú 'l regne de Deu.

Puig lo regne de Deu es *la pau y 'l goig en l' Esperit Sant*, lo que no 's dona als qui 'ls manca la pietat

Vindrá á tú Jesucrist, mostrante son

conhort, si en ton interior li aparellas un estatge digne d' ell.

Tota sa gloria y sa bellesa están en lo interior, y allí s' hi complau.

Sa visita sovinenta ab l' home interior es dolsa conversa, agradós conhort, molta pau y familiaritat per demés maravellosa.

2. Eya, ánima fidel, aparella ton cor per aquest espós, á fi de que 's digne venir y hostatjar en tú.

Puig éll diu axís: *Si algú be 'm vol, servará ma paraula, y vindrém á éll y en éll farém estatge.*

Fes lloch, donchs, á Christ, y á tots los demés tanca la porta.

Tenint á Christ, rich ets, y prou ne tens. Ell será ton provehidor, y fidel procurador en tot, pera que no tingas d' esperar en los homens.

Puig los homens tantost passan y depressa ens fallan; mes Christ román eternalment y 's manté ferm fins á la fi.

3. No cal posar gran confiança en l' home frévol y mortal, encara que sia útil y benvolgut; ni s' hi ha un hom de

capficar molt si alguna vegada ens gira l' esquena ó contradiu.

Aquells qui avuy ab tú son, demá poden retoparte; y al contrari; sovint com lo vent se giran.

Posa tota la teua confiança en Deu, y sia éll ton temor y ton amor Ell per tú respondrá, y ho fará be, segons convinga.

No tens aquí la ciutat perdurable, y ahont se vulla que sias ets foraster y peregrí, ni may tindrás repós si ab Christ no estás íntimament unit.

4. ¿Qu' esguardas aquí per tot arreu, no essent aquest lo lloch de ton sojorn?

En lo cel ha d' ésser ton estatge; y com de passada tot lo terrenal has de guaytar.

Tot passa, y tú ab éll ensemps.

Esguarda, que no t' hi envesques, perque no sias pres y 't perdes.

Envers l' Altíssim enlayra ton pensament; y ton prech á Christ sens parar endreça.

Si no saps altes y celestials coses

rumiar, reposa en la passió de Christ, y en ses sagrades nafres detura 't de bon grat.

Puig si á les nafres y prehuades ferides de Jesús devotament t' aculls, gran confort en la tribulació sentirás, ni 't caldrá molt dels menyspreus dels homens, y facilment sofrirás les paraules bescantadores.

5. Christ fou també en aqueix món menyspreat per los homens; y en la mes gran necessitat, per los coneguts y per los amichs en mitx dels afronts desamparat.

Christ volgué patir y ésser menyspreat; ¿y tú gosas de res quexarte?

Christ tingué contraris y bescantadors; ¿y tú vols que tots te sian amichs y benefactors?

¿Cóm ta paciençia será coronada, si no t' esdevé cap adversitat?

Si res d' advers vols patir ¿cóm serás amich de Christ?

Sofreix ab Christ y per Christ, si vols regnar ab Christ.

6. Si una vegada perfetament en-

trasses en l' interior de Jesús, y una mica de son afoguerat amor assaborisses, llavors de ta comoditat ó incòmoditat res t' en caldría, ans més te gaudirias del afront rebut; puig l' amor de Jesús fa que l' hom se menyspree á sí mateix.

L' aymador de Jesús y de la veritat, l' hom verament espiritual y lliure dels afectes abrivats, pot lliurement convertirse á Deu y enlayrarse per demunt de sí mateix en esperit y delitosament reposar.

7. Aquell qui valúa totes les coses axís com son, nó com s' en parla ó se les estima, aquell es verament sabi y ensenyat mes per Deu que per los homens.

Aquell qui sap dins de sí gambejar, y tenir en poch les coses exteriors, no cerca llochs ni espera temps pera fer los devots exercicis.

L' hom espiritual aviat se recull, puig may del tot s' escampa vers l' exterior.

No li fa nosa 'l trevall exterior ni la

feyna á estones necessaria; mes tal com esdevenen les coses, á elles s' enmotlla.

Aquell qui de dins está ben dispo-sat y ordenat, no 's cuyda de les maravelloses, ni de les dolentes fetes dels homens.

Tant més l' home 's destorba y 's distrau, quant més ab les coses se barreja.

8. Si 't portasses rectament y ben purificat fosses, tot t' aniría be y ab profit.

Per açó moltes coses te desplauhen y sovint te neguitejan, perque encara no ets perfetament mort pera tú mateix ni apartat de tot lo terrenal.

Res taca ni embulla tánt lo cor del home, com l' impur amor de les criatures.

Si rebutjas los conhorts exteriors, podrás embadalirte ab lo celestial y sovint gaudirte interiorment.

CAPITOL II

De la humil subjecció

1. No t' enfondes gayre en quí está per tú ó contra tú, mes posa esment y cuyda que Deu sia ab tú en tot quant fas.

Tingas bona conciencia, y Deu be 't defençará.

Puig á qui Deu voldrá ajudar, la dolentería de cap hom no 'l podrá noure.

Si tu saps callar y sofrir, veurás sens dupte l' auxili del Senyor.

Ell coneix lo temps y la fayçó de deslliurarte y per açó á éll t' has de resignar.

Deu es qui 'ns ha d' ajudar y deslliurar de tota confusió.

Sovint es molt profitós pera servar la major humilitat que 'ls nostres defectes los altres els sapian y 'ls reprenguen.

2. Quan l' home per sos mancaments s' humilía, llavors fácilment als

altres apayvaga, y lleugerament satisfá als qui contra d' éll están enfallonits.

Deu ampara y deslliura al humíl, l' amanyaga y l' aconhorta y envers éll s' ajup, lo rubleix de gran graçia y després de son enfonzament l' exalça.

Al humíl descobra sos secrets, y á sí dolçament l' atrau y convida.

L' humíl, rebut l' afront, román perfetament en pau, perque está en Deu, y no en lo món.

No 't cregas pas haver gens avensat, si per inferior á tothom no 't tens.

CAPITOL III

Del pacífich home de bé

1. Posa 't primerament á tú en pau, y llavors podrás apayvagar als altres.

L' hom pacífich aprofita mes que 'l molt docte.

L' hom enutjat fins lo be en mal converteix, y ab facilitat al mal dona credit.

Lo pacífich home de be tot ho pren á la bona.

Aquell qui en bona pau está, de ningú sospita; mes aquell qui está mal content y enquimerat, ab munió de sospites es turmentat; ni ell reposa ni als altres dexa reposar.

Sovint diu lo que no deuría dir, y dexa de fer lo que més fer li convindría.

S' enfonda en lo que 'ls altres tenen de fer y s' oblida de lo que á éll li pertoca.

Cuyda 't, donchs, en primer lloch de tú mateix, y llavors justament podrás també cuydarte de ton prohisme.

2. Tu be saps tos fets escusar y disfressar, y no vols admetre les escuses dels altres.

Mes just fora que t' acusesses á tú y escusesses á ton germá.

Si vols que 't soporten, soporta als altres.

Guayta quán lluny ets encara de la vera caritat y humilitat, la qual ab ningú sap enutjarse ni enfallonirse, llevat tan sols d' un hom mateix.

Res de gran té ab los bons y mansuets tractar; puig açó á tothom naturalment plau; y cadescú de bon grat s' apayvaga y estima més ab aquells qui com éll senten.

Mes, ab los durs y dolents ó enrevoltats, ó que á nosaltres ens fan guerra, placévolment poder viure, gran graçia es, y fet per demés llohable y varonívol.

3. N' hi han qui tenen pau ab sí matexos y també ab los altres.

Y n' hi han que ni tenen pau ni 'n dexan tenir; son pesats als altres, y més encara sempre á sí matexos.

Y n' hi han qui á sí matexos en pau 's mantenen, y trevallan per' apayvagar als demés.

Mes, tota la nostra pau en aquesta miserable vida ans be s' ha de posar en sofrir humilment qu' en estalviarse contrarietats.

Qui millor sap patir, major pau tindrá.

Aquest es vençedor del món, amich de Christ y hereu del cel.

CAPITOL IV

De la puritat de pensament y senzilleza d' intenció

1. Ab dues ales s' enlayra l' home de lo terrenal, que son: la senzilleza y la puritat.

La senzilleza deu ésser en l' intenció, la puritat en l' afecció. La senzilleza entén á Deu, la puritat lo pren y 'l sent.

Cap bona acció 't privará, si estiguesses interiorment lliure de tot abrivat afecte.

Si res mes esmentas y cercas que 'l voler de Deu y l' utilitat del prohisme, gaudirás d' interna llivertat.

Si ton cor fos recte, llavors tota criatura 't fora mirall de vida y llibre de santa doctrina.

No hi ha criatura tan petita y vil que no represente la bondat de Deu.

2. Si tu foses de dins bo y pur, llavors sens impediment tot ho veurias y be ho capirias.

Lo cor pur penetra 'l cel y l' infern.

Quál de dins es cadescú, tál judica de lo de fora.

Si hi ha goig en lo món, aquest, certament, lo posseheix l' hom de cor pur

Y si en cap lloch hi ha tribulació y angunia, açó ho sap millor la mala conciençia.

Axís com lo ferro posat en lo foch pert lo rovell y 's torna tot ruhent, axís l' hom qui del tot á Deu 's converteix, se despulla de la dropería y en un nou home 's trasmuda.

3. Quan l' hom comença á enfredorirse, llavors tem un petit trevall y de bon grat accepta 'l conhort exterior.

Mes quan comença perfetament á vençers' y á caminar varonívolment en lo camí de Deu, llavors trova lleugeres les coses que avans li semblavan fexugues.

CAPITOL V

De la propia consideració

1. No podém refiarnos gayre de nosaltres matexos, perque sovint ens manca la gracia y 'l seny.

Petita es la llum que teným, y aquesta aviat per dexadesa la perdém.

Sovint també no advertím que tan cechs interiorment siguém.

Sovint obrém mal, y pitjor ens escusám.

A voltes la passió ens mou, y ens sembla qu' es zel.

En los altres reptám les petiteses y fem los ulls cluchs á les nostres grosseses.

Molt aviat ens dolém y ens planyém de lo que sofrím dels altres; mes de quant los altres han de sofrir de nosaltres, no 'ns en atalayém.

Qui be y dretament sospesés lo seu, no tindría que judicar greument de altre.

2. L' home espiritual, avans que de tot, cuyda de sí mateix, y qui de sí mateix afanyosament se cuyda, fácilment s' absté de parlar dels altres.

Jamay serás espiritual y devot, si lo dels altres no callas y á tú mateix especialment no t' esguardas.

Si en tú y en Deu del tot t' enfondas, no 't sommourá gayre lo que de fora 't vinga.

¿Ahónt ets, quan á tú mateix present no ets? Y quan tot ho has recorregut ¿qué has avensat, oblidat de tú mateix?

Si has de tenir pau y vera unió, cal que tot ho tires á l' esquena y sols á tú 't tingas devant dels ulls.

3. Molt per açó aprofitarás si lliure de tot temporal afany te conservas.

Mes, en gran te migrarás si quelcóm de temporal t' ensiborna.

Res gran, res alt, res agradós, res accepte sia pera tú sino tan sols Deu ó lo que de Deu sia.

Tingas per vá tot conhort que 't ve de alguna criatura.

L' ánima aymadora de Deu menysprea tot lo qu' está per sota de Deu Sols Deu etern é inmens, qui tot ho ompla, es lo conhort del ánima y vera joya del cor.

CAPITOL VI

Del goig de la bona concienҫia

1 La gloria del home bo es lo testimoni de la bona concienҫia.

Tingas bona concienҫia y tindrás sempre alegría.

La bona concienҫia pot sofrir moltíssimes coses, y en mitx de les adverses está molt joyosa.

La mala concienҫia sempre está esporuguida y tremolosa.

Blanament reposarás si 'l teu cor no 't repta.

No 't vullas gaudir sino quan fasses be.

Los dolents may tenen ver goig, ni senten la pau interior, perque, com diu lo Senyor, *no hi ha pau per los impius*

Y si diuhen: estám en pau, no vindrán máls demunt de nosaltres, y quí á nosaltres ens gosará malmetre? no 'ls cregas, puig de sopte s' axecará l' ira de Deu, y á res tornarán llurs fets y s' esvanirán llurs pensaments.

2. Gloriarse en la tribulació no es greu pera l' aymador, puig gloriarse axís es gloriarse en la creu del Senyor.

Breu gloria la que á tothom se dona y de tothom se reb.

A la gloria del món sempre l' acompanya la tristor.

La gloria dels bons está en llurs conciençies, y nó en la boca dels homens. L' alegría dels justs es de Deu y en Deu, y llur goig de la veritat.

Qui la vera y eternal gloria desitja, no 's cuyda de la temporal.

Y qui cerca la gloria temporal, ó no la menysprea de cor, prova que no ama gayre la celestial.

Gran tranquilitat de cor té aquell qui no 's cal ni de les llohançes ni dels vituperis.

3. Fácilment estará content y apay-

vagat aquell qui tinga la concienҫia neta.

No ets mes sant si ets llohat, ni mes vil si ets vituperat.

Ets lo qu' ets; ni pots ésser tingut per major de lo que als ulls de Deu ets.

Si esguardas lo que tu ets en ton interior, no 't cuydarás de lo que de tú digan los homens.

L' home veu la cara, mes Deu veu 'l cor.

L' home considera 'ls fets, mes Deu pesa les intencions.

Obrar sempre be y tenirse en poch, senyal es d' una ánima humíl.

No voler conhort de cap criatura, senyal es de gran puritat y de confiança interior.

4. Qui no cerca en son favor cap testimoni extern, clar mostra que del tot s' es donat á Deu.

Puig, com diu Sant Pau, *no es aprovat aquell qui 's lloha á sí mateix, sino aquell á qui Deu lloha.*

Caminar interiorment ab Deu, sens

estar lligat de fora ab cap afició, estat es del home espiritual.

CAPITOL VII

Del amor á Jesús sobre totes les coses

1. Benaventurat qui entén lo que es amar á Jesús, y menyspreарse á sí mateix per amor de Jesús.

Obs es dexar un amor per altre, puig Jesús vol ésser amat tot sol sobre totes les coses.

L' amor de la criatura es fal·liós y variable; l' amor de Jesús fidel y perdurable.

Qui s' agafa á la criatura, caurá ab lo esllavissadís; qui s' abrassa ab Jesús romandrá ferm per sempre.

Ama y reté per amich á aquell qui, dexante tothom, no 't dexará, ni permetrá que 't perdes á la fí.

De tot deus algun jorn separarte, tant si vols, com si no vols.

2. Arredossa't á Jesús, en vida y

en mort, y encomana't á la fidelitat d' aquell, qui tot sol pot ajudarte, quan tots te fal·lexen.

Ton amat es de tal naturalesa, que á cap altre vol admetre, ans be éll sol vol tenir lo teu cor, y com un rey en son propi tron séurehi.

Si sapiguesses ben desexirte de tota criatura, Jesús deuria de bon grat habitar en tú.

Gayre be tot perdut trovarás alló que, fora de Jesús, posis en los homens.

No 't refies ni t' estrebes demunt la brévol canya; perque tota carn es fén, y tota sa gloria com la flor del fén caurá.

3. Aviat t' enganyarias si á l' externa aparença dels homens tan sols miresses.

Puig si en los altres cercas esbargiment y profit, mes sovint sentirás detriment.

Si cercas en tot á Jesús, certament, á Jesús trovarás.

Mes si 't cercas á tú mateix, també á tú 't trovarás, mes per ta perdició.

Puig, si á Jesús no cerca, l' hom es mes danyívol pera sí mateix, que tot lo món plegat, y tots los seus adversaris.

CAPITOL VIII

De la familiar amistat ab Jesús

1. Quan Jesús hi es, tot es bo, y res apar difícil; mes quan no hi es, tot es dur.

Quan Jesús á dins no 'ns parla, lo conhort es vil; mes si Jesús diu tan sols una paraula, gran conhort se sent.

¿María Magdalena tantost no s' axecá del lloch en que plorava, quan Marta li digué: *Lo Mestre es aquí y 't crida?*

¡Felís hora quan Jesús ens crida de les llágrimes al goig del esperit!

¡Quán herm y dur ets sens Jesús! Quán ignorant y vá si res desitjas fora de Jesús!

¿No es açó major dany que si perdesses tot lo món?

2. ¿Qué 't pot donar lo món, sens Jesús?

Estar sens Jesús es un greu infern; y estar ab Jesús dols paradís.

Si Jesús es ab tú, no 't podrá moure cap enemich.

Qui trova á Jesús, trova un bon tresor, més y tót, un be sobre tot be.

Y qui pert á Jesús, pert massa molt, y més, que si perdés tot lo món.

Pobríssim aquell qui viu sens Jesús, y riquíssim qui está be ab Jesús.

3. Gran art es saber ab Jesús conversar, y gran prudençia saber á Jesús tenir.

Sias humíl y pacífich, y estará ab tú Jesús.

Sias devot y quiet, y romandrá ab tú Jesús.

Pots aviat foragitar á Jesús y perdre sa graçia, si vols á les coses exteriors decantarte.

Y si á éll l' allunyas y 'l perts ¿á quí acudirás y á quí cercarás llavors per amich?

Sens amich no pots viure be; y si Jesús no fos ton amich predilecte estarias per demés trist y desconhortat.

Obras, per tant, flascament, si ab cap altre confias ó 't gaudexes.

Triar se deu mes aviat tenir á tot lo món per contrari que á Jesús per ofés.

De tots los benvolguts sia, donchs, Jesús tan sols lo predilecte.

4. Sia tothom amat per amor de Jesús, mes Jesús per sí mateix.

Sols Jesu-Christ deu ésser singularment amat, éll qui es mes bo y mes fidel que tots los amichs.

Per éll y en éll, tant los enemichs com los amichs te sian grats; y pregar deus per tots á éll, pera que 'l conegan y amen.

Jamay vullas singularment esser llohat ó amat, puig açó tan sols pertany á Deu, qui igual á sí no té.

Ni vullas qu' algú en son cor s' enfonde ab tú, ni que tú t' enfondes ab l' amor d' algú, ans be sia Jesús en tú y en tot home de be.

5. Sias pur y lliure en ton interior, sens lligám de cap criatura.

Cal que sias després, y 'l cor pur

envers Deu gires, si vols reposar y veure quán suau es lo Senyor.

Y, en veritat, açó no atansarás, si ab sa gracia no fosses previngut y atret, á fí de que, dexades y llensades totes les coses, tú sol ab éll sol sias unit.

Puig quan la gracia de Deu ve al home, llavors se fa potent pera tot; y quan s' en allunya, llavors se torna pobre y malalt, y gayre be tan sols pera 'ls flagells aparellat.

En aquests no deus defallir ni desesperar, ans be á la voluntat de Deu ab fermesa estar, y tot quant t' esdevinga á llahor de Jesu-Christ patir; puig després del hivern ve l' istiu, després de la nit torna 'l dia y després de la tempestat la gran serena.

CAPITOL IX

Del mancament de tot conhort

1. No es pas greu l' humanal conhort menysprear, quan lo divinal no manca.

Gran es, y molt gran, tant sens l' humanal com sens lo divinal conhort poder estar, y per honor de Deu de bon grat voler sofrir lo desterrament del cor, y en res á sí mateix cercarse, ni del propi mérit fer esment.

¿Qué te de gran, si estás joyós y devot quan ve la gracia? Aquexa hora tothom la vol.

Prou cavalca sens trontoll aquell á qui la gracia de Deu porta.

¿Y qué té d' estrany, si no sent la cárrega aquell qui es portat per l' Omnipotent y guiat per lo sobirá guia?

2. De bon grat preném qualsevol cosa per conhort, y ab dificultat l' home 's despulla de sí mateix.

Vencé 'l sant mártir Llorens al segle y al amor á son sacerdot; puig mensprea tot quant en lo món placévol li semblava, y per amor de Christ resignadament soportá ésser després del summo sacerdot de Deu, Sixt, á qui éll tant amava.

Ab l' amor del Criador sobrepujá, axís, l' amor del home, y al humanal

conhort preferí la divinal aprovació

Axís també, tú per amor de Deu aprèn de dexar á qualsevol amich per necessari ó estimat que 't sia.

Ni 't sapia greu, quan per l' amich sias dexat, sabent que á tots ens cal á la fí uns dels altres separarnos.

3. Molt y fort deu l' hom lluytar ab sí mateix, avans que aprenga de ple á dominarse, y tot son afecte á posar en Deu.

Quan l' home se refia de sí mateix, fácilment s' esllavissa vers los humanals conhorts.

Mes lo ver aymador de Christ y adalerat seguidor de les virtuts no 's llensa vers los conhorts, ni cerca tals sensibles dolçors, ans be aspres exerciçis, y durs trevalls soportar per Christ.

4. Axís, donchs, quan Deu te dongue un conhort espiritual, reb lo ab acció de gracies; mes entén qu' es un do de Deu, no pas un mérit teu.

No 't vullas exalçar, ni massa gaudir, ni vanament presumir; ans be sias mes humil per lo do rebut, com tam-

bé mes rêmirat y temerós en tots tos actes; puig passará aquella hora y seguirá la tentació.

Quan te sia llevat lo conhort, tot seguit no 't desesperes; mes ab humilitat y paciencia espera la celestial visitació, puig Deu es poderós pera redonarte un conhort mes abundós.

Açó no es nou ni estrany pera 'ls experts en lo camí de Deu, perque en los grans Sants y en los antichs Profetes sovint esdevingué semblant mena de mudança.

5. Per lo qual algú, tenint present ja la gracia, deya: *Jo diguí en ma abundor: no seré jamay mogut.*

Mes, fugida la gracia, lo que en sí havia experimentat afegí, dihent: *Vostre esguart me giráreu, y 'm so quedat confós.*

Mes, en mitx d' açó, per cap estil se desespera, ans be, ab mes dalé prega, y diu: *A vos, Senyor, clamaré y pregaré á mon Deu.*

Al cap y á la fí éll assoleix lo fruyt de la seua oració, y palesa qu' ha si-

gut escoltat, dihent: *Lo Senyor m' escoltá, y s' ha apiadat de mí: lo Senyor s' es fet mon ajudador.*

Mes ¿en qué? *Convertireu*—diu—*mon plor en goig, y 'm voltáreu d' alegría.*

Si axís ha passat ab los grans Sants no devém desesperar nosaltres malalts y pobres, quan tantost abrusament, tantost enfredoriment sentím, puig l' Esperit del Senyor ve y s' en va segóns li plau á sa voluntat.

Per lo qual lo benaventurat Job, diu: *Al trench del auba lo visitau y de sopte 'l provau.*

6. ¿En qué, donchs, puch esperar, ó en qué tinch de confiar sino en la sola gran misericordia de Deu y en la sola esperança de la gracia celestial?

Puig encara que 'm volten homens de be, devots germans ó amichs fidels, ó llibres sants, bells tractats ó dolços cants é himnes, tot açó poch m' aprofita ni 'm plau, quan me manca la gracia ó 'm trob desvalgut en ma pobresa.

Llavors no tinch millor remey que

la paciencia y la resignació en la voluntat de Deu.

7. Jamay he trovat algú tan religiós y devot que algunes vegades no li haja mancat lo conhort ó no li haja minvat l' enardiment.

Cap sant fou tan alt arrebatat é il·luminat, que avans ó després no fos tentat.

Puig no es digne de l' alta contemplació de Deu qui per amor de Deu no ha sofert alguna tribulació.

La tentació devantera sol, en veritat, ésser senyal del conhort esdevenidor.

Jatsia que 'l conhort celestial s' es promés als provats en les tentacións. *Al qui vençerá*—diu lo Senyor—*li donaré á menjar del arbre de la vida.*

8. Lo divinal conhort se dona pera que l' hom sia mes fort pera soportar les adversitats.

Y segueix la tentació, pera que no s' ensuperbesca del be.

No dorm lo diable, ni la carn es morta encara; per tant no t' aturis d' arranjarte pera la lluyta, puig á dreta

y esquerra están los enemichs qui may reposan.

CAPITOL X

Del agrahiment per la gracia de Deu

1. ¿Per qué cercas lo repós, havent nat pera 'l trevall?

Aparella't mes pera la paciencia que pera 'ls conhorts, y pera portar la creu mes que pera gaudirte.

Puig ¿quín dels homens no pendria de bon grat lo conhort y 'l goig espiritual si sempre pogués obtenirlos?

Los conhorts espirituals, certament, excedexen á tots los delits del món y los plahers de la carn.

Perque tots los mundanals delits son ó vans ó lleigs; sols los delits espirituals son verament joyosos y honests, engendrats per les virtuts y per Deu en los purs esperits infosos.

Mes d' aquests divinals conhorts ningú pot gaudir sempre tant com vol, perque 'l temps de la tentació no para gayre.

2. Molt contraría á la sobirana visitació la falsa llivertat del esperit y la gran confiança en sí mateix.

Deu fa be donant la gracia del aconhortament, mes l' hom fa mal no referintho tot á Deu ab acció de gracies.

Y per açó no poden en nosaltres rajar los dons de la gracia, perque som desagrahits al autor, y no ho retorném tot á la font original.

Puig sempre 's deu la gracia al qui dignament l' agraheix, y 's lleva al ergullós lo que 's sol donar al humil.

3 No vull lo conhort que 'm lleva la compuncció, ni aleno la contemplació que du á la superbia.

Puig no es sant tot lo alt, ni es bo tot lo dols, ni pur tot desitx, ni grat á Deu tot lo volgut.

Volenterosament accepto la gracia per hont sempre 'm trove mes humil y mes temerós, y mes aparellat me fassa pera dexarme á mí mateix.

Lo docte ab lo dó de la gracia, y escamnat ab lo flagell de sa pérdua,

no gosará res de bo atribuirse, ans be pobre y nú 's confessará.

Dona á Deu lo qu' es de Deu, y retente lo qu' es teu; açó es, dona gracies á Deu per la gracia; y pensa que á tú sol se deu la culpa, y per la culpa la deguda pena.

4. Posá't sempre al lloch mes baix, y se 't donará lo mes alt; puig lo mes alt no 's pot sostenir sens lo mes baix.

Los mes grans Sants devant de Deu son los mes petits devant de sí; y quant mes gloriejats, tant mes en sí humils.

Plens de veritat y de gloria celestial no cobejan la vana gloria.

Fundats y confirmats en Deu, de cap manera poden ésser ensuperbits.

Y aquells qui tot á Deu ho referexen de quant de bo reberen, no cercan la gloria uns dels altres, ans be volen la gloria que sols es de Deu; y desitjan que Deu en sí y en tots los sants sobre tot sia llohat, y en açó sempre tenen posat l' intent.

5. Sias, donchs, agrahit per lo poch, y serás digne de rebre gracies majors.

Sia pera tú lo petit com si fos lo mes gran; y lo mes menyspreable com un dó especial.

Si s' esmenta la dignitat del donador, cap dó semblará petit ó de poca válua. Puig no es petit lo que 'l Deu suprém dona.

Y encara que donga penes y flagells deu ésser grat; puig tot quant permet que 'ns esdevinga, sempre ho fa per la nostra salvació.

Qui la gracia de Deu retenir desitja, sia agrahit per la gracia donada, pacient per la llevada. Pregue pera que li retorne; sia previngut y humil pera que no la perde.

CAPITOL XI

Dels pochs aymadors de la creu de Jesús

1. Jesús té ara molts aymadors de son regne celestial, mes pochs portadors de sa creu.

Té molts desitjosos de cónhort, mes pochs de tribulació.

Trova molts companys pera la taula, mes pochs pera l' abstinença.

Tots desitjan ab éll gaudir, pochs volen per éll quelcóm patir

Molts á Jesús seguexen fins á partir lo pa, mes pochs fins á beure lo cálzer de la passió.

Molts veneran sos miracles; pochs de la creu seguexen l' ignominia.

Molts aman á Jesús, mentres no esdevenen adversitats.

Molts lo llohan y benehexen, mentres d' ell reben alguns conhorts.

Mes si Jesús s' amaga y una mica 'ls deixa, se desfán en quexes ó en greu defalliment.

2. Mes los qui aman á Jesús per Jesús y no per algún llur propi conhort, axís lo benehexen en tota tribulació y angunia de cor, com en lo major aconhortament.

Y si may no 'ls volgués donar conhort, ab tot sempre 'l lloharían y sempre gracies donarli voldrían.

3. ¡O quánt pot l' amor pur de Jesús, sens cap propi interés ó amor barrejat!

¿No cal dirne mercenaris de tots los qui sempre cercan conhorts?

¿No provan que son mes aymadors de sí que de Christ los qui llurs interessos y guanys sempre rumian?

¿Ahónt se trovará aquell tál qui vulla servir á Deu de franch?

4. Gayre be may se trova algú tan espiritual que de tot sia després.

Perque ¿al ver pobre d' esperit y de tota criatura deslligat, quí 'l trovará? *Lluny y dels derrers confins son preu.*

Si l' hom donás tot quant té, encara fora res.

Y si fes gran penitencia, encara fora poch.

Y si aprengués tota la ciencia, encara fora lluny.

Y si tingués gran virtut y devoció per demés brusenta, encara molt li mancaria; açó es, una cosa que li es molt necessaria.

¿Quína es aquesta? Que, tot dexat,

se dexe á sí mateix, y surte totalment de sí, y gens d' amor propi retinga.

Y que quant haja fet tot lo que conega que deu fer, pense que no ha fet res.

5. No 's calgue molt de que per ran puga ésser tingut, mes en veritat servent inútil se reconega, com la Veritat diu: *Quan hajau fet tot quant se vos ha manat, digau: servents inútils som.*

Llavors verament pobre y nú d' esperit podrá ésser, y ab lo Profeta dir: *puig so tot sol y pobre.*

Ab tot ningú mes rich, ningú mes potent, ningú mes lliure que aquell qui sap dexarse á sí y á tót y posarse al derrer.

CAPITOL XII.

Del camí ral de la santa creu

1. A molts sembla dur ohir aqueix parlament: Nega 't á tú mateix, porta la teua creu y segueix á Jesús.

Mes molt mes dur será ohir aquells derrers mots: *Apartáus de mí, malehits, al foch etern.*

Certament, los qui ara, de bon grat escoltan y seguexen la paraula de la creu, llavors no temerán ohir la d' eternal condemnació.

Aquest senyal de la creu estará en lo cel, quan lo Senyor á judicar vindrá.

Llavors tots los sirvents de la creu, qui en vida se conformaren ab Christ Crucificat, s' acostarán á Christ jutge ab gran confiança.

2. ¿Perqué, donchs, tems portar la creu, per la qual se va al regne?

En la creu está la salut, en la creu la vida, en la creu la protecció contra 'ls enemichs: en la creu la infusió de la blanor sobirana, en la creu la virior del enteniment, en la creu lo goig del esperit: en la creu la suma virtut, en la creu la perfecció de la santetat.

No hi ha salut pera l' ánima ni esperança d' eternal vida sino en la creu.

Porta, donchs, la teua creu y segueix á Jesús, y anirás á la vida eterna.

Aná éll al devant portant la seua creu, y en la creu per tú morí, á fí de que tú portes també la teua y alenes mòrir en ella.

Perque si morisses ab éll, també ab éll apariat viurías, y si fosses company en la pena, també ho foras en la gloria.

3. Guayta qu' en la creu tót consisteix y tót depén de morir en ella; y no hi ha altre camí pera la vida y pera la vera pau interior que 'l camí de la santa creu y de la diaria mortificació.

Ves ahont vullas, cerca 'l que vullas, y no trovarás camí mes alt en lo de per munt ni mes segur en lo de per avall, que 'l camí de la santa creu.

Arrenja y ordénahu tot segons ton voler y parer, y no trovarás sino que sempre quelcóm has de patir, de grat ó per forsa; y axís sempre trovarás la creu.

Puig ó be sentirás dolor en lo cos ó sufrirás tribulació en l' esperit.

4. A vegades te dexará Deu, á vegades t' empaytará 'l próxim, y 'l

qu' es pitjor, sovint tu mateix te serás fexugós.

Ni podrás tan sols ab algún remey ó conhort deslliurarte ó alleugerirte, sino que tindrás de sofrir tant com Deu vulla.

Puig Deu vol que aprengas á patir sens conhort la tribulació, y á fi de que del tot á éll te sotsmetes, y mes humil per la tribulació 't fassas.

Ningú sent tan coralment la passió de Christ, com aquell, á qui li esdevé patir semblantment.

La creu, donchs, sempre está aparellada, y per tot arreu t' aguarda.

No pots escapar ahont se vulla que fuges, puig per tot arreu ahont vages, á tú mateix te portas y sempre á tú mateix te trovarás.

Guayta en amunt, guayta en avall; guayta á fora, guayta á dins; y per tot arreu trovarás la creu. Y cal que per tot arreu tingas paciencia si vols tenir pau interior y merexer la perpetual corona.

5. Si de bon grat portas la creu,

ella 't portará y durá al fi desitjat, ahont, certament, será lo fi del patir, encara que no será aquí.

Si de mal grat la portas, te fas una cárrega, y mes pesanta encara; y ab tot has de soportarla.

Si llensas una creu, á ben segur en trovarás una altra, y gayre be mes greu.

6._ ¿Creus tú escapar de lo que cap dels mortals escapar pogué? ¿Quín dels Sants en aquest món estigué sens creu y sens tribulació?

Perque ni Jesu Christ, Senyor nostre, estigué una hora sens dolor de la passió mentres visqué. *Calia*-diu-*que Christ patís y ressucitás d'entre 'ls morts, y axís entrás en la seua gloria.*

¿Y cóm cercas tú altre camí, que aquest camí ral, qu' es lo camí de la santa creu?

7. Tota la vida de Christ fou creu y martiri; ¿y tú 't cercas repós y goig?

Erras, erras, si res mes cercas que patir tribulacións, puig tota aquesta vida mortal plena es de miseries y voltada de creus.

Y quant mes amunt avense un hom en esperit, tant mes pesantes creus sovint trovará; puig la pena de son desterrament més per l' amor creix.

8. Mes ab tot, aquest axís de moltes menes afligit, no está sens alleugeriment de conhort; perque sent crexer en sí lo gran fruyt del sofriment de la seua creu.

Puig mentres que volenterosament á ella se sotsmet, tot lo pes de la tribulació en confiança del divinal conhort se converteix.

Y quant mes la carn per l' aflicció se decandeix, tant mes l' esperit per la gracia interior se reforsa.

Y á voltes tant lo conforta l' afecte á la tribulació y adversitat, per amor de la conformitat ab la creu de Christ, que sens dolor y tribulació no voldría estar; perque creu ésser tant mes accepte á Deu, quant més y majors penes per éll haurá pogut patir.

Açó no es virtut de home, sino gracia de Christ, la qual tan grans coses pot y obra en la frévol carn, que lo

que naturalment sempre aborreix y fuig, ab eix enardiment d' esperit ho emprén y ama.

9. No es segons l' home portar la creu, amar la creu, castigar lo cos y sotsmetre'l á la servitut, fugir los honors, sofrir de bon grat los afronts, menysprearse á sí mateix y voler ésser menyspreat, qualsevulla adversitats y danys patir y res de prosperitat en aqueix món desitjar.

Si 't guaytas á tú mateix, res d' açó per tú podrás.

Mes si ab lo Senyor confías, éll te donará la fortalesa del cel, y se sotsmetrán á ton dictat lo món y la carn.

Ni temerás al diable enemich, si ab la fé estás armat y ab la creu de Christ assenyalat.

10. Enllesteixte, donchs, com un bo y fidel sirvent de Christ, pera portar varonívolment la creu de ton Senyor, per ton amor crucificat.

Amaneixte pera soportar moltes adversitats y variades incomoditats en aquesta miserable vida; puig axís éll

será ab tú per tot arreu hont vages; y axís en veritat lo trovarás ahont se vulla que t' amagues.

Cal que axís sía; y no hi ha altre remey pera esmunyirse de la tribulació dels mals y del dolor, que lo de patirla.

Lo cálzer del Senyor beu ab afició, si vols ésser amich seu y tenir part ab éll.

Encomana á Deu los conhorts; fassa éll ab exos com millor li placia.

Tu ormeja't de debó pera soportar les tribulacións y tenles per grans conhorts, perque *no son prou dignes les passións d' aquesta vida pera merexer l' esdevenidora gloria*, encara que tu sol totes poguesses sofrirles.

11. Quan á açó arrives, que la tribulació te sía dolça, y agradosa per amor de Christ, llavors pensa que 't va be, perque trovares lo paradís en la terra.

Mentres que 't sapia greu lo patir, y cerques de fugir, sempre mal tindrás, y per tot arreu te seguirá lo torb de la tribulació.

12. Si 't disposas pera ésser lo que deus, açó es, pera patir y morir, aviat t' anirá millor y trovarás la pau.

Encara que fosses arrebatat fins al ters cel com Sant Pau, per açó no estarías segur de patir alguna adversitat. *Jo*—diu Jesús—*li mostraré quant li será obs patir per lo meu nom.*

Patir, donchs, te resta si 't plau amar á Jesús, y servirlo sempre.

13. ¡Tant debó fosses digne de patir quelcom per lo nom de Jesús! ¡Quanta gloria t' en romandría! ¡quánt de goig pera tots los Sants de Deu! ¡quánta ensenyança també fora pera 'l próxim!

Puig la paciencia tots la recomanan, encara que pochs ab tot volen patir.

Ab rahó deurías de bon grat patir una mica per Christ, quan molts greument patexen per lo món.

14. Sapias de cert que 't cal viure morint. Y quant més cadescú mor pera sí, tant més comença á viure pera Deu.

Ningú es apte pera compendre lo

celestial, sino se sotsmet á soportar les adversitats per Christ.

Res mes agradós á Deu, res mes sanitós pera tú en aquest món que volenterosament patir per Christ.

Y si d' escullir tinguesses, mes deurías desitjar patir adversitats per Christ, qu' ab molts conhorts ésser delitat, puig fores mes semblant ab Christ y mes parió ab tots los Sants.

Puig lo nostre mérit ni l' avens del nostre estat no estreba en les moltes blanors ni en los molts conhorts, sino mes be en les grans penes y tribulacións sopòrtar.

15. Si, en veritat, res millor y mes avinent pera la salvació dels homens, que 'l patir, hi hagués hagut, Christ ab sa paraula y son exemple ens ho haguera ensenyat.

Puig als dexebles que 'l seguian y á tots los qui 'l desitjan seguir clarament els exhorta á portar la creu, y diu: *Si algú vol venir derrera meu, negues á sí mateix, y prenga la seua creu, y seguéscam.*

Tot, donchs, de cap á la fi llegit y examinat, sia aquesta la derrera conclusió: *que per moltes tribulacións es menester qu' entrém en lo regne de Deu.*

LLIBRE TERS

DEL INTERN CONHORT

CAPITOL I

Del intern parlament de Christ al ánima fidel

1. Ohiré lo que parle en mí lo Senyor Deu.

Benaventurada l' ánima que ou al Senyor que dins li parla y de sa boca reb la paraula de conhort.

Benaventurades les orelles que reben les alenades del divinal brunzit, y dels borbolls d' aquest món en res s' adonan.

Benaventurades, certament, les orelles que no escoltan la veu que á fora sona, sino la veritat que á dins ensenya.

Benaventurats los ulls que á lo extern son cluchs, mes á lo intern esparpellats.

Benaventurats los qui en lo intern s' enfondan, y á capir los celestials secrets més y més per diaris exercicis en aparellarse maldan.

Benaventurats los qui 's dalexen per donarse á Deu y de tot impediment del món se desprenen.

Esmenta açó, ánima meua, y clou les portes de ta sensualitat pera que pugas ohir lo que en tú parle 'l Senyor ton Deu.

2. Açó diu ton Amat: *Jo so ta salut*, ta pau y ta vida.

Serva't prop meu y trovarás la pau.

Dexa tot lo transitori, cerca lo etern.

¿Qu'es tot lo temporal sino falornia? ¿Y qué t' ajudan totes les criatures, si del Criador ets desvalguda?

Dexat, donchs tot, retorna't á ton Criador plahent y fidel, pera que pugas assolir la vera benaventurança.

CAPITOL II

Lo que la veritat á dins parla sens remor de paraules

1. *Parláu, Senyor, puig vostre sirvent vos escolta. Sirvent vostre so jo; donáume enteniment pera que entenga vostres dictats.*

Inclináu mon cor á les paraules de vostra boca; devalle com la rosada vostre parlament.

Deyan en altre temps á Moisés los fills d' Israel: *Parláunos vos, y vos ohirém; no 'ns parle 'l Senyor, no fos cas que morissem.*

No axís, Senyor, no axís vos prech; ans be ab lo profeta Samuel humíl y alenosament vos demán: *Parláu, Senyor, puig vostre sirvent vos escolta.*

No 'm parle Moisés ó altre dels profetes, ans be parláume vos, Senyor Deu, inspirador y enlluminador de tots los profetes; puig vos sol sens ells po-

déu perfetament ensenyarme; mes ells sens vos de res aprofitan.

2. Poden, es cert, dir les paraules, mes no trameten l' esperit.

Bellament parlan, mes callant vos, al cor no arrivan.

Diuhen la lletra; mes vos mostráu lo sentit: divulgan los misteris; mes vos aclariu la intel·ligencia del significat.

Pregonan los manaments; mes vos ajudáu á complirlos.

Mostran lo camí; mes vos donáu forses pera seguirlo.

Ells á fora tan sols obran; mes vos los cors instruhiu y enllumináu.

Ells per part dessobre regan; mes vos donáu la fecunditat.

Ells claman ab paraules; mes vos á l' orella li donáu l' entenent.

3. No 'm parle, donchs, Moisés, sino vos, Senyor Deu meu, eternal Veritat: no fos cas que morís y sens fruyt restás, si tan sols de part de fora signés ensenyat, y de dins no fos enardit.

Ni sia contra mí en lo judici la paraula ohida y no obrada, la coneguda y no amada, la creguda y no servada.

Parláu, donchs, *Senyor*, *que vostre sirvent escolta;* puig teniu les paraules de vida eterna.

Parláume, pera algún conhort de la meua ánima, pera l' esmena de tota ma vida, y també pera llahor y gloria y perpetual honor vostre.

CAPITOL III

Que les paraules de Deu se deuhen ohir ab humilitat, y que molts no les sospesan.

1. Escolta, fill, les meues paraules, paraules blaníssimes, que sobrepujan á tota la ciencia dels filosops y dels sabis d' aquest món.

Mas paraules *son esperit y vida*, y ab l' homenívol seny no 's poden sospesar. No 's deuhen retreure per vana gaubança, ans be 's deuhen ohir en silenci, y ab tota humilitat y gran afecte s' han de rebre.

2. Y diguí: *Benaventurat aquell á qui vos, Senyor, instruiréu y ensenyaréu la vostra lley, pera que l' alleugeréu en jorns dolents*, y no sia desvalgut en la terra.

3 Jo, diu lo Senyor, ensenyí als profetes des del principi, y fins ara no m detur de parlar á tots; mes molts á ma veu son sorts y durs.

Molts escoltan de mes bon grat al món que á Deu; mes s' avinensan á seguir la déria de la carn, que no pas lo voler de Deu.

Lo món promet cosas temporals y petites, y es servit ab gran dalé: jo prometo les mes altes y eternals, y mandrejan los cors dels homens.

¿Quí ab tant d' esment en tót me serveix y obeheix, com se serveix al món y á son senyor?

Avergonyeixte, Sió, diu la mar. Y si la causa cercas, escolta per qué.

Per un petit benefici 's fa llarch camí; per l' eternal vida molts tantost no axecan una vegada 'l peu de terra.

Se cerca 'l vil guany; per un diner

á vegades vergonyosament se pledeja, per un no res y per una petita promesa, de día y de nit no 's sent recança d' afadigarse.

4. Mes, ah vergonya! per lo bé inconmutable, per lo premi inestimable, per lo suprém honor y la gloria interminable, se sent la mandra d' afadigarse un xich.

Avergonyeixte, donchs, sirvent peresós y plorayre, que 's trove gent més llesta pera perdres que tú pera salvarte.

Mes agosarats son ells per la vanitat que tú per la veritat.

Be es cert qu' á voltes fal-lexen en llur esperança, mes ma promesa á ningú fal-leix, y al qui ab mí confía no 'l dexa anar de vuyt.

Lo que tinch promés donaré; lo que so dit compliré; si algú ab tot y açó román fidel en mon amor fins á la fí.

Jo so 'l remunerador de tots los bons y 'l qui prova de valent á tots los devots.

5. Escriu mas paraules en ton cor

y rumíales ab delió, puig te serán molt necessaries en lo temps de la tentació.

Lo que no entens quan llegexes, ho entendrás en lo jorn de la visitació.

Doblement solch visitar á mos elets, açó es, ab la tentació y ab lo conhort.

Y dues llissóns cada jorn els donch: una, reptant llurs vicis; altra, atiantlos al creximent de les virtuts.

Qui ou mas paraules y les menysprea, té qui 'l judicará en lo derrer jorn.

ORACIÓ

pera demanar la gracia de la devoció

6. Senyor Deu meu, vos sou tot lo meu be. ¿Y quí so jo pera gosar parlarvos?

Jo so pobríssim sirvent vostre y trepitjat vermicel; molt més pobre y menyspreable del que jo sé y goso dir.

Mes esmentáu, Senyor, que res so, res tinch y res valch.

Vos sols bo, just y sant; vos tot ho podeu, tot ho donáu, tot ho ompliu, dexant tan solament vuyt al pecador. *Recordáuvos de les vostres misericordies*, y ompliu 'l meu cor de la vostra gracia, vos que no voléu que les vostres obres sian vuydes.

7 ¿Cóm puch soportarme en aquesta miserable vida si no 'm conforta la vostra misericordia y gracia?

No vulláu girar vostre esguart de mí; no vulláu deturar vostra visitació, no vulláu traure'm vostre conhort, pera que *la meua ánima* no 's torne *pera Vos com la terra sens aigua*.

Senyor, ensenyáume á fer vostra voluntat; ensenyáume á conversar digna y humilment devant vostre; puig ma sabiesa sou Vos, qui en veritat me conexeu, y 'm coneguéreu avans que fos fet lo món, y avans qu' en lo món jo hagués nat.

CAPITOL IV

Que ab veritat y humilitat devant de Deu s' ha de conversar

1. Fill, camina devant meu en veritat, y ab senzillesa de cor cerca'm sempre.

Qui camina devant meu en veritat, será resguardat dels mals encontres, y la veritat lo deslliurará dels seductors y de les dentellades dels dolents.

Si la veritat te deslliura, verament lliure serás, y de les vanes paraules dels homens no 'n farás cas.

Senyor, ver es lo que diheu; axís demano que 's fassa ab mí. Que vostra veritat m' ensenye, ella 'm guarde, y fins al saludable fi 'm serve.

Ella 'm deslliure de tota mala afició y desordenada volença, y caminaré ab vos ab gran llivertat de cor.

2. Jo t' ensenyaré, diu la Veritat, lo que devant de mí es dret y plahent. Esmenta tos pecats ab gran desplaher

y tristor; y jamay en res te tingas per tes bones obres.

Verament, pecador ets, y per moltes passións sotsmés y embolicat.

Per tú sempre al no res tens l' inclinança: tantost relliscas, tantost ets vensut, tantost ets torbat, tantost defallexes.

Res tens de que pugas gloriejarte, ans be molt de que degas humiliarte, puig ets molt mes feble, del que 't pots pensar.

3. Res, donchs, gran te semble de tot quant fas.

Res gran, res preciós y admirable, res digne de renóm te semble; res alt, res verament llohable y desitjable, llevat de lo que eternal es.

Plácia't sobre tot l' eternal veritat, desplácia 't sempre ta gran vilesa.

Axís res t' esporuguesca, ni afrontes ni fugis tant com tos vicis y pecats, los quals mes t' han de desplaure que tots los demés danys de les coses.

Alguns no caminan sençerament devant de mí; mes portats de çerta cu-

riositat y altivesa, volen saber mos secrets y entendre les alturies de Deu, oblidantse de sí matexos y de llur salvació.

Aquests sovint relliscan en grans tentacións y pecats per llur superbia y curiositat, tenintme per contrari.

4. Tem los judicis de Deu, extremordexe't l' ira del Omnipotent. No vullas esbrinar les obres del Altíssim; ans be escorcolla tes iniquitats, en quántas caygueres, y quántes obres bones menyspreares.

Alguns sols tenen devoció als llibres, altres á les imatges y altres als senyals exteriors y á les figures.

Alguns me tenen en la boca, mes poch en lo cor.

Altres n' hi ha, qui enlluminats d' enteniment y d' afecte purgats, alenan sempre per lo eternal, senten ab greu lo terrenal, á les necessitats de la naturalesa dolents'en servexen; y aquests senten lo que parla en ells l' Esperit de Veritat.

Perque 'ls ensenya á menysprear lo

terrenal y á amar lo celestial, á aborrir al món, y de nit y de día á desitjar lo Cel.

CAPITOL V

Del maravellós efecte del divinal amor

1. Beneheschvos, Pare celestial, Pare de mon Senyor Jesu Christ, perque de mí, pobre, vos haveu dignat recordarvos.

O Pare de les misericordies y Deu de tot conhort, vos donch gracies, perque á mí, indigne de tot conhort, ab ell me refeu de tant en quant.

Vos benehesch sempre y us glorifich ab l' Unigenit Fill vostre y l' Esperit Sant aconhortador per los segles dels segles.

Eya, Senyor Deu, sant aymador meu, quan vos vindreu dins mon cor botarán de goig totes mes entranyes. Vos sou ma gloria y la gaubança de mon cor.

Vos sou ma esperança y *mon refugi en lo jorn de ma tribulació.*

2. Mes, perque encara so feble en l' amor é imperfet en la virtut, per açó haig menester que 'm conforteu y aconhorteu; y axís visitáume més sovint é instruhiume en les santes ensenyançes.

Deslliuráume de les males passións y curáu mon cor de totes les aficións desordenades, á fí de que curat y ben purificat de dins, me torne apte pera amar, fort pera patir y ferm pera perseverar.

Gran cosa es l' amor, un be del tot gran, qui sol fa lleuger tot lo fexuch, y soporta igualment tot lo desigual.

Puig porta la cárrega sens sentir lo pes, y tot lo amarch fa tornar dols y assaborit.

Lo noble amor de Jesús á fer grans obres ens empeny y á desitjar les mes perfetes ens atia.

L' amor vol volar en amunt, y no ésser retingut per res ínfim.

L' amor vol ésser lliure y de tota

mundanal afició després, pera que no trobe destorb son íntim afecte, ni per cap profit temporal sofrexe competença, ni per incompatible caigue sota retut.

Res mes dols, res mes fort, res mes alt, res mes ample, res mes plé ni millor en lo cel y en la terra que l'amor, puig l' amor es nat de Deu, y no pot reposar en les coses criades, sino en Deu.

4. Qui ama vòla, corre, y 's gaudeix; es lliure y no 's detura.

Tot ho dona per tot, y tot ho té en tot; puig reposa en un qui está per demunt de tot, del qual tot be raja y devalla.

No guayta 'ls dons; mes envers al donador se gira sobre tots los bens.

L' amor sovint no sap la mida; mes sobre tota mida bull.

L' amor no sent la cárrega, ni pesa 'ls trevalls; alena més del que pot; de l' impossibilitat no 's cal, puig pera tot li sembla tenir poder y valer.

Per açó te virior pera tot, y moltes

coses porta á cap y 's fa seues, quan aquell qui no ama defalleix y cau.

5. L' amor vetlla, y dormint se desvetlla.

Afadigat no 's cansa, anguniat no sent l' angunia, esporuguit no s' esglaya; mes com viva flama y brusent fogall amunt s' arbora y segur travessa.

Si algú ama coneix lo que aquesta veu clama.

Gran clam es en les orelles de Deu aquest brusent afecte del ánima que diu: Deu meu, amor meu: vos sou tot meu y jo tot vostre.

6. Esplayaume en l' amor, pera que aprenga á assaborir en lo fons del cor quán bla es amar y en l' amor fondre'm y nadar

Sia jo pres del amor, y arborat, per l' estremat abrusament y esplay.

Cante jo 'l cántich del amor, seguéscaus á Vos en amunt, mon amat, defallesca en vostra llohança la meua ánima joyosa d' amor.

Ameus jo més que á mí, y á mí sino per Vos, y en Vos á tots los qui vera-

ment vos aman, com mana la lley del amor que per vos llú.

7. L' amor es llest, sençer, piadós, joyós y placévol, fort, pacient, fidel, prudent, sofert, varonívol y may de sí mateix cercador.

Puig ahont algú á sí mateix se cerca, allí se desdiu del amor

Es l' amor remirat, humil y recte; no fluix, ni lleuger, ni entés en res vá, temprat, cast, ferm, quiet y en tots los sentits guardat.

Es l' amor sotsmés y obedient als prelats, vil y menyspreat pera sí, devot y agrahit pera Deu, confiant y esperant sempre en éll, fins quan no assaboreix á Deu, puig en l' amor no 's viu sens dolor.

8. Aquell qui no está aparellat pera patirho tot y estar á la voluntat del Amat, no es digne d' ésser anomenat aymador

Cal al qui ama tot lo dur y amarch per amor del Amat de bon grat abrassar, y que per contrarietats qu' esdevingan d' éll no 's decante.

CAPITOL VI

De la prova del ver aymador

1. Fill, encara no ets fort ni prudent aymador.

¿Perqué, Senyor?

Perque per una mica de contrarietat dexas lo comensat, y ab massa dalera cercas lo conhort. Lo fort aymador está ferm en les tentacions, y no creu en los manyers ensibornaments del enemich.

Axís com en la prosperitat li plasch, en l' adversitat no li desplasch.

2. Lo prudent aymador no tan esmenta 'l dó del amant, com l' amor del qui 'l dona.

Es-guarda més l' afecte que lo donat, y posa tots los dons per sota de son Amat.

Lo noble aymador no 's complau en lo dó, sino en mí sobre tot dó.

Per açó no es pas tot perdut, si alguna vegada de mí ó de mos sants

menys be t' adonas del que voldrías.

Aquell afecte bo y dols, que á vegades sents, es efecte de la gracia present y com un tast de la pátria celestial, sobre 'l que no cal esforsarse massa, puig va y ve.

Lluytar, sí, contra 'ls mals mohiments del esperit qu' es-devenen, y menysprear los ensiborns del diable es de senyalada virtut y de gran mérit.

3. No 't pertorben, donchs, les estranyes fantasíes de qualsevol materia farcides.

Serva ferm ton propósit, y la recta intenció envers Deu.

Ni es il-lusió qu' alguna vegada sias de sopte arrebatat á lo mes alt, y tot seguit tornes á les acostumades bajanies del cor.

Puig mes les patexes per forsa que per ton grat, y mentres te desplauhen y les retopas, tens mérit y no pérdua.

4. Sápias que l' antich enemich de totes passades malda per esboyrar ton desitx per lo bé y per desvagarte de tot devot exerciçi, açó es, de colre 'ls

sants, de la pietosa memoria de ma passió, de l' avinent recordança dels pecats, del resguart del propi cor y del ferm propósit de avensar en la virtut.

Molts mals pensaments enfonda, pera donarte enuig y esglay, pera distraure't de l' oració y de la llissó sagrada.

Despláuli la humil confessió y, si pogués, faria que no rebesses la comunió.

No 'l cregas, ni d' éll te cuydes, encara que sovint te pare llassos d' engany.

Esbronca'l quan te propose res dolent é impur. Dígasli:

Fuig, impur esperit! avergonyeixte, miserable! Molt brut est tú, qui tal xiuxejas á mes orelles!

Allunya't de mí, dolent seductor, en mí no hi tindrás cap part; mes Jesús ab mí romandrá com un fort guerrer, y tu restarás confós.

Mes vull morir y qualsevol pena sofrir, qu' ab tú consentir.

Calla y fes lo mut; no t' escoltaré més, encara que maldes pera mes

afexugarme. *Lo Senyor es ma llum y ma salvació ¿á qui temeré?*

Encara que vingan contra mí exércits, no temerá mon cor. Lo Senyor es mon ajudador y mon redemptor.

5. Lluyta com un bon soldat, y si alguna vegada per feblesa caus, recobra forses majors qu' avans, confiant ab major gracia meua, y resguarda't molt de la vana complacença y de la superbia.

Per exa causa molts cauhen en error y á vegades s' enfonzan en una ceguera gayre be incurable.

Aquesta esbalmada dels superbs, follament cofoys de sí, sia pera tú motiu d' escarment y de perpetual humilitat.

CAPITOL VII

Que 's deu amagar la gracia sots la guarda de l' humilitat.

1. Fill, lo mes avinent y segur pera tú, es amagar la gracia de la devoció, no exalçarte, ni parlar molt de ella, ni

molt encariment ferne; ans be á tú mateix menysprearte, y com á indigne témer que se t' ha donada.

No pot un hom agafarse massa á exa afició, que molt aviat pot mudarse en contrari.

Estant en gracia, esmenta quán miserable y pobre sols ésser sens la gracia.

L' avens de la vida espiritual no está tan sols en que tingas la gracia del aconhortament, sino en que humil, despresa y pacientment sofrexes la seua pérdua; de tal faiçó que llavors no t' endropexes en l' exerciçi de la oració, ni les demes obres que sols fer dexes del tot esllavissar.

Fes, ans be, de bon grat tot quant de tú depenga, axís com millor pugas y entengas; ni per l' axutesa ó angunia d' esperit, que sents, de tú del tot t' oblides.

2. Puig molts n' hi ha, qui, quan no 'ls esdevenen les coses be, tantost se tornan impacients ó dexats.

No sempre, en veritat, está en la má

del home son camí; mes á Deu pertany donar y aconhortar, quan vol, tant quant vol, á qui vol, segons li plau, y no més.

Alguns imprudents, per la gracia de la devoció, á sí matexos se destruhiren, puig volguéren fer mes del que podían, no mesurant llur petitesa, ans be seguint mes l' afecte del cor que 'l judici de la rahó.

Y perque presumiren fer mes del que plahía á Deu, per açó la gracia tantost perdéren.

Los 'qui en lo cel posáren llur niu, s' empobriren y enviliren, á fí de que, humiliats y empobrits, aprengan de no volar ab llurs ales, sino d' esperar sota mas plomes.

Aquells qui encara son novells é inexperts en lo camí de Deu, si per lo consell dels experts no 's regexen, fácilment se poden enganyar y perdre.

3. Puig si s' estiman mes seguir lo seu pensar que creure á altres esversats, tindrá pera élls un perillós éxit,

si no 's volen ab tot despendre's del propi concepte.

Los qui 's tenen per sabis gayre be may soportan humilment ésser regits per altres.

Mes val saber una mica ab humilitat y poca inteligença que 'ls grans tresors de les ciencies ab vana complacença.

Millor es pera tú menys tenir, que molt, per hont te pugas ensuperbir.

No obra pas prou prudentment qui del tot al goig se dona, oblidantse de sa passada pobresa y dels cast temor de Deu, que tem perdre la gracia obtinguda.

Ni tampoch prou virtuosament sent qui en lo temps de la adversitat ó de alguna gravedat ab massa desesperament obra, y pensa y sent ab menys confiança de mí, de la que li cal.

4. Qui en temps de pau massa segur vol ésser, sovint en temps de guerra massa arraulit y esporuguit se trovará.

Si sabesses sempre humil y petit devant teu ésser, y ton esperit ben mo-

derar y regir, no caurías tan aviat en lo perill y ofensa.

Bon consell es, que, conegut l' esperit d' abrusament, rumies lo que t' esdevindria apagantse la llum.

Mentres lo qual es-devinga, esmenta que de bellnou pot tornar la llum, que per temps te so tret pera la teua fermança y la meua gloria.

5. Mes avinent es sovint aquesta prova que si sempre tot t'anés segons ta voluntat.

Puig los mérits no s' han d' estimar per si un hom té mes visións ó conhorts, ó si es expert en les Escriptures ó per ésser posat en mes alt grau; sino per ésser fundat en la vera humilitat y ple de divinal caritat, per cercar sempre pura y enterament l' honor de Deu, per no estimarse en res, y verament menysprearse, y per gaudir d' ésser per los altres menyspreat y humiliat més que no pas honrat.

CAPITOL VIII

De la vil estimació de sí mateix als ulls de Deu

1. *¿Parlaré á mon Senyor, essent jo pols y cendra?* Si 'm tinch per més, veus aquí que vos estáu contra mí, y mas iniquitats ne son ver testimoni, que no les puch contradir.

Mes si jo m' empetitesch, y á res me reduhesch, y á tota propia estimació refús, y, tal com so, á pols me torn, me será propiçia vostra gracia y vehina de mon cor vostra llum; y tota estimació, per petita que sia, en l' abím de ma nul·litat s' enfonzará y morirá eternalment.

Allí 'm mostraréu lo que so, lo que he sigut, y ahont he vingut; perque res so y no ho he conegut.

Si á mí mateix so dexat, res so, tan sols feblesa; mes si de sopte m' esguardáu, tot seguit m' enfortesch y 'm trob ple de novell goig.

Y es molt maravellós, qu' axís de sopte per vos sia enlayrat y tan benignament abrassat jo, qui per propi pes sempre vaig á fons.

2. Açó ho fa vostre amor, qui de franch me proveheix y socorra en tantes necessitats, resguardantme també de greus perills, y arrabassantme, per dir veritat, á innumerables mals.

Perque malament estimantme, me so perdut; y á Vos sol cercantvos y purament amantvos, á mí y á Vos ensemps so trovat, y per l' amor mes fondament al no res so tornat.

Puig vos, oh dolcíssim, feu ab mí més del que meresch, y més del que goso esperar ó demanar.

3. Benehit siau, Deu meu, perque encara que jo sia indigne de tot be, vostra noblesa é infinita bondat may para d' afavorir fins als ingrats y als qui ab vos son molt caragirats.

Convertiunos á vos, pera que siám agrahits, humils y devots; puig vos sou la nostra salut, virtut y fortalesa.

CAPITOL IX

Que tot s' ha de referir á Deu, com á derrer fí

1. Fill, jo dech ésser ton mes enlayrat y derrer fi, si verament desitjas ésser benaventurat.

Ab aquesta intenció 's purificará 'l teu afecte, sovint maltorsat envers sí mateix y les criatures.

Puig si á tú mateix en res te cercas, tot seguit defallexes y t' assecas.

Tot, donchs, á mí principalment refereixho, puig jo so qui tot ho so donat.

Axís les sengles coses considera com rajant del summo be, y per tant á mí, com á llur font, totes han d' ésser tornades.

De mí, com de font viva, trauhen aigua de vida 'l petit y 'l gran, lo pobre y lo rich; y 'ls qui volenterosament y de grat me servexen, gracia per gracia rebrán.

Mes qui fora de mí vulla gloriarse,

ó en algún particular be delitarse, no será afermat en lo ver goig, ni en son cor s' esplayará, ans be de moltes menes lo tindrá relligat y anguniat.

Res, donchs, de bo á tú deus atribuirte, ni tampoch á la virtut de cap home; mes tot refereixho á Deu, sens qui res té l' home.

Jo tot ho donguí, jo tot vull haverte, y ab gran apretor exigesch accións de gracies.

3. Aquesta es la veritat, ab la que s' allunya la vana gloria.

Y si penetrás la celestial gracia y la vera caritat, no hi hauría cap enveja ni estrenyor de cor, ni l' amor propi s' hi encabiria.

Puig la divinal caritat tot ho vens y reforsa tota la virior del ánima.

Si dretament sents, en mí sols te gaudirás, en mí sols esperarás; puig ningú es bo sino tan sols Deu, qui en tot deu ésser llohat y en tot benehit.

CAPITOL X

Que, menyspreat lo món, es dols servir á Deu

1. Ara tornaré á parlar, Senyor, y no callaré. A les orelles de mon Deu, Senyor meu y Rey meu, qui está en lo cel, diré:

¡O quán abundós es, Senyor, lo doll de la vostra dolçor, que recondireu pera 'ls qui vos temen! Mes ¿qué es pera 'ls qui vos aman? ¿qué pera 'ls qui de tot cor vos servexen?

Verament inefable es la dolçor de la vostra contemplació, que regalau als vostres amants.

En açó majorment me palesáreu la dolçor de vostra caritat, puig quan jo no era, me féreu; y quan anava esgarriat lluny de vos, me retornáreu á vos, pera que us servís; y 'm manáreu que vos amés.

2. ¡O font del perpetual amor! ¿qué diré de vos?

¿Cóm podré oblidarme de vos, qui

vos haveu dignat recordarvos de mí, fins després que 'm podrí y morí?

Usáreu de misericordia ab vostre cirvent mes enllá de tota esperança, y mes enllá de tot mérit me mostráreu la gracia y l' amistat.

¿Qué vos donaré per aquesta gracia? Perque no á tots es donat, que, despresos de tot, renuncien al món y emprengan la vida monástica.

¿Qué té, per ventura, de gran, que jo us servexe á Vos, á qui deu servir tota criatura?

No 'm deu á mí semblar gran lo servirvos á Vos; ans be mes gran y maravellós me sembla que á un hom tan pobre é indigne vos digneu rebre'l per sirvent y acoblarlo ab vostres sirvents estimats.

3. Veyeu, tot lo que tinch, y ab que vos servesch, es vostre.

En veritat es al revés, vos me serviu mes á mí que no pas jo á vos.

Miráu lo cel y la terra, que per servey del home criáreu, enllestits están, y fan cada jorn lo que 'ls haveu manat.

Y açó poch es, puig fins als ángels per lo servey del home haveu ordenat.

Mes sobrepuja á tot açó, que vos mateix vos haveu dignat servir al home, y donarvos á éll li haveu promés.

4. ¿Qué vos donaré jo per tots aquests milers de beneficis? Tant de bó pogués jo servirvos tots los jorns de ma vida!

Tant de bó sisquera per un sol jorn pogués jo fervos un digne servey!

Digne verament sou vos de tot servey, de tot honor y d' eternal llohança.

Verament sou mon Senyor, y jo pobre sirvent vostre, qui ab totes les forses dech servirvos, y may de lloharvos dech cansarme.

Axís ho vull, axís ho desitjo; y tot lo que 'm manca, afegirho dignáuvos.

5 Gran honor, gran gloria es servirvos, y tot per amor vostre menysprearho.

Puig gran gracia tindrán aquells qui volenterosament se sotsmetrán á vostre santíssim servey.

Trovarán lo blaníssim conhort del Esperit sant aquells qui per vostre amor tot carnal delit refugen.

Assolirán gran llivertat d' esperit los qui per vostre nom empendrán l' estret camí y tota mundanal caboria dexarán.

6. ¡O agradosa y joyosa servitut de Deu, per la qual l' hom verament se fa lliure y sant!

¡O sagrat estat de la servitut religiosa, que fa al hom parió dels ángels, amansit pera Deu, terrible pera 'ls diables y pera tots los fidels recomanable.

¡O servitut sempre digna d' ésser abrassada y desitjada, per la qual se mereix lo summo be y s' assoleix un goig que romandrá sens fí.

CAPITOL XI

Que 'ls desitxs del cor s' han d' examinar y moderar

1. Fill, encara 't cal apendre molt, que fins ara no has ben aprés.

¿Qué es açó, Senyor?

Que poses del tot ton desitx á la mida de mon voler, y no sias de tú mateix aymador, sino de ma voluntat desitjós complidor.

Los desitxs sovint t' abrusan y ab forsa t' empenyen, mes sospesa si 't mouhen més per mon honor ó per ton profit.

Si jo 'n so la causa, ben content serás de qualsevol faiçó que jo ordene, mes si quelcom de ton profit s' hi amaga, mira, açó es lo que 't pertorba y pesa.

2. Guarda't, donchs, no t' enfondes massa en lo desitx preconcebut sens consultarm'ho, perque després tal volta no 't dolgue ó desplacia lo que

avans te plagué y com si fos lo millor desitjares.

Puig tota afició que sembla bona no 's deu seguir de cop y volta; ni tampoch de bones á primeres s' ha d' allunyar tota afició contraria.

A vegades convé usar de fré, fins en los bons exerciçis y desitxs, pera que, ni per importunitat caigues en distracció d' esperit, ni per indisciplina dongues als altres escándol, ni per resistença dels demés, de sopte 't torbes y caigues.

3. També á voltes cal usar de violença y á la fal·lera dels sentits ab vi-rior contradir, sens fer cabal del que vol ni del que desvol la carn; ans be maldant pera que estiga sotsmesa al esperit, valdament que no vulla.

Y castigada deu ésser y forçada á soportar la servitut, fins á tant que estiga aparellada pera tot, ab poch aprenga á aconhortarse y ab lo senzill á delitarse, sens rondinar per cap encontre.

CAPITOL XII

Demostració de la paciençia y de la lluyta contra les cobejançes

1. Senyor Deu, segons veig, la paciençia m' es molt necessaria, puig en exa vida esdevenen moltes adversitats.

Perque sia com vulla que cerque la pau, ma vida no pot passar sens guerra y dolor.

2. Fill, axís es. Mes no vull que cerques una pau exempta de tentacions ó sens contrarietats; ans be pensa qu' haurás trovat la pau llavors qu' en varies tribulacions haurás sigut esversat y en moltes contrarietats provat.

Si dius que tú no pots patir molt ¿llavors cóm sofrirás lo foch del purgatori?

De dos mals sempre s' ha d' escullir lo menor.

Axís pera que pugas escapar dels eternals advenidors turments, trevalla per Deu pera soportar ab fermesa los mals presents.

¿Pensas tal volta que 'ls homens del segle res ni gayre no patexen? Açó no hu trovarás, encara que cerques los mes ben apexats.

3. Mes aquests, dius, tenen molts delits y seguexen les propies volençes, y per açó no 'ls pesan gayre llurs tribulacions.

4. Sia açó axís que tingan tot quant vullan; mes ¿quánt temps pensas que durará?

Guayta, *com fum s' esvanirán* los richs del món, y de sos goigs passats no 'n restará cap recordança.

Y encara mentres viuhen, no s' hi xalan sens amargor, fástich y pór.

Puig d' alló mateix que 'n trauhen lo plaher, es d' hont sovint ne reben la pena del dolor.

Y es just pera ells, que, puig desordenadament cercan y seguexen los delits, no 'ls gaudexen sens confusió y amargor.

¡O quán breus, quán fal·lers, quán desordenats y quán lleigs son tots!

Mes, en veritat, per sa borratxería y

ceguera no hu entenen; ans be, com muts animals, per una mica de plaher d' una vida corruptívola, cauhen en la mort del ánima.

Tú, donchs, *fill, no seguescas tes cobejançes y aparta't de la teua voluntat.*

Delita't en lo Senyor y 't donará lo que li demane ton cor.

5. Ara si verament vols delitarte y rebre mes abundosament mos conhorts, mira que en lo menyspreu de tot lo del món y en lo rebutjament de tots los ínfims plahers trovarás ta benedicció y se 't donará á doll lo conhort.

Y quánt mes de tot esplay de les criatures t' allunyarás, tant mes blans y potents conhorts en mí trovarás.

Mes, avans, no les assolirás sens quelcom de tristor y trevall de bregar.

La vella costúm te plantará cara, mes l' atuirás ab altra millor.

La carn rondinará, mes ab l' enardiment d' esperit se frenará.

L' antich serpent t' empaytará y atiará, mes ab l' oració fugirá; y de

més á més ab l' avinent trevall li barrarás la gran porta.

CAPITOL XIII

De la obediencia del súbdit humil, á exemple de Jesu Christ

1. Fill, qui malda per sostreure's de la obediencia, éll mateix s' allunya de la gracia, y qui cerca per haver res propi, pert lo qu' es comú.

Aquell qui volenterosament y de grat no 's sotsmet al superior, senyal dona que sa carn encara no li obeheix perfetament, sino que sovint reguitna y rondina.

Aprén, donchs, á sotsmetre't llestament á ton superior, si desitjas ajovar la propia carn.

Puig l' enemich exterior es vensut mes aviat quan l' hom interior no está esvinsat.

No hi ha enemich mes danyívol y pitjor pera l' ánima, que tú mateix, si ab ton esperit no estás ben be d' acort.

Cal del tot que agafes un ver menyspreu de tú mateix, si vols atuir la carn y la sanch.

Perque encara massa desordenadament t' estimas, per açó tremolas de resignarte de ple á la voluntat dels altres.

2. Mes ¿qué té de gran, si tú, qu' ets pols y res, per amor de Deu te sotsmets al home, quan jo Omnipotent, y Altíssim, qui tot ho so criat del no res, per amor teu, me so sotsmés humilment al home?

Jo m' he fet lo mes humil é inferior de tots, pera véncer la teua superbia ab la meua humilitat.

Aprén á obehir, pols. Aprén á humiliarte, terra y fanch, y sots los peus de tothom á ajupirte.

Aprén á capolar tes volençes y á sotsmetre't del tot.

3, Enfalloneixte contra tú, y no sofrexes que en tú visca l' inflament de la superbia, ans be mostra't tan sotsmés y empetitit, que tothom puga passar demunt de tú y com lo llot de les plaçes trepitjarte.

¿Qué tens per quexarte, home vá?

¿Qué pots dir contra 'ls teus bescantadors, impur pecador, tú que tantes vegades á Deu ofengueres y l' infern moltes altres meresqueres?

Mes mon ull t' ha perdonat, perque la teua ánima era preciosa al meu devant, á fí de que coneguesses mon amor y agrahit al meus beneficis sempre fosses, y á fí de que á la vera sotsmissió y humilitat sempre 't donesses y ton propi menyspreu pacientment soportasses.

CAPITOL XIV

De la consideració dels secrets judicis de Deu pera que no 'ns exalçém en les bones obres.

1. Senyor, retrunyen demunt meu vostres judicis, y ab temor y tremolor batzegáu tots los meus ossos, y la meua ánima está molt esporuguida.

Estich estremordit y esmento, que ni 'ls cels son purs al devant vostre.

Si en los ángels trováreu dolentería y no 'ls perdonáreu ¿qué será de mí?

Caigueren del cel los estels; y jo, pols, ¿qué presumesch?

Aquells quals obres semblavan llohables, caigueren al fons; y aquells qui menjavan lo pa dels ángels vegí que 's delitavan ab les garbelladures dels porchs.

2. Cap santetat, donchs, hi ha, si vos, Senyor, treyeu vostra má.

Cap sabiesa aprofita, si vos paráu de governar.

Cap fortalesa ajuda, si vos dexáu de conservar.

Cap castetat hi ha segura, si vos no la protegiu.

Cap propi resguart es prou, si vos no 'ns assistiu ab vostra sagrada vigilancia.

Puig, desamparats, ens anegám y morím: mes, assistis, ens axecám y vivím.

Certament, mudables som, mes per vos ens afermám; ens enfredorím, mes per vos ens abrusám.

3. ¡Oh quán humil y baxament dech pensar de mí! ¡quán en res dech estimarme encara que 'm sembla tenir quelcom de bo!

¡Oh Senyor, quánt dech ajupirme sots los abims de vostres judicis, hont me trob que res mes so que res y res!

¡Oh pes inmens! ¡oh mar innavegable, hont res de mí trob que res en tot!

¿Ahónt es, donchs, l' amagatall de la gloria? ¿Ahónt la confiança posada en la virtut?

Tota vanagloria s' enfonza en l' abím de vostres judicis sobre mí.

4. ¿Qué es tota carn al devant vostre?

¿Se gloriará tal volta 'l fanch contra 'l qui l' ha format?

¿Cóm pot ensuperbirse ab vanes paraules aquell qual cor en veritat está sotsmés á Deu?

Ni tot lo món ensuperbirá al qui la veritat té sotsmés, ni totes les llahors morirán al qui tota sa esperança en Deu té posada.

Puig los matexos qui parlan, guayta'ls, tots plegats no son res: s' esvanirán ab lo só de llurs paraules. Mes *la voluntat del Senyor romandrá eternalment.*

CAPITOL XV

Qué 's deu fer y dir en tot lo que 's desitja

1. Fill, en tot digas: «Senyor, fassas axís, si us plau.

»Senyor, si us honra, fassas açó en nom vostre.

»Senyor, si veyeu que 'm convé, y trováu que 'm sia avinent, donáume llavors que n' use á honor vostre.

»Mes si coneguesseu que 'm fós danyívol ó gens profitós pera la salvació de la meua ánima, treyeu de mí tal desitx.»

Puig no tot desitx prové del Esperit Sant, encara qu' al home li semble recte y bo.

Difícil es judicar en veritat si l' es-

perit bo ó dolent t' empeny á desitjar açó ó alló, ó 't mou ton propi esperit.

Cap y á la fí se 'n son enganyats molts, qui al principi se creyan portats del bon esperit.

2. Per açó sempre ab temor de Deu y humilitat de cor s' ha de desitjar y demanar tot lo desitjable que ve al pensament; y majorment ab la propia resignació tot se deu encomanar á mí, dihent:

«Senyor, vos sabeu lo qu' es millor; fassas açó ó alló, segons vulláu.

»Donáume lo que vulláu, y quant y quan vulláu.

»Feu ab mi segons sabeu, y segons més vos placia y major honra vostra sia.

»Posáume ahont vulláu y obreu ab mí en tót lliurement. En vostra má so; giráume y regiráu en tots indrets.

»Veyeu, jo so vostre sirvent enllestit pera tot; puig no desitjo viure pera mí, sino pera vos. ¡Tant de bo digne y perfetament fos!»

ORACIÓ

pera complir la voluntat de Deu

Concediume, benigníssim Jesús, la vostra gracia pera que ab mí sia y ab mí trevalle y ab mí romanga fins á la fí

Donáumela, pera que sempre desitje y vulla lo que us sia mes grat y mes plahent.

Vostra voluntat sia la meua, y la meua voluntat seguexe sempre á la vostra y hi estiga perfetament d' acort.

Mon voler y desvoler sía un ab lo vostre, ni puga voler ó desvoler res mes que 'l que vos vulláu ó desvulláu.

Feume la gracia que mori pera tot lo del món, y que per amor vostre ame l' ésser menyspreat y oblidat en aquesta vida.

Concediume, sobre tots los desitxs, reposar en vós y que mon cor en vós s' apayvague.

Vos sou la vera pau del cor, vos lo sol repós: fora de vós tot es dur y ne-

guitós. En aquesta *pau que sou vós mateix*, açó es, en Vós sol y summo eternal be, dormiré y reposaré. Amen.

CAPITOL XVI

Que 'l ver esplay sols en Deu s' ha de cercar

1. Tot quant desitjar ó pensar puch pera mon esplay, no hu esper aquí, sino en l' esdevenidor.

Puig si tots los esplays del món tot sol tingués, y tots los delits gaudir pogués, cert es que no podrían durar pas gayre.

Per lo qual, ánima meua, no podrás plenament aconhortarte ni perfetament delitarte sino en Deu, qui aconhorta als pobres y reb als humíls.

Espera una mica, ánima meua, espera la divinal promesa, y tindrás l' abundor de tots los bens en lo cel.

Si massa desordenadament desitjas los presents, perdrás los perdurables y celestials.

Sia lo temporal per usar, lo eternal per desitjar.

No 't pots de cap be temporal sadollar, puig pera gaudirlos no ets sigut criada.

Encara que tots los bens criats tinguesses, no podrías ésser felissa y benaventurada; puig sols en Deu, qui l' univers criá, consisteix tota la teua benaventurança y felicitat.

No tál com l' esguardan y llohan los folls aymadors del món, sino quál l' esperan los bons fidels de Christ, y la tastan á vegades los espirituals y nets de cor, que tenen l' esguart posat en lo cel.

Vá y breu es tot humanal esplay.

Benaventurat y ver esplay, aquell que á dins rebém de la veritat.

L' hom devot per tot arreu ab sí porta á son aconhortador Jesús, y li diu: Assistiume, Senyor Jesús, en tot lloch y temps.

Sia aquest mon conhort, de bon grat voler estar sens cap humanal esplay.

Y si 'm manqués vostre conhort,

sia mon major esplay vostra voluntat y justa prova.

Puig no sempre estaréu enfallonit, ni amenassaréu eternalment.

CAPITOL XVII

Que tot dalé en Deu s' ha de posar

1 Fill, déxam fer ab tú lo que vull: jo sé lo que 't convé.

Tu pensas com home; tu en moltes coses judicas com t' aconsella l' humanal afecte.

2. Senyor, ver es lo que diheu: Major es vostre dalé per mí, que tota l' ánsia que per mí mateix tenir jo puch.

Molt se refia de la casualitat, certament, qui no posa tot son afany en vos.

Senyor, mentres ma voluntat estiga recta y ferma en Vos, feu de mí tot lo que vos placia.

Puig no pot ésser mes que bo tot lo que de mí fareu.

Si voleu que jo estiga en les tenebres, benehit siau; y si voleu que estiga en la llum, siau també benehit! Si vos dignau aconhortarme, benehit siau, y si voleu atribularme, siau igualment sempre benehit!

3. Fill, axís te cal romandre, si ab mí desitjas caminar.

Tan llest deus ésser pera patir com pera gaudir

Tan de bon grat deus ésser desvalgut y pobre, com sadollat y rich.

4. Senyor, de bon grat patiré per vós, tot lo que vullau que caiga demunt de mí.

Indiferentment de vostra má vull rebre 'l be y 'l mal, lo dols y lo amarch, lo joyós y lo trist, y per tot quant m' esdevinga donarvos gracies.

Guardaume de tot pecat, y no temeré la mort ni l' infern.

Mentres eternalment no 'm llenséu, ni m' esborréu del llibre de la vida, no 'm malmetrá cap tribulació que demunt de mí caiga.

CAPITOL XVIII

Que les miseries temporals s' han de soportar ab fermesa, á exemple de Christ

1. Fill, jo devallí del cel per la teua salvació, prenguí les teues miseries, no mogut per la necessitat, sino per la caritat, á fi de que aprenguesses la paciencia y sofrisses resignadament les temporals miseries.

Puig des de l' hora de mon naxement fins á la mort en creu no 'm mancá may lo sofriment del dolor

Gran falla de bens temporals tinguí, moltes quexes de mí sovint ohí, vergonyes y afronts mansament soportí, per los beneficis ingratitut rebí, per los miracles renéchs, reptaments per la doctrina.

2. Senyor, puig que foreu sofert en vostra vida, en açó majorment complint lo precepte de vostre Pare, es just, que jo miserable pecador, segons

vostra voluntat me sofrexe ab paciencia, y mentres vullau, soporte 'l pes de la corruptívola vida per la meua salvació.

Puig encara que la present vida sembla fexuga, ab tot per vostra gracia s' es feta ja molt meritoria, y ab l' exemple vostre y dels vostres sants s' es tornada pera 'ls febles mes soportavóla y esclarida.

Y també molt mes aconhortadora, qu' en altre temps en la lley antigua fora, quan la porta del cel romania tancada, y mes fosch encara 'l camí del cel semblava, quan tan pochs á cercar lo regne celestial s' afanyavan.

Y ni tan sols los qui llavors eran justs y s' havian de salvar, avans de la vostra passió y satisfacció de la vostra mort, en lo regne celestial podian entrar.

3. ¡Oh, quántes gracies dech donarvos, per havervos dignat mostrar á mí y á tots los fidels un camí dret y bo pera anar á vostre regne eternal!

Perque vostra vida es nostre camí,

y per la santa paciencia caminám cap á Vós, qui sou nostra corona.

Si Vos no 'ns haguésseu anat al devant y ensenyantnos ¿quí s' hauría cuydat de seguirvos?

¡Ay! quánts lluny y enderrera romandriam, si no esguardéssen vostres claríssims exemples!

Mirau, encara estám enfredorits, ab tot y haver ohit tants de miracles y de doctrines vostres: ¿qué fora si no tinguéssem tanta de llum pera seguirvos?

CAPITOL XIX

Del soportament de les injuries y prova del ver pacient

1. Fill ¿qué es lo que dius? Detura't de quexarte, esmentada la meua passió y la dels altres Sants.

Encara fins á la sanch no has resistit.

Poch es lo que tu patexes en comparança d' aquells qui tant patiren, tan fortament tentats, tan greument

atribulats y de tantes menes provats y esversats.

Cal, donchs, que fassas esment de les penes mes greus dels altres pera que soportes mes lleugerament les teues mes petites.

Y si no 't semblan petites, guarda 't de que açó no ho fassa ta impaciencia.

Mes, tant si son petites com si son grans, malda pacientment per sofrirles totes.

2. Quant millor pera patir t' arrenjas, tant mes sabiament obras y mes abundosament merexes; patirás també mes lleugerament per l' esperit y consuetut que sens peresa haurás adquirit.

No digas: no puch patir açó de tal home, ni jo no dech sofrir açó: puig greu es lo mal que 'm fa y m' afronta com may hauría pensat; mes d' altre sofriría de grat, y segons cregués que havia de sofrir.

Fat es aquest rahonament, que no esmenta la virtut de la paciencia, ni aquell qui deurá coronarla, ans be sos-

pesa mes les persones y les ofenses que li han fetes.

3. No es ver pacient qui patir no vol sino lo que be li sembla y de qui be li plau.

Mes lo ver pacient no esguarda á quin home 'l maltracta, ni si es son prelat ó altre igual, ó inferior, ni si es un bo y sant varó, ó un de dolent é indigne.

Ans be indiferentment de tota criatura, tot quant de contrari li esdevé, sia com sia y quantes vegades sia, tot ho reb de bon grat, com si vingués de la má de Deu, y ho té per un gran guany.

Puig devant de Deu res, per petit que sia, sofert per amor d' Ell, podrá passar sens premi.

4. Estigas, donchs, arrenjat pera la lluyta, si vols heure la victoria.

Sens lluyta no pots atansar la corona de la paciencia.

Si no vols patir, refusas ésser coronat. Mes si coronat desitjas ésser, lluyta ab virior, sofreix ab paciencia.

Sens trevall no s' assoleix lo repós; ni sens lluyta s' atansa la victoria.

5. Feu, Senyor, que 'm sia possible per la gracia lo que 'm sembla impossible per la naturalesa.

Vos sabeu que poch puch patir, y qu' aviat so á terra, axecantse'm una lleugera adversitat.

Sia pera mí qualsevol exerciçi de tribulació amável y desitjável per vostre nom, puig patir y sofrir per vos molt sanitós es pera la meua ánima.

CAPITOL XX

De la confessió de la propia feblesa y de les miseries d' aquesta vida

1. *Confessaré contra de mí la meua injusticia.* Confessaré, Senyor, á vos la meua feblesa.

Sovint es una petita cosa la que m' aterra y entristeix.

Proposo d' obrar fortament, mes en venint una petita tentació, m' esdevé gran angunia.

Molt vil á vegades es lo que 'm dona una greu tentació.

Y mentres me crech un xiquet segur, quan res sento, me trob á voltes gayre be vensut per la mes lleugera bufada.

2. Mirau, donchs, Senyor, la meua humilitat, y la frevolitat que per tots indrets me teniu coneguda.

Compadexeuvos de mí y *trayeume del llot, pera que no m' enfonze*, ni reste llensat fins y á tant.

Açó es lo que sovint me turmenta y devant vós me confón, que tan rellisquent y poch ferm so pera resistir á les passions.

Puig, per mes que no arrive del tot al consentiment, la llur persecussió m' es encara enutjosa y greu, y 'm neguiteja molt viure axís constantment en guerra.

De aquí conech jo ma feblesa; perque les sempre aborrívoles fantasíes molt mes fácilment venen que no pas s' en van.

3. ¡Plagués á vos, fortíssim Deu

de Israel, zelador de les ánimes fidels, d' esguardar lo trevall y dolor de vostre sirvent, y d' assistirlo en tots los indrets ahont s' encaminei

Reforçáume ab la celestial fortalesa, pera que 'l vell home no puga senyorejar, no estant encara plenament sotsmesa al esperit la miserable carn contra la qual caldrá lluytar mentres respirarém en aquesta vida de miseries.

¡Ay! quina vida es aquesta, ahont may mancan tribulacions y miseries, y en la que tot está ple de paranys y d' enemichs!

Perque tot just s' en va una tribulació ó una tentació, que ja 'n ve una altra; y durant encara la primera brega, altres mes y de sopte es-cometen.

4. ¿Y cóm se pot amar una vida, rublerta de tantes amargors, sotsmesa á tantes malventures y miseries?

¿Y cóm s' anomena vida, engendrant tantes morts y malures?

Y ab tot y açó es amada, y en ella molts cercan delitarse.

Sovint es mal dit lo món per ésser

fals y va, mes per açó no se 'l dexa fácilment, puig senyorejan massa les cobejançes de la carn.

Mes hi ha coses que atían á amarlo, altres á menysprearlo.

Atian al amor del mon la déria de la carn, la déria dels ulls y la superbia de la vida; mes les penes y miseries que desprès d' exes coses justament venen, engendran l' aborriment y l' enuig del món.

5. Mes ¡ay dolor! lo mal delit vens l' esperit donat al món y que té per placévol estar sots los sentits; perque no ha vist ni assaborit la blanor de Deu ni l' interior bellesa de la virtut.

Mes los qui menysprean del tot al món, y cuydan de viure pera Deu sots la santa disciplina, aquests no desconexen la divinal dolçor, promesa als verament despresos, y veuhen ab mes claretat quán greument lo món s' erra y variament se fal-leix.

CAPITOL XXI

Que s' ha de reposar en Deu sobre tots los bens y dons

1. Anima meua, sobre tot y en tot reposarás sempre en lo Senyor, puig éll es l' eternal repós dels Sants.

Donáume, dolcíssim y amantíssim Jesús, la gracia de reposar en vos sobre tota criatura, sobre tota salut y bellesa, sobre tota gloria y honor, sobre tot poder y dignitat, sobre tota ciencia y subtilesa, sobre totes les riqueses y arts, sobre tota gloria y gaubança, sobre tot renóm y llahor, sobre tota blanor y conhort, sobre tota esperança y promesa, sobre tot mérit y desitx, sobre tots los dons y beneficis que podeu donar y escampar, sobre tot goig y satisfacció que l' esperit pot rebre y sentir, en fí, sobre tots los ángels y arcángels, y sobre tot l' estol del cel, sobre tot lo visible é invisible, y sobre tot lo que no sou vos, Deu meu,

2. Perque vos, Senyor Deu meu, sou millor que tot, vos sol altíssim, vos sol potentíssim, vos sol suficientíssim y pleníssim, vos sol blaníssim y esplayosíssim.

Vos sol bellísim y amantíssim, vos sol nobilíssim y gloriosíssim sobre tot, en qui tots los bens ensemps y perfetament son, y sempre foren y serán.

Y per açó es poch y no prou tot quant fora de vos mateix me donau, ó de vos mateix me descobriu y prometeu, no veyentvos ó plenament no posehintvos.

Perque, certament, mon cor no pot de debó reposar, ni estar del tot sadollat, si en vos no reposa, y dexa ensá tots los dons y tota criatura.

3. ¡Oh mon amantíssim espós, Jesu Christ, aymador puríssim, senyor de totes les criatures! ¿quí 'm donará ales de vera llibertat pera volar y reposar en vos?

¡Oh quán me será sonat d' esguardarvos de ple á ple, y veure quan blá sou, Senyor Deu meu!

¿Quán m' arredossaré del tot á vos, pera que per vostre amor no 'm sente á mí, sino á vos sol sobre tot sentit y faiçó, en manera de tots desconeguda?

Mes ara sovint gemego, y ab dolor sofresch ma dissort.

Perque en aquesta vall de miseries esdevenen molts de mals que molt sovint me pertorban, entristexen y ennuvolan, molt sovint me destorban y distrauhen, m' afalagan y 'm lligan, pera que no puga lliurement acostarme á vos, ni gaudir de vostres joyoses abrassades, sempre gaudides per los esperits benaventurats.

Mógaus mon singlot y 'l gran assolament que hi ha demunt la terra.

4. ¡Oh Jesús, resplendor de l' eternal gloria, conhort de l' ánima peregrina, devant de vos ma boca resta muda, y mon silenci es lo qui vos parla!

¿Fins á quán tarda en venir mon Senyor?

Vinga á mí, pobrissol seu, y ómpli'm de goig. Donga'm la má, y deslliurará á un miserable de tota angunia.

Veniu, veniu; perque sens vos no hi haurá cap jorn ni cap hora ab goig, puig lo meu goig sou vos, y sens vos está vuyda la meua taula.

Miserable so, y en certa faiçó empresonat y carregat de grillons, fins qu' ab la llum de vostra presencia 'm refeu y 'm dongáu llivertat, y 'm mostreu l' esguart d' amich.

5. Cerquen altres, en lloch de vos, qualsevulla altre cosa que 'ls placia; que á mí res me plau ni 'm plaurá sino vos, Deu meu, esperança meua, salut eternal.

No callaré, ni 'm deturaré de pregar, fins que torne vostra gracia, y á dins vos me parleu.

6. *Mira, aquí só.* Aquí 'm tens, puig que 'm cridares. Tes llágrimes y 'l desitx de la teua ánima, ta humiliació y la contrició del teu cor me mogueren y 'm portaren á tú.

7. Y jo diguí: Senyor, vos so cridat y desitjat gaudir de vos, amatent á rebutjarho tot per amor vostre.

Vos primer m' haveu alenat pera que jo vos cerçás.

Siau, donchs, benehit, Senyor, qui fereu aquest benefici á vostre sirvent segons la munió de vostra misericordia,

¿Qué mes te que dir vostre sirvent devant de vos, sino pera humiliarse molt als vostres ulls, recordar sempre sa propia iniquitat y vilesa?

Puig res parió vostre hi ha en totes les maravelles del cel y de la terra.

Vostres obres son per demés bones, vostres judicis vers y vostra providença regeix tot l' univers.

Llahor, donchs, y gloria á vos, oh Pare de la sabiesa! Ma boca, mon ánima y ensemps tot lo criat vos llohen y benehescan!

CAPITOL XXII

De la recordança dels innombrables beneficis de Deu

1. Obriu, Senyor, mon cor á vostra lley, y en vostres preceptes ensenyaume á caminar,

Donáume á conéxer vostra voluntat y ab gran reverença y llest esment vostres beneficis tant en general com en particular recordar, pera que d' aquí en avant puga dignament donarvos gracies.

Sé y confesso en veritat, que ni del mes petit dels vostres beneficis puch donarvos les degudes accions de gracies.

Jo so inferior á tot los bens que m' haveu fet, y quan esmento vostra noblesa, per rahó de la grandesa defalleix mon esperit.

2. Tot quant en l' ánima y 'l cos tenim, y lo que exterior ó interiorment, natural ó sobrenaturalment possehim, son beneficis vostres, y us mostran benéfich, piadós y bo á vos, de qui rebérem tots los bens.

Y per mes que un haja rebut mes y altre menys, tot es vostre, y sens vos res se pot tenir.

Aquell qui més ha rebut, de son mérit no pot gloriarse, ni per demunt dels altres exalçarse, ni del menor mo-

farse, perque aquell es major y millor qui á sí mateix menys s' atribuheix, y en donar gracies es mes humil y mes devot.

Y aquell qui envers tots per mes humil se té y per mes indigne 's judica, mes apte es pera rebre majors dons.

3. Aquell, ab tot, qui menys ha rebut, no 's deu entristir, ni enfallonirse, ni envejar al qui té més, ans be posar en vos l' esment y llohar mes vostra bondat per quant tan á doll, tan franca y tan volenterosament, sens accepció de persones, escampau vostres beneficis.

Tot ve de vos, y per açó en tot deveu ésser llohat.

Vos sabeu lo que á cadescú podeu donar; y 'l perque aquest té menys y aquell més, no á nosaltres pertoca esbrinar, sino á vos, qui teniu los mérits de cadescú ben definits.

4. Per hont, Senyor Deu, tinch també per un gran benefici no tenir moltes coses, de les quals exterior-

ment y segons los homens ne prové llahor y gloria: de sort que qualsevol que capisse la pobresa y vilesa de sa persona, no sols per açó no senti per cap estil res de greu ó de tristesa ó de defalliment, sino ans be gran conhort y gaubança.

Puig vos, Deu, per familiars y casolans vostres escullíreu als pobres y humils y als qui d' eix món son rebutjats.

Testimonis son d' açó vostres apóstols, als qui constituíreu príncеps sobre tota la terra.

Ab tot, sens quexarse visqueren en lo món, tan humils y senzills, sens cap malicia ni engany, que fins gaudian de patir afronts per vostre nom, y abrassavan ab gran afecte lo que 'l món aborreix.

5. Res, donchs, talment deu donar goig á vostre aymador y conexedor de vostres beneficis, com qu' en éll se complasca vostra voluntat y l' acceptació de vostre eternal manament.

Lo qual deu satisferlo y aconhortar-

lo tant, que vulla ésser lo mes petit de tan bon grat axís com un altre voldria ésser lo mes gran.

Y tan pacífich y satisfet en lo derrer, com en lo primer lloch; y tan de bon grat menyspreat y trepitjat, sens cap nom ni renom, com lo mes honrat y mes gran del món.

Puig la vostra voluntat y l' amor de la vostra honra á tot deu sobrepujar, y mes aconhortarlo y pláureli que tots los beneficis rebuts ó per rebre.

CAPITOL XXIII

De quatre coses que donan gran pau

1. Fill, ara t' ensenyaré lo camí de la pau y de la vera llivertat.

2. Feu, Senyor, lo que diheu, puig açó m' es molt agradós de ohir

3. Cuyda, fill, de fer mes be la voluntat d' altre que la teua.

Escull sempre tenir menys que no pas més.

Cerca sempre lo derrer lloch y estar per sota de tots.

Desitja y prega sempre pera que en tú 's complesca del tót la voluntat de Deu.

Mira, semblant home entrará en les fronteres de la pau y del repós.

4. Senyor, aquest breu enrahonament vostre conté en sí molt de perfecció.

Curt es de dictat, mes ple de seny y abundós en fruyt.

Puig si pogués ésser per mí fidelment servat, no deuría náxer tan fácilment en mí la turbació.

Y quantes vegades me sento desficiós y apesarat, trob que 'm so allunyat de aquesta doctrina.

Mes vos, qui tot ho podeu y l' avens de l' ánima sempre amau, afegiume major gracia, pera que puga complir vostra paraula y assolir la meua salvació.

ORACIÓ

contra 'ls mals pensaments

5 Senyor Deu meu, *no vos allunyeu de mí, gireu vostre esguart en mon auxili;* perque s' han axecat en mí molts pensaments y grans temors, afligint la meua ánima.

¿Cóm los travessaré sens afollarme? ¿Cóm los trossejaré?

6. *Jo,* diheu, *aniré á devant de tú y humiliaré als superbs de la terra.* Obriré les portes de la presó y 't revelaré los secrets dels secrets.

7. Feu, Senyor, com diheu; y fugen de ta presencia tots los mals pensaments.

Aquesta es ma única esperansa y mon únich conhort, á vos en tota tribulació refugiarme, de vos refiarme, á vos de cor invocarvos, y ab paciencia vostre conhort esperar.

ORACIÓ

pera obtenir la llum del enteniment

8. Aclariume, bon Jesús, ab la claror de la interna llum, y foragiteu del estatge de mon cor totes les tenebres.

Poseu fre á les meues moltes distraccions y trenqueu les tentacions, que m' apretan.

Lluytáu fortament per mí, y atuiu les males besties, vull dir, les cobejançes falagueres, pera que 's fassa la pau en virtut vostra, y la plenitut de vostra llahor ressone en lo santuari, açó es, en la conciencia pura.

Manáu als vents y á les tempestats; digáu al mar: Reposa't, y á la tramontana: no bufes; y esdevindrá gran bonança.

9. *Enviáu vostra llum y veritat*, pera que lluhexen demunt la terra; puig terra so frévol y vuyda, fins que vos m' enllumineu.

Feu de lo alt devallar la gracia, ar-

roséu mon cor ab la rosada celestial, trameteu les aigües de la devoció pera regar la crosta de la terra á fí de que esplete fruyt bo y perfet.

Enlayráu mon esperit oprés per lo feix dels pecats, y envers lo celestial endressáu tot mon desitx, pera que, tastada la dolçor de la benaventurança d' allá amunt, li reque pensar en res de la terra.

10. Desprenguéume y deslliuráume de tot passatger conhort de les criatures; perque res de lo criat pot del tót satisfer y aconhortar mon desitx.

Junyiume á vos ab un llas indeslligable d' amor, puig vos sol sou prou pera qui vos ama, y sens vos frévol es tot lo demés.

CAPITOL XXIV

Que 's deu fugir d' escornifiar la vida d' altres.

1. Fill, no vullas ésser tafaner, ni basquejar per lo que no 't va ni ve.

¿Qué se t' endona d' açó ó d' alló? *Tu segueixme.*

Puig ¿qué 't fa á tú si aquell es tal ó qual, ó si aquest axís ó allís obra ó parla?

A tú no 't fretura respondre per altres, puig sols donarás compte de tú mateix. ¿Perqué, donchs, t' hi barrejas?

Guayta, jo conech á tothom, y veig tot lo que 's fa sota del sol, y sé tal com es cadescú, qué pensa, qué vol, y á quín fi endreça sa intenció.

Per açó á mí tot se 'm deu encomanar: tú, cert, conserva't en bona pau, y dexa al desficiós desficiejarse tan com vulla.

Demunt d' éll vindrá tot quant fará ó dirá, perqué á mí no 'm pot enganyar.

2. No basquejes per l' ombra de gran renóm, ni per la familiaritat de molts, ni per lo particular amor dels homens.

Puig açó engendra distraccions y grans fosquedats del cor.

De bon grat te parlaría mon llen-

guatge y 't revelaría 'ls secrets, si mon adveniment esperasses enllestit y la porta del cor m' obrisses.

Sias amatent, y vigilant en les oracions, y humiliat en tot.

CAPITOL XXV

En que consisteix la ferma pau del cor y 'l ver aprofitament

1. Fill, jo he dit: *La pau vos dexo, ma pau vos donch; no com lo món la dona, jo vos la donch.*

Tothom desitja la pau; mes de les coses que á la vera pau pertanyen, no tothom s' en cuyda.

La meua pau está en los humils y mansuets de cor. La teua pau estará en la molta paciencia.

Si m' escoltas y seguexes ma veu, podrás gaudir de molta pau.

2. Donchs ¿qué faré?

3. En tót para esment en lo que fas y lo que dius; y tot ton intent adressa'l á açó, que á mí sol me pla-

cies, y fora de mí res desitjes ni cerques.

Dels dits ó fets dels altres no judiques temerariament, ni 't fiques en res que no 't sia encomanat; y podrá ferse que poch ó gens te pertorbes.

Ab tot, no sentir may cap turbació ó no patir cap fexuguesa del cor ó del cos, no es del present temps, sino del estat del eternal repós.

No 't semble, donchs, haver trovat la vera pau, si no sents cap pena; ni que llavors tot sía bo, si no patexes cap adversari; ni que sia perfet, si tot se fa segons ton voler.

Ni 't tingas llavors per res de gran ó 't cregas especialment amat, si en gran devoció ó dolçor estiguesses; puig en açó no 's coneix lo ver aymador de la virtut, ni en açó consisteix l' aprofitament y perfecció del home.

¿En qué, donchs, Senyor?

En oferirte de tot cor á la divinal voluntat, no cercant ton guany, ni en lo petit, ni en lo gran, ni en lo temps, ni en l' eternitat.

De sort que tingas lo mateix esguart per donar gracies tant de lo favorable com de lo advers, sospesantho ab la matexa balança.

Si fosses tan fort y ferm en l' esperança, que, tret l' intern conhort, encara pera sofrirne de mes grosses ton cor aparellasses, ni t' escusessis, com si tals y tants mals no deguesses patir, ans be en totes mas disposicions me tinguesses per just y 'm llohasses per sant, llavors caminarias per lo ver y dret camí de la pau, y tindrias una esperança certa de tornar á veure ab goig la meua cara.

Puig si arrivasses al ple menyspreu de tú mateix, sapias que llavors t' amararias de pau, tant com es possible en ton estatge.

CAPITOL XXVI

De la excel·lença de la llivertat del ánima, la qual s' assoleix mes ab l' humil oració qu' ab lo estudi.

1. Aquesta es obra d' hom perfet, que l' esperit no perde may d' ull lo celestial, y entremitx de moltes cabories passar com qui no 'n té cap, no á tall de dexat, sino en virtut de certa llivertat d' esperit, sens agafar abrivada afició á cap criatura.

2. Vos prech, pietosíssim Deu meu, que 'm deslliureu de les cabories d' aquesta vida, pera que no m' hi enfondés massa; de les moltes necessitats del cos, pera que no sia catiu dels plahers, y de tots los obstacles del ánima, pera que, aclaparat per son feix, retut no caiga.

No dich d' aquelles coses, que la mundanal vanitat alena ab tant dalé, sino d' aquelles miseries que á l' ánima de vostre sirvent, per la comunal ma-

ledicció dels moridors, greument l' afexugan, y la deturan de que puga assolir la llivertat d' esperit, sempre que vulla.

3. ¡Oh Deu meu, dolçor inefable! Barataume en amargor tot delit carnal, que 'm distráu de lo eternal, y m' ensiborna mostrantme algun present bé delitós.

No 'm vençe, Deu meu, no 'm vençe la carn y la sanch; no m' ensiborne 'l món y sa passatgera gloria; no 'm fassin trabeta 'l diable y sa manya.

Donáume fortalesa pera resistir, paciencia pera sofrir, fermesa pera perseverar.

En lloch de tots los conhorts del món donáume la blaníssima uncció de vostre esperit, y en lloch del amor carnal trametéume l' amor de vostre nom.

Mira, lo menjar, lo beure, lo vestir y lo demés al sosteniment del cos pertanyent son coses fexugues per l' esperit abrusat.

Feu que de tals manteniments n' use

ab temperança, sens barrejarhi massa 'l desitx.

Rebutjarhotot no es lley, puig la naturalesa s' ha de conservar; mes cercar lo sobrer y lo que més delita la lley santa ho prohibeix, puig altrement la carn se revignaria contra l' esperit.

Entremitx de tot, vos prech, que vostra má 'm regesca y m' ensenye pera que no 'n fassa massa.

CAPITOL XXVII

Que l' amor propi allunya molt del sobirá bé

1. Fill, cal que ho dongues tot per tot y que res sia teu.

Sápias que l' amor de tú mateix te fa mes mal que tot lo demés del món.

Segons l' amor ó afecte que li portas, mes ó menys se t' agafará qualsevol cosa.

Si ton amor fos pur, senzill y ben ordenat, no foras catiu de les coses.

No vullas cobejar lo que no es lícit tenir.

No vullas tenir lo que 't pot destorbar y privar de l' interna llivertat.

Estrany, que del fons de tot del teu cor no te 'm encomanes á mí ab tot lo que pots desitjar ó tenir.

2. ¿Per qué ab vana tristor te consums? ¿per qué t' afexugas ab inútils cabories?

Estigas á mon voler, y no patirás cap afollament.

Si cercas ara açó, ara alló, y vols estar ara açí, ara allí per' assolir mes ton profit ó ton desitx, may estarás en repós, ni lliure d' angunia, puig en tot trovarás algun mancament y en qualsevol paratge hi haurá un adversari.

Per açó no afavoreix qualsevol cosa atançada ó multiplicada foranament, sino mes bé menyspreada y arrabassada de soca á 'rel del cor.

Lo qual no entengas tan sols de la possessió del diner y de les riqueses, sino també del dalé de l' honra y del

desitx de les vanes llahors, tot lo qual s' esvaneix ab lo món.

De poch resguarda 'l lloch si manca l' esperit d' enardiment; ni durará gayre aquella pau cercada á fora, si no té 'l ver fonament en l' estat del cor, açó es, si no la fonamentas en mí; podrás mudarte, mes no millorarte.

Puig vinguda y acceptada l' ocasió, trovarás lo que fugires, y mes y tot.

ORACIÓ

per la purificació del cor y la celestial sabiesa

4. Confirmáume, oh Deu, per la gracia del Esperit Sant.

Donáume virtut pera reforsar l' hom interior y vuydar mon cor de tota desavinent delió y angunia, y per no arrossegarme per tantes fal-leres de qualsevol cosa, vil ó preuhada, ans be mirarho tot com passatger, ensemps que jo mateix.

Puig res hi ha durable dessota 'l sol,

ahont tot es vanitat y aflicció d' esperit.

¡Oh quán sabi qui axís ho capissa!

5 Donáume, Senyor, la celestial sabiesa, pera que sobre tot sápia cercarvos y trobarvos, sobre tot conéxervos y amarvos, y tot lo demés entendre, tal com es, segons l' ordre de vostra sabiesa.

Feu que prudentment me decante del falaguer y pacientment sofrexe al adversari.

Puig gran sabiesa es aquesta, no dexarse endur per tot vent de paraules, ni parar l' orella á la mal afalagadora serena: donchs axís se segueix ab segurança 'l camí començat.

CAPITOL XXVIII

Contra les llengües dels llengoters.

1. Fill, no 't sápia greu, si alguns de tú malpensan, y diuhen lo que de grat no escoltarias.

Tu deus pensar pitjor de tú mateix,

y 't deus creure mes feble que ningú.

Si per dins fas vía, no 't capficarás molt ab les volanderes paraules.

Es no petita prudencia callar en lo mal temps y envers dins á mí girarse, sens fer cas dels judicis dels homens.

2. No poses ta pau en lo dir de la gent, puig tant si 'n diuhen be com mal, no per açó ets un altre hom.

¿Ahónt es la vera pau y la vera gloria, sino en mí?

Qui als homens no desitja plaure, ni tem desplaure, de molta pau gaudirá.

Del desordenat amor y del temor vá naix tot lo neguit del cor y la distracció dels sentits.

CAPITOL XXIX

Com se deu invocar y benehir á Deu en la tribulació

Sia vostre nom, Senyor, per sempre benehit, vos qui volguéreu qu' aquesta tentació y tribulació caigués demunt de mí.

No puch escaparme d'ella, ans be 'm fa menester refugiarme en vos, pera que m' ajudeu y en be meu la convertiu.

Senyor, ara 'm trob en la tribulació y mon cor no hu passa be, de tant que 'm vecsa aquesta passió.

Y ara, Pare estimat, ¿qué diré? Presoner estich entre anguníes. Salváume, ara es hora.

Per açó hi so arrivat, pera que vos fósseu glorificat, quan jo fos molt humiliat y per vos salvat.

Senyor, plácieus deslliurarme, puig jo pobre, ¿qué puch fer y ahónt aniré sens vos?

Donáume paciencia, Senyor, també aquesta vegada.

Ajudáume, Senyor, y no temeré per mes afexugat que estiga.

2. Y ara en mitx d' açó ¿qué diré? Senyor, fassas la vostra voluntat. Ben merescudes tinch les tribulacións y les penes.

Cal, en veritat, que sofrexe, y tant de bó que sia ab paciencia, fins qu' amayne 'l temporal y s' abonanse!

Vostra má omnipotent es prou pera traure'm aquesta tentació y minvar sa escomesa, pera que del tot no sia retut, segons avans sovint en mí ho féreu, Deu meu, misericordia meua.

Y quant mes dificil m' es á mí, tant mes fácil es á Vos aquesta mudança de la dreta del Altíssim.

CAPITOL XXX

Que s' ha de demanar lo divinal auxili, y de la confiança de recobrar la gracia

1. Fill, jo so 'l Senyor, *confortador en lo jorn de la tribulació.*

Vina á mí, quan no 't troves be.

Açó es lo que mes te priva del celestial conhort, la tardança en tornar á l' oració.

Puig avans qu' ab tot l' esment me pregues, molts esplays entretant cercas y en coses exteriors te xalas.

D' aquí prové que res t' aprofita gayre, fins que t' adongues que jo so

qui deslliuro als qui esperan en mí, y fora de mí no hi ha auxili que hi valga, ni útil consell, ni remey durable.

Mes, reixit l' esperit després de la tempestat, reforsa't en la llum de mas misericordies, puig aprop so, diu lo Senyor, pera referho tot, no sols complerta, sino abundosa y curullament.

¿Tal volta pera mí hi ha res difícil? ¿ó seré semblant al qui diu y no fá?

¿Ahónt es la teua fé? Mantente ferm y perseverant.

Sias sofert y fort, y á son degut temps t' arrivará 'l conhort.

Espera'm, espera'm; vindré y 't curaré.

La tentació es la que 't flagel·la, y la vana pór la que t' esporugueix.

¿De qué serveix amohinarse per lo qu' ha de venir, sino pera que tingas tristor demunt tristor? Prou n' hi ha pera cada dia ab son propi afany.

Vá é inútil es entristirse ó gaudirse per lo qu' ha de venir, que tal volta may esdevindrá.

3. Mes, es propi dels homens de-

xarse ensibornar axís per lo magí, y fins senyal de poch seny, dexarse portar tan lleugerament per lo consell del enemich.

Puig aqueix no 's cal de si 'ls ensiborna y enganya ab veritats ó ab falornies, ni de si 'ls tomba ab l' amor del present ó ab la pór del esdevenidor

No s' enterbolexi, donchs, ni s' esporuguexi 'l teu cor.

Creu en mí y tingas confiança en la meua misericordia.

Quan tú pensas que estás lluny de mí, sovint so mes aprop.

Quan te sembla tot gayre be perdut, llavors sovint s' acosta lo major guany del mérit.

No está tot perdut quan esdevé res en contrari.

No deus judicar segons lo que al present sents, ni ajupirte á qualsevol pena, vinga d' hont vulla, y rébrela com si fos perduda tota esperança de salvament.

4. No vullas pensar qu' estás del

tot dexat, encara que per algun temps t' haja tramés alguna tribulació ó t' haja llevat algun desitjat conhort: puig axís se va al regne dels cels.

Y açó sens dupte es mes avinent pera tú y 'ls demés sirvents meus, á fi de que vos esverseu en los contratemps que no pas si tot ho tinguésseu á plér.

Jo conech los pensaments amagats; puig molt avinent es per ta salvació que á vegades restes dessaborit, pera que no sia cas que t' exalçesses en lo bon éxit, y á tú mateix volguesses complaure't en alló que no ets.

Lo que 't so donat puch llevart'ho y retornart'ho sempre que vulla.

5. Quan t' ho haja donat, es meu; quant t' ho haja llevat, no 't so pres res teu, puig meu es tot lo be donat y tot dó perfet.

Si alguna pena 't trameto ó algun contratemps, ni 't revoltes, ni defallexe ton cor.

Jo tot seguit puch alleugerirte y tot lo pes en goig baratar.

Ab tot so just y digne de molta llohança quan axís obro ab tú.

6. Si entens dretament y conexes verament, may deus per les adversitats tant entristirte, ans be gaudirte y donar gracies; y tenir per únich goig que, flagel-lante ab dolors, no 't nego 'l cástich.

Axís com me amá mon Pare, axís jo vos am' á vosaltres, diguí á mos estimats dexebles, als qui, certament, no envihí als goigs temporals, sino á les grans lluytes, no als honors, sino als menyspreus, no al desvagament, sino als trevalls, no al repós, sino á recullir molt fruyt en la paciencia. Recorda't, fill meu, d' aquestes paraules.

CAPITOL XXXI

Del menyspreu de tota criatura pera poder trovar al Criador

1. Senyor, be 'm fretura encara major gracia si tinch d' arrivar allí hont ningú ni res criat me puga fer nosa.

Puig mentres hi haja res que'm lligue, no podré lliurement volar á vos.

Desitjava volar lliurement aquell qui deya: ¿Quí 'm donará ales com de coloma, y volaré, y reposaré?

¿Qué mes quiet que 'l pur intent? ¿Y qué mes lliure que aquell qui res de la terra desitja?

Cal, donchs, enlayrarse per demunt de tota criatura y desexirse del tot de sí mateix, y en arrebatament del esperit mantenirse, y veure que Vos, criador de totes les coses res no teniu de parió ab les criatures.

Y sols aquell qui de totes les criatures estiga després, podrá lliurement pensar en lo divinal.

Per açó es, donchs, que 's trovan pochs contemplatius, puig pochs saben despendre's del tot de les coses criades y moridores.

2. Per assolirho cal una gran gracia, la qual enlayre l' esperit y l' arrebate per demunt de sí mateix.

Y si l' hom no está enlayrat d' esperit y deslligat de totes les criatures

y ab Deu tot unit, tot quant sap, tot quant té, poch val.

Per molt temps restará petit y ajupit arrán de terra qui per gran estime res que no sia sols l' únich, inmens, eternal be.

Y tot lo que no es Deu, res es y per res deu ésser tingut.

Gran diferença hi ha entre la sabiesa d' un hom enlluminat y devot y la ciencia d' un clergue lletrat y estudiós.

Molt mes noble es aquella doctrina que raja de dalt per la divinal influença, que la que afeynassadament s' adquireix per l' humanal enginy.

3. Molts s' en trovan que cercan la contemplació, mes no basquejan per esversarse en lo que per assolirla cal.

Gran impediment es l' ocuparse en imatges y coses sensibles y 'l tenir poch de perfeta mortificació.

No sé qué es, ni quín esperit ens mou, ni qué preteném los qui semblám ésser espirituals, que tant trevall y major afany per les coses passatgeres y vils posám, y en les interiors nostres

tantost may ab los sentits del tot recullits rumiám.

4. ¡Ay dolor! Després d' un breu reculliment, ens etgegám á fora, y nostres obres ab estret exámen no afinám.

Ahónt jauhen nostres afectes no escorcollám, y quán impures sian nostres obres no hu deplorám.

Tota carn, certament, havia corromput son camí, y per açó sobrevingué 'l gran diluvi.

Axís, essent nostre afecte interior molt corromput, per forsa l' acció següent, senyal de la feblesa de dins, ha d' ésser corrompuda.

Del cor pur prové 'l fruyt de la bona vida.

5. Se cerca quánt un hom fa, mes ab quánta virtut ho fa, no s' hi para tant d' esment.

S' esbrina si es fort, rich, bell, apte, ó bon escriptor, bon cantor, bon trevallador; mes si es pobre d' esperit, pacient y mansuet, devot y recullit pochs s' en calen.

La naturalesa esguarda al home en son exterior; la gracia en son interior.

Aquella sovint fal-leix; aquesta en Deu espera, pera no ésser fal-lida.

CAPITOL XXXII

De l' abnegació de sí mateix y de la abdicació de tota cobejança

1. Fill, no pots tenir perfeta llivertat, si no 't negas del tot á tú mateix.

Engrillonats están tots los posehedors y aymadors de sí matexos, los cobejosos, los tafaners, los desvagats, cercant sempre molleses, no lo qu' es de Jesuchrist, extrafent y refent sovint lo que no té durada.

Puig tot lo que no ve de Deu finirá.

Retén aquesta breu y perfeta paraula: Déxaho tot y ho trovarás tot; dexa la delió y trovarás lo repós.

Rumía açó, y quan ho haurás complert, ho entendrás tot.

2. Senyor, açó no es obra d' un sol día, ni joch de noys; ans en aquest

breu dictat s' enclou tota la perfecció de la vida religiosa.

3. Fill, no deus girarte ni tot seguit defallir, ohint lo camí del perfets; ans be á mes altes coses alenarte y al menys per elles ab delió ansiejar.

¡Valdament axís fos ab tú, y á tal punt haguesses arrivat que no fosses aymador de tú mateix, sino que á mon voler del tot estiguesses, y á la del Prelat que 't so donat! Llavors molt me plaurías, y tota ta vida lliscaría en goig y pau.

Encara per dexar tens molt, lo qual si á mí del tot no hu resignas, no assolirás lo que demanas.

Jo t' aconsello que compres de mí or afinat al foch, pera que 't fassas rich, açó es, la celestial sabiesa, trepitjadora de tot lo d' açi baix.

Pospósali la sabiesa terrenal y tota l' humanal y propia complacença.

4. So dit que devias comprar lo mes vil ab lo mes preuhat y alt de les coses homenívols.

Puig molt vil y petita y gayre be

etzibada al oblit sembla la vera celestial sabiesa, que ni es presumida de sí, ni cercadora d' exalçament en la terra, á la qual molts llohan sols ab la boca y ab la vida molt s' en allunyan: ab tot y qu' ella es la perla preciosa á molts amagada.

CAPITOL XXXIII

De la mudança del cor y de l' intenció final que 's deu posar en Deu.

1. Fill, no 't vullas fiar en ton afecte: aquell qu' ara tens aviat se mudará en altre.

Mentres viurás estarás sotsmés á la mudança, encara que no vullas: de sort que tantost te trovarás joyós, tantost trist, tantost placévol, tantost turbat; ara devot, ara indevot; ara estudiós, ara peresós; ara tardá, ara lleuger.

Mes lo sabi y ben adoctrinat en l' esperit está per demunt d' aquestes

mudançes, no atenent lo que sent en sí ó de quin indret ve 'l vent de la mudança, sino que tota l' intenció de son esperit s' endreçe á son degut y mes bon fí.

Puig axís podrá mantenirse ún y 'l mateix y constant, per entremitx de tants variats acontexements, endreçant á mí sens treva 'l senzill esguart de l' intenció.

2. Y quan mes pur sia l' esguart de l' intenció, tant mes ferm se camina entre les diverses tempestats.

Mes en moltes coses s' enterboleix l' esguart de la pura intenció, puig aviat se ficsa en qualsevol cosa delitosa que 's presenta.

Puig gayre be may se trova algú del tot lliure de la taca de cercarse á sí mateix.

Axís en altre temps los Jueus anaren á Bethania á visitar á Marta y á María, *no tan sols per amor á Jesús, sino també pera veure á Llátzer.*

Per açó 's deu purificar l' esguart de l' intenció, pera que sia senzill y

recte, y endreçarse á mí, dexant enllá tots los altres medis.

CAPITOL XXXIV

Que al aymador Deu li sap be sobre tót y en tót.

1. ¡Oh mon Deu, y tót! ¿Qué mes vull, y qué mes felís puch desitjar?

¡Oh saborosa y dolça paraula! mes pera qui ama al Verb, no al món, ni á res del qu' en lo món hi ha!

Deu meu, y tót! Pera 'l qui ho entén prou diu açó, y repetirho sovint es joyós pera l' aymador.

Si vos estáu present, tot es joyós; mes si vos estáu ausent, tot fa tristor.

Vos donáu al cor tranquilitat y gran pau y joliu esbargiment.

Vos feu ben sentir de tot y que en tot siau llohat: y sens vos res pot per gayre temps plaure; ans be si deu ésser agradós y ben saborós, cal que no hi manque vostra gracia y sia assahonat ab la sal de vostra sabiesa.

A qui li sabeu bo ¿qué no li sabrá be?

Y á qui no li sabeu bo ¿qué li podrá ésser agradós?

Mes, los sabis del món y 'ls qui assaborexen la carn vostra sabiesa no la capexen, perque en lo món hi ha moltíssima vanitat y en la carn s' hi trova la mort.

Aquells qui vos seguexen per lo menyspreu del món y la mortificació de la carn, verament se mostran sabis, perque passan de la vanitat á la veritat, de la carn al esperit.

A exos Deu els hi sap be, y tot quant de bo se trova en les criatures, tot ho referexen á llur Criador.

Dessemblant, ab tot, es y molt dessemblant l' agre del Criador y 'l de la criatura, lo de la eternitat y 'l del temps, lo de la llum incriada del de la llum encesa.

3. ¡Oh llum perpetual, enllumenadora de totes les llums criades; llensáu del cel llamps resplendents, qu' enllumenen tot lo fons del meu cor.

Purificáu, esbargiu, aclariu y vivificáu mon esperit ab ses potençes, pera que m' abrasse ab vos ab joyosos exaltaments.

¡Oh quán vindrá aquexa astruga y desitjada hora, en que 'm sadolléu ab vostra presença y siau pera mí tót en totes les coses!

Mentres açó no 'm sia donat, no tindré may goig complert.

Encara ¡ay dolor! viu en mí 'l vell home, no es del tot crucificat, no es perfetament mort.

Encara cobeja fort contrá del esperit, mou bregues interiors, y no dexa en pau lo regne del ánima.

4. Mes, vos qui *senyoreјáu la forsa del mar y amaynéu 'l mohiment de ses ones*, axecáuvos, ajudáume.

Esvaniu la gent que volen guerra, feulos pols ab vostre poder.

Mostráu, vos prech, vostres maravelles, y que sia glorificada vostra má dreta, perque no tinch altra esperança ni refugi, sino vos, Senyor Deu meu.

CAPITOL XXXV

Que no hi ha may seguretat de les tentacións en aquesta vida

1. Fill, may estás segur en aquesta vida, ans mentres viurás, menester haurás sempre armes espirituals.

Entre enemichs estás ficat, y á dreta y esquerra combatut.

Si, donchs, per tots indrets no 't resguardas ab l' escut de la paciencia, no estarás gayre temps sens ferida.

Ademés, si no posas ton cor aturadament en mí, ab senzilla voluntat de patirho tot per mí, no podrás aquesta brega sostenir, ni assolir la palma dels benaventurats.

Cal, donchs, qu' ab virior passes per tot, y ab má valenta lluytes contra 'ls obstacles.

Puig lo vençedor heu lo manná, y pera 'l peresós resta molta miseria.

2. Si cercas lo repós en aquesta vida ¿cóm assolirás en l' altra l' eternal repós?

No 't refies del molt repós, sino de la gran paciencia.

Cerca la vera pau no en la terra, sino tan sols en Deu.

Per amor de Deu tot de bon grat deus sofrirho, açó es, trevalls y dolors, tentacións, turments, anguníes, necessitats, malalties, afronts, llengoteries renys, humiliacións, vergonyes, esmenes y menyspreus.

Exes coses ajudan á la virtut, provan al novell soldat de Crist y texexen la celestial corona.

Jo 't donaré eternal premi per breu trevall y perdurable gloria per passatgera vergonya.

3. ¿Pensas tú que sempre tindrás á voluntat teua conhorts espirituals?

Los meus Sants no sempre 'ls tingueren, ans be moltes penes y variades tentacions y grans desconhorts.

Mes ab paciencia tot ho sofriren, y mes que en sí confiaren en Deu, sabent que *totes les penes d' exa vida no son prou pera* meréxer *l' esdevenidora gloria.*

¿Vols tú tot seguit tenir lo que molts després de moltes llágrimes y grans trevalls tot just assoliren?

Espera en Deu, varonivolment trevalla, y esforsa't, no desconfies, ni tornes enrera; mes cos y ánima arrisca ab fermesa per la gloria de Deu.

Jo 't rubliré de mercés, y seré ab tú en tota tribulació.

CAPITOL XXXVI

Contra 'ls vans judicis dels homens

1. Fill, posa fermament ton cor en lo Senyor, y no temes l' humanal judici en lo que la conciencia 't declara bo é ignocent.

Bo y joyós es axís patir, y açó no sabrá greu al humil de cor y mes refiat de Deu que de sí mateix.

Molts molt xerran, y per açó poch crédit se 'ls ha de donar.

Com á tots plaure tampoch es possible.

Encara que Sant Pau s' afanyá á

plaure á tots en lo Senyor, y 's feu tot pera tots, res per açó se li 'n doná d' ésser judicat per los homens.

2. Per la edificació y salvació dels altres feu tot quant sapigué y pogué; mes l' ésser dels altres alguna vegada judicat ó menyspreat no ho pogué evitar.

Per açó ho encomaná tot á Deu, á qui tot era conegut, y ab paciencia y humilitat se defensá contra les boques llengoteres y 'ls qui vana y mentiderament d' éll pensavan y á llur plaher s' hi desfeyan.

Ab tot alguna vegada respongué, pera que ab son silençi no s' escandalisassen los febles.

3. ¿Quí ets tú pera témer á un home mortal? Avuy es y demá no hi será.

Tém á Deu, y no t' estremordirán les amenasses dels homens.

¿Qué pot fer qualsevol ab paraules ó injuries? Mes mal se fá á sí mateix que á tú; y sia qui vulla, no podrá escapar del judici de Deu.

Tú tingas á Deu devant dels ulls, y no vullas defensarte ab paraules quexoses.

Y si 't sembla qu' al present ets calcigat y afrontat sens meréxehu, no per açó t' enfallonexes, ni per impaciencia mimves ta corona.

Ans be esguarda'm en lo cel á mí, qui so poderós pera deslliurarte de tota vergonya y de tot afront y donar á cadescú segons ses obres.

CAPITOL XXXVII

De la pura y complerta resignació de sí mateix pera assolir la llivertad del cor.

1. Fill, dexa't á tú y 'm trovarás á mí. Manténte sens elegir ni apropiarte res, y guanyarás en tot.

Puig se t' afegirá major gracia, tan bon punt te resignarás y 't despendrás.

2. Senyor ¿quántes vegades me resignaré y de qué 'm despendré?

3. Sempre y á tot hora, del poch y del molt. No excepto res, ans de tot després vull trovarte.

Altrement ¿cóm podrias ésser meu y jo ésser teu, sino estiguesses despullat de ton propi voler tant de dins com de fora?

Quant mes llestament açó farás, tant millor te será, y quant mes plena y sençerament, tant més me plaurás y més guanyarás.

4. Alguns se resignan, mes exceptant quelcom, puig no confian del tot en Deu: y per açó basquejan pera sí.

Alguns també de primer tot hu oferexen, mes després empenyits per la tentació, tornan á llurs propies cabories: per lo que gens avensan en la virtut.

Aquets no assolirán la vera llivertat d' un cor pur ni la gracia de ma joyosa familiaritat, sens una complerta resignació y un diari sacrifici fet d' avans, sens lo que no pot haverhi ni hi haurá joyosa unió.

5. Molt sovint te so dit y ho repetesch ara: Dexa't á tú mateix, resig-

na't, y gaudirás á dins de tú d' una gran pau.

Dónahu tot per tot, res cerques, res pidoles de lo donat, serva't pur y ferm en mí, y 'm tindrás.

Serás lliure en lo cor, y no 't voltarán les tenebres.

Per açó malda, prega, alena, á fi de que pugas despullarte de tota propietat, y seguir nu á Jesús nu, morir pera tú y viure eternalment pera mí.

Llavors s' esvanirán totes les vanes fantasíes, los mals neguits y 'ls inútils desficis.

Llavors també s' allunyará 'l sobrer temor y 'l desordenat amor morirá.

CAPITOL XXXVIII

Del bon regímen en les coses exteriors y del recurs á Deu en los perills

1. Fill, sempre deus afanyarte pera qu' en tot indret y acció ú ocupa-

ció exterior, sias interiorment lliure y senyor de tú mateix, y que estigas tú per demunt, y no per sota de tot.

Pera que sias senyor y director de les teues accions, no esclau, ni mercenari, ans be com lliure y ver hebreu, gaudint de la sort y de la llivertat dels fills de Deu.

Los quals se sobreposan á lo present, y tenen l' esment en lo eternal.

Y esguardan de mal ull lo passatger y ab bon ull lo celestial.

Als quals les coses temporals no 'ls ensibornan per' ajunyirlos, ans mes be ells les agafan pera ben servirs'en, segons per Deu están ordenades é instituides per lo Suprem autor, qui res ha dexat sens ordenar en la seua obra de la creació.

2. Si en tot esdeveniment no 't deturas en les aparençes exteriors, ni ab sentit carnal resseguexes lo que veus ó sents, ans be tot seguit en qualsevol quefer entras com Moisés en lo tabernacle per aconsellarte ab Deu, oirás de vegades la divinal resposta, y 'n sorti-

rás ensinestrat de moltes coses presents y esdevenidores.

Puig sempre Moisés recorregué al tabernacle per resoldre 'ls duptes y qüestions y cercá l' auxili de l' oració pera deslliurarse dels perills y de les dolenteríes del homens.

Axís també tú deus refugiarte en lo reçer de ton cor, demanant ab delió 'l divinal socós.

Per açó 's llegeix que Josué y los fills d' Israel foren enganyats per los Gabaonites, perque no consultaren primer l' oracle del Senyor, sino que massa refiats de les dolçes paraules, ab la falsa pietat se dexaren enganyar.

CAPITOL XXXIX

Que l' hom no sia cócora en sos quefers

1. Fill, encomana'm sempre tos quefers; jo 'ls disposaré bé á son temps.

Espera que jo 'ls ordene y t'en pervindrá profit.

2. Senyor, prou de bon grat vos ho encoman tot, puig no poden pas ésser de gayre profit mos encaparraments.

Tant debó no m' encervellás massa ab los fets esdevenidors; ans be tot seguit m' oferís á vostre voler.

3. Fill, sovint trevalla l' hom ab delió per heure quelcóm, que desitja; mes tantost l' assoleix, comença á repensarse, puig les aficions envers lo mateix no duran, ans be empenyen d' una cosa al altre.

No es, donchs, poch, fins en lo mes petit despendre's de sí mateix.

4. Lo ver aprofitament del home es lo desprenement de sí mateix. Y l' hom després molt lliure y segur es.

Mes lo vell enemich, de tots los bons contrari, no s' atura de tentar, ans be de dia y de nit posa molts paranys, per si tal volta pot atrapar algun distret en lo llas del engany.

Vigiláu, *donchs*, *y pregáu*, diu lo Senyor, *pera que no entréu en la tentació*.

CAPITOL XL

Que l' hom res de bo de sí té y de res se pot gloriejar

1. Senyor, ¿quí es l' hóme perque vos recordéu d' éll, ó 'l fill del home, perque 'l visitéu?

¿Qué meresqué l' home, pera que li donásseu vostra gracia?

Senyor, ¿de qué puch quexarme, si 'm desamparáu? ¿ó qué puch justament fervos avinent, si no feu lo que demano?

Certament, puch pensar y dir açó en veritat: Senyor, res no so, res no puch, res de bo de mí tinch, mes en tot tinch falla, y al no res sempre m' hi aplato.

Y si de vos no fos ajudat y de dins sostingut, m' enfredoriria y 'm disoldria del tot.

2. *Mes vos*, Senyor, *sempre sou un mateix*, y romaniu eternalment, sempre bo, just y sant, fentho tot bé, justa y santament, y disposantho ab sabiesa.

No axís jo, qui tirant mes al defalliment que al avens, no 'm mantinch sempre en un mateix estat, puig set temps se mudan demunt meu.

Ab tot sento la millora tan bon punt com vos plau, y m' allargáu la má per ajudarme; puig vos sol sens humanal socós me podeu ajudar, y tantment reforsar, que ma semblança may mes per res sia mudada, ans be á vos sol mon cor se gire y en vos sol repose.

3. D' aquí, que si jo sapigués llensar tot humanal conhort, tant per assolir la devoció com per la necessitat que m' empeny á cercarvos; jatsía qu' entre 'ls homens no hi ha qui m' aconhorte; llavors podria ab rahó esperar en vostra gracia y gaudirme ab lo dó del novell aconhortament.

4. Gracies vos donch, Senyor, de qui ve tot, tantes vegades com m' escau algun be.

Mes jo devant de Vos so vanitat y no res, home inconstant y malalt.

¿De qué, donchs, puch gloriejarme, ó per qué vull ésser estimat?

¿Tal volta de no res? Gran vanitat es aquesta.

Cert. La vana gloria es una dolenta malura, la mes gran vanitat, perque allunya de la vera gloria y despulla de la gracia celestial.

Puig mentres l' home 's complau á sí mateix, vos desplau á vos; mentres alena per les llohançes dels homens, se priva de les veres virtuts.

5. La vera gloria y la santa gaubança es gloriejarse en vos y no en sí; gaudirse en vostre nom, no en la propia virtut, ni delitarse en cap criatura, sino per amor vostre.

Llohat sia 'l vostre nom, no 'l meu; exalçades les vostres obres, no les meues; benehit lo vostre sant nom, mes á mí cap llahor per los homens me sia donada.

Vos sou ma gloria, vos l' esplay de mon cor.

En vos me gloriejaré y 'm gaudiré tots los jorns; mes en quant á mí, res mes que *de les meues febleses*.

6. Cerquen los *Jueus* la gloria 'ls

uns dels altres, jo cercaré la gloria *qu'* *es sols de Deu.*

Puig tota humanal gloria, tot temporal honor, tota mundanal altesa, ab la vostra eternal gloria comparada, es vanitat y follía.

¡Oh veritat meua y misericordia meua, Deu meu, Trinitat benaventurada! á vos tan sols sia donada la llahor, honor, virtut y gloria per infinits segles dels segles.

CAPITOL XLI

Del menyspreu de tot temporal honor

1 Fill, no 't sápia greu si veus á altres honrats y exalçats, y á tú menyspreat y humiliat.

Enlayra 'l teu cor á mí en lo cel, y no t' entristirá 'l menyspreu dels homens de la terra.

2. Senyor, som orbs, y aviat ens ensiborna la vanitat. Si ab recte esment m' escorcollo, ja may m' ha fet

mal cap criatura, y axís, donchs, de res justament puch quexarme de vos.

Mes perque sovint y greument so pecat contra de vos, ab rahó s' arman contra mí totes les criatures.

Per açó á mí justament m' escau la vergonya y 'l menyspreu, mes á vos la llohança, l' honor y la gloria.

Y si no m' arrenjo per' açó, que de bon grat vulla ésser per tota criatura menyspreat y dexat, y del tot no semblar res, no puch apayvagarme ni afermarme interiorment, ni ésser espiritualment enlluminat, ni plenament ab vos unit.

CAPITOL XLII

Que la pau no s' ha de posar en los homens

1. Fill, si posas ta pau en cap persona per ton grat y viure ensemps, estarás desficiós y embolicat.

Mes si recorres á la sempre viventa y durable veritat, la pérdua ó la mort d' un amich no t' entristirá,

En mí deu reposar l' amor del amich, y per amor meu deus amar á qualsevol qui en exa vida t' ha semblat bo y molt amávol.

Sens mí res val ni durará l' amistat, ni es ver y pur l' amor dels que jo no unesch.

Axís talment deus ésser mort als afectes dels homens volguts, que, en quant sia de ta part, preferisses estar sens cap humanal companyía.

Tant més l' hom s' acosta á Deu, com més s' allunya de tot terrenal esplay.

Tant més s' enlayra envers Deu, quant mes fons en sí devalla y 's té per mes vil.

2. Aquell qui s' atribueix quelcom de bo, detura á la gracia de Deu de venir á éll, puig la gracia del Esperit Sant cerca sempre 'l cor humil.

Si 't sabesses perfetament anhiilar y del amor de tot lo criat despendre't, llavors ab un doll de gracia 't deuría amarar.

Quan tu esguardas les criatures,

perts de vista l' esguart del Criador.

Per amor del Criador aprén á véncerte en tot, y llavors podrás assolir lo conexement de Deu.

Qualsevol cosa per petita que sia, si desordenadament s' ama y esguarda, retarda del sobirá be, y malmét.

CAPITOL XLIII

Contra la vana y mundanal ciencia

1. Fill, no't mogan les belles y sobtils paraules dels homens. *Puig lo regne de Deu no está en les paraules sino en les virtuts.*

Escolta les meues de paraules, les quals abrusan als cors y enlluminan als enteniments, atian á la compuncció y destil-lan variat conhort.

No llegescas may res al intent de poder semblar mes docte ó mes sabi.

Estudia pera atuir tos vicis, puig açó 't será de mes profit que'l conexement de moltes enrevessades qüestions.

2. Després d' haver molt llegit y conegut, cal sempre tornar á un sol principi.

Jo so qui ensenyo al home la ciencia, y donch als petits una intel-ligença mes clara que la que 's pot apendre del home.

Aquell aquí jo parlo, aviat será sabi, y molt aprofitará en l' esperit.

¡Ay d' aquells qui dels homens aprenen moltes coses curioses y poch se cuydan del camí de servirme á mí!

Vindrá 'l temps, quan aparexerá Christ, Mestre dels mestres, Senyor dels Angels, per' ohir les llissons de tots, açó es, per' examinar les sengles conciencies.

Y llavors s' escorcollará á Jerusalem ab llanternes, y serán descoberts los secrets de les tenebres y callarán los arguments de les llengües.

3. Jo so qui en un supóls axeco l' enteniment humil pera que capexe mes rahons de l' eternal veritat que si hagués estudiat deu anys en les escoles.

Jo ensenyo sens brugit de paraules, sens confusió d' opinions, sens inflament del honor, sens contradicció d' arguments.

Jo so qui ensenyo á menyssprear lo terrenal, á aborrir lo present, á cercar lo celestial, á assaborir lo eternal, á fugir los honors, á sufrir los escándols, á posar en mí tota l' esperança, á res desitjar fora de mí, y sobre tot á amarme abrusadament.

4. Puig no manca qui amantme coralment, aprengué lo divinal y parlá maravellosament.

Més aprofitá dexantho tot que estudiant sobtileses.

A uns parlo de coses comuns, á altres de coses particulars, á alguns ab senyals y figures dolçament me fas present, y á certs altres ab molta llum revelo mos misteris.

Una sola veu tenen los llibres, mes no á tots ensenyan igualment; puig jo so 'l mestre de la veritat en l' interior, l' escorcollador del cor, lo conexedor dels pensaments, lo promouedor de les

accions, lo distribuhidor á cadescú d' alló que 'l judico digne.

CAPITOL XLIV

De no atraure á sí les coses exteriors

1 Fill, cal qu'en moltes coses sias desconexent y t' estimes tant com mort demunt la terra, y á qui tot *lo món sia crucificat.*

A moltes coses fer l' orni també 't cal, y pensar mes en lo que 't dona pau.

Mes útil es girar l' esguart á lo que desplau y dexar á cadescú en son parer que moure qüestions.

Si estás be ab Deu y esmentas son judici, mes fácilment te donaras per vençut.

2. Oh Senyor ¿á qué havém arrivat? Plorám lo dany temporal, per un petit guany trevallám y corrém, y del desfalch espiritual ens oblidám, y tot just si tart esment ne fem,

Lo que gayre ni gens aprofita ateném, y lo que molt ens fretura descuydám, puig l' home del tot se dona á las coses exteriors; y si no recobra aviat l' esma, en les coses exteriors de grat s' ajau.

CAPITOL XLV

Que á tothom no s' ha de creure y de la facilitat de relliscar en les paraules.

1. *Ajudáume, Senyor, en la tribulació, perque es brévol la salut del home.*

¿Quán sovint la fidelitat no so trovat, allí hont pensava haverla?

¿Quántes vegades també la troví allí hont menys presumia?

Vana es, donchs, l' esperança en los homens; mes la salut dels justs es en vos, Deu.

Benehit siáu, Senyor Deu meu, en tot quant ens esdevé.

Malalts y febles som; aviat som enganyats y capgirats.

2. ¿Quí es l' home qui pot resguardarse ab tant de reçel y remirament, qu' alguna vegada no ensopegue ab algun engany ó embolich?

Mes aquell qui en vos, Senyor, confía, y ab cor senzill vos cerca, no tan fácilment rellisca.

Y si s' esbalma en alguna tribulació, sia com vulla que estiga esbarrancat, tantost per vos será tret ó aconhortat, puig vos may desamparau al qui en vos confía fins á la fí.

Rar es l' amich fidel, qui en tots los trevalls del amich se manté ferm.

Vos, Senyor, vos sol sou fidelíssim en tot, y fora de vos no hi ha un altre tál.

3. ¡Oh quán be ho entenia aquella santa ánima qui digue: Mon esperit está ferm y fundat en Christ!

Si axís ab mí fos, no m' espórruguiria tant lo temor de la gent, ni 'm desficiejarian les llengotades.

¿Quí es prou pera prevéurehu tot,

pera resguardarse de tots los mals esdevenidors?

Si lo previst sovint també afolla ¿cóm lo imprevist greument no ha d' afollar?

Mes ¿per qué, trist de mí, no 'm so millor previngut? ¿Y per qué tan avinentment als altres creguí?

Homens, ab tot, som, res mes que frévols homens, encara que per molts siám creguts y anomenats ángels.

¿A quí creuré, Senyor? ¿á quí, sino á vos? Veritat sou que no fal·liu, ni fallir podeu.

Y al revés: *Tot home es mentider*, feble, variable y relliscador, majorment en les paraules, fins al punt que tantost no 's puga creure després lo que, sentintho, sembla bo.

4. ¡Quán prudentment ens avisáreu qu' ens guardássem dels homens, y que '*ls enemichs del home son los seus casolans:* ni havém de creure si algú diu: *Christ es açí* ó *Christ es allí.*

Mon afollament m' ha ensenyat, y

tan de bó sia pera major reçel y no pera mon desconexement.

Para esment, diu algú, para esment; desa en ton pit lo que 't dich. Y mentres jo callo y ho tinch per amagat, éll no pot callar lo que demaná fos secret, ans be 'm descobra á mí y á sí, y 's desdiu.

Resguardáume, Senyor, de semblants faules y dels homens lleugers, pera que no caiga en llurs mans, ni may res parió fassa.

Posáu en ma boca paraules veres y fermes, y apartáu de ma llengua la falornia.

De lo que no vull patir, de totes passades guardarm'en dech.

5 ¡Oh quán bo y pacífich es no dir res dels altres, ni créurehu tot á la babalá, ni avinentment parlar massa!

A pochs descobrirse, á vos sempre per esguardador del cor cercarvos, per cap ratxa de paraules sorollarse; ans be tot, lo de dins com lo de fora, segons vostre voler desitjar que 's fassa.

¡Quán segur es per la conservació

de la celestial gracia fugir les humanals aparençes, y no glatir per lo que sembla qu' atrau l' embadaliment de fora, ans be ab tota pressa encalçar lo que dona l' esmena de la vida y l' enardiment.

¡A quánts ha malmés la virtut descoberta y avans de temps llohada!

¡Y quán profitosa fou sempre la gracia calladament servada en aquesta frévol vida, qu' es tota ella una tentació y una lluyta!

CAPITOL XLVI

De la confiança qu' en Deu devém tenir quan ens tiran llengotades

1 Fill, mantente ferm y espera en mí. Puig ¿qué son les paraules sino paraules? Per l' ayre volan, mes á la pedra no malmeten.

Si ets culpat, pensa en esmenarte de bon grat.

Si per res se 't remou la conciencia,

pensa que açó volenterosament deus sofrir per amor de Deu.

No es pas gayre qu' á vegades sofrexes al menys les paraules, jatsia que no pots patir forts flagells.

¿Y per qué tals petiteses te punyen lo cor, sino perque encara ets carnal, y fas mes cas dels homens del que deurias?

Puig perque tems ésser menyspreat, no vols ésser reptat per tes malifetes y cercas l' ombra de les escuses.

2 Mes escorcolla't millor, y conexerás qu' encara viu en tú 'l món y 'l vá amor de plaure als homens.

Puig quan refusas d' ésser rebaxat y avergonyit per tos defectes, prova, certament, que no ets humil de debó, ni del tot mort pera 'l món, ni 'l món mort pera tú.

Mes escolta ma paraula, y no farás cabal de totes les dels homens.

Eya, si contra tú diguessen tot quant maliciosament se pot fingir ¿quín mal te faria, si del tot ho dexasses passar y no t' en taleyesses mes que d' un

bri de palla! ¿tal volta 't podria arrancar un sol cabell?

3. Mes qui no te 'l cor recullit, y á Deu devant dels ulls, fácilment se neguiteja per una paraula maldihenta.

Aquell, al contrari, qui en mí confia y no desitja seguir lo seu parer, no s' esporuguirá pe'ls homens.

Puig jo so 'l jutge, y conexedor de tots los secrets; jo sé com tot s' es passat; conech al qui diu llengoteries y al qui les sofreix.

De mí ha exit aquesta paraula; permetentho jo, açó ha esdevingut, *pera que sian descoberts los pensaments de molts cors.*

Jo al culpat y al ignocent judicaré, mes en secret judici avans so volgut provar als dos.

4. Lo testimoni dels homens sovint fal-leix; mon judici es ver, ferm é inmutable.

Gayre be sempre s' amaga, y á pochs se mostra en certs indrets, ab tot may erra ni pot errar, encara qu' als ulls dels fats no semble just.

A mí, donchs, se deu recorre en tot judici, sens aferrussarse en son propi parer

Puig lo just no s' anguniará *per res que de Deu li esdevinga.* Y encara que sia dit quelcom contra d' éll injustament, res se n' hi endonará.

Com tampoch se gaudirá vanament si per altres rahonablement es excusat.

Puig pensa que jo so l' escorcollador dels cors y de les entranyes, que no judico segons l' esguart y l' aparença dels homens.

Y que sovint á mos ulls es culpable lo que al judici dels homens sembla llohable.

5. Senyor Deu, jutge just, fort y pacient, qui conexeu la frevoltat y la dolenteria dels homens, siáu ma forsa y tota ma confiança, puig no 'n tinch prou ab ma conciencia.

Vos conexeu lo que jo no conech; y per açó en tot reny me dech humiliar y sofrir ab mansuetut.

Perdonáume també, compassiu, de

totes les vegades que axís no hu so fet, y donáume novament gracia pera ésser mes sofert.

Perque millor es pera mí, á fí de assolir lo perdó, lo doll de la vostra misericordia que no pas la justicia que 'm penso tenir pera defendre 'ls secrets de ma conciencia.

Y si be *res me remordeix*, no per açó puch tenirme per just, puig sens la vostra misericordia, *devant de vos no 's justificaria cap dels vivents*

CAPITOL XLVII

Que tots los mals se deuhen sofrir per l' eternal vida

1. Fill, no t' amohinen los trevalls que emprengueres per mon amor, ni may t' arraulexen les tribulacións; ans be ma promesa, en tot esdeveniment t' enfortexe y aconhorte.

Jo so prou pera regraciarte sobre tota mida y mesura,

No trevallarás aquí molt temps, ni sempre estarás afexugat de dolors.

Espera una miqueta, y veurás la llesta fí dels mals.

Vindrá una hora en que parará tot trevall y rebombori.

Poch y breu es tot quan passa ab lo temps.

2. Fes lo que fas; trevalla fidelment en la meua vinya: jo seré ton premi.

Escriu, llegeix, canta, gemega, calla, prega, sofreix ab virior les contrarietats: digna es l' eternal vida de totes aquestes y de majors lluytes.

Vindrá la pau en un jorn que sap lo Senyor; y no hi haurá día y nit com ara, sino llum perpetual, claror infinita, pau ferma y repós segur.

Llavors no dirás: *¿qui 'm deslliurará del cos d' exa mort?* Ni cridarás: *¡Ay de mi! que mon desterrament s' es allargat!* perque la mort será esbalmada y la salut sens defalliment; cap angunia, esplay benaventurat, dolça y avinenta companyía.

3. ¡Oh si haguesses vist les perpetuals corones dels Sants en lo cel, y també de quánta gloria gaudexen ara 'ls qui avans en aquest món semblavan menyspreávols y gayre be indignes de la matexa vida! A ben segur que tot seguit t' humiliarías fins arrán de terra, y desitjarías mes estar sotsmés á tots que no pas á un tan sols precehir.

Y no desitjarías los jolíus jorns d' aquesta vida, ans be mes te gaudirías de patir tribulacións per amor de Deu, y tindrías com lo major guany no ésser per res estimat entre 'ls homens.

4. ¡Oh, si açó assaborisses, y al fons del cor t' arrivás, ¿cóm ni una sola vegada 't gosarías quexar?

¿Tal volta per l' eternal vida no fan de bon sofrir tots los trevalls?

¡No es poch ni gayre perdre ó guanyar la gloria del cel!

Axeca, donchs, l' esguart al cel. Mira'm á mí, y á tots los meus Sants ab mí, los quals en aqueix món tingueren grans lluytes, ara están joyo-

sos, ara están aconhortats, ara están segurs, ara reposan, y romandrán eternalment ab mí en lo regne de mon Pare.

CAPITOL XLVIII

Del jorn de la eternitat y de les anguníes d' aquesta vida

1 Oh estada beatíssima de la ciutat celestial! ¡Oh jorn claríssim de la eternitat, al qui no enfosqueix la nit, ans be la summa Veritat sempre enllumina, jorn sempre joliu, sempre segur, y que may té posta.

¡Valdament si llustrejás ja aquell jorn, y tot lo temporal tingés fí!

Pera 'ls Sants, certament, llu ab resplendent claror perpetual, mes pera 'ls qui son peregríns en la terra tan sols de lluny y com per mirall.

2. Conexen los ciutadans del cel quán joyós es aquell jorn, gemegan los desterrats fills de Eva per lo amarch y enutjós qu' es lo present.

Los jorns d' exa vida son pochs y

dolents, plens de dolors y d' anguníes, en ells l' home 's taca ab munió de pecats, s' envesca ab moltes passións, s' encongeix ab molts de temors, s' encaparra ab moltes caboríes, s' embadoca ab moltes curiositats, s' embolica ab moltes vanitats, se fica entremitx de molts errors, s' afexuga ab molts de trevalls, y ab tentacións se flagel-la, ab delits s' enteca y ab la necessitat s' aturmenta.

3. ¡Oh! ¿quán tindrán fí aquexos mals? ¿quán seré deslliurat de la miserable servitut dels vicis?

¿Quán me recordaré, Senyor, de vos tan sols? ¿quán de plé á plé 'm gaudiré en vos?

¿Quán estaré sens cap lligám en la vera llivertat, sens cap pes en l' esperit ni en lo cos?

¿Quán tindré aquella pau ferma, pau imperturbavóla y segura, pau de dins y de fora, pau per tots indrets afermançada?

¡Bon Jesús! ¿quán estaré veyentvos á Vos? ¿quán m' embadaliré ab la glo-

ria del vostre regne? ¿quán seréu pera mí tot en tot?

Oh! ¿Quán estaré ab vos en vostre regne, que des l' eternitat teníu aparellat pera vostres benvolguts?

Dexat m' haveu, pobre y desterrat en terra enemiga, ahont hi ha guerres seguides y grans desastres.

4. Aconhortáume en mon desterrament, mimváu mon dolor, puig per vos alena tot mon desitx. Y tot lo que aqueix món ofereix com esplay, pera mí es un gros feix.

Desitjo gaudir de vos en mon cor, mes assolir no hu puch.

Aleno enlayrarme á les coses celestials, mes m' ajupen les coses temporals y les no mortificades passións.

Ab l' esperit vull estar per demunt de totes les coses, mes la carn á mon despit me forsa á estar per sota d' elles.

Axís jo, hom malhaurat, ab mí brego, y *á mí mateix me donch pena*, quan l' esperit cerca lo del cel y la carn lo de la terra.

5. ¡Oh, quánt patesch de díns, mentres esmentò les coses celestials, y tot seguit en mitx de l' oració se m' ocorren una munió de coses carnals. Deu meu, no vos allunyéu de mí, *ni vos apartéu enfallonit de vostre sirvent.*

Llensáu los raigs de vostre resplendor y esvaniules; etgegáu vostres fletxes y 's desfarán totes les fantasíes del enemich.

Recullíu en vos mos sentits; feume oblidar tot lo mundanal; concediume aviat etzibar y menysprear les fantasmes dels viçis.

Socorréume, eternal Veritat, pera que cap vanitat me sorolle.

Devalláu, celestial blanor, y devant de vos fuge tota impuritat.

Perdonáume també, y afavoríume misericordiosament per quantes vegades en l' oració en lloch de vos rumio en altres coses.

Puig verament confesso que 'm so avesat á estar molt distret.

Jatsía que moltes vegades no estich

allí hont corporalment me trob ó sech, sino mes be so allí hont me portan mas cabories.

Allí so ahont es mon pensament. Y mon pensament sovint es allí hont es lo que amo.

Lo que naturalment delita ó per la consuetut plau es lo que se m' acut tot seguit.

6. Per açó vos ¡oh Veritat! clar haveu dit: *Allí hont es lo teu tresor, allí es lo teu cor.*

Si amo 'l cel, volenterosament penso en lo celestial.

Si amo 'l món, en les mundanals felicitats me rabejo y ab ses adversitats me capfico.

Si amo á la carn, lo qu' es de la carn sovint me burineja.

Si amo al esperit, en lo espiritual rumiar me delita.

Y axís de tot lo que amo, de bon grat parlo y óich parlar, y de lo mateix m' en duch lo magí ple á casa.

Mes, benaventurat l' home qui per amor vostre, Senyor, dona comiat á

totes les criatures; qui fa forsa á la naturalesa, y crucifica les cobejançes de la carn ab l' abrusament del esperit, á fí de que, asserenada la conciencia, vos oferesca una oració pura y sia digne d' estar entre 'ls chors dels ángels, llençades totes les coses terrenals, tant de dins com de fora.

CAPITOL XLIX

Del desitx de l' eternal vida y quán grans son los bens promesos als lluytadors.

1. Fill, quan sents devallar del cel lo desitx de l' eternal benaventurança, y alenas exir del tabernacle del cos, pera poder embadalirte ab ma claror sens ombra de mudança, axampla 'l teu cor y ab tota delió reb aquesta inspiració santa.

Regracía amplement á la sobirana Bondat, qui axís se digna tractarte, clementment visitante, brusentment atiante, poderosament axecante, pera

que ab ton propi pes no t' enfonzes en lo terrenal.

Puig açó no hu rebs per ton estudi ni per ton esfors, ans be sols per mercé de la gracia celestial y del divinal mirament, á fi de que avenses en virtuts y major humilitat, y pera les esdevenidores lluytes t' aparelles, y á mi ab tot afecte del cor trevalles pera unirte y ab brusenta voluntat servirme.

2. Fill, sovint lo foch s' encén, mes sens fum no s' enlayra la flama.

Axís també s' encenen los desitxs d' alguns per lo celestial, y ab tot, de la tentació del afecte carnal no están lliures.

Y per açó no fan del tot purament per l' honor de Deu lo qu' ab tanta delió li demanan.

Tal es sovint ton desitx, lo qual ab tanta impertinença palesares.

Puig no es pur ni perfet lo que del propi interés está empestat.

3. Demana, no lo que pera tú es delitós y de profit, sino lo que pera mí es

acceptávol y honrós; puig, si ab seny pensas, deus preferir y mes aviat seguir mon ordenament que no pas ton desitx y tot lo desitjat.

Conéch lo teu desitx y tos gemechs sovint so sentit.

Ja voldrias estar en la llivertat de la gloria dels fills de Deu; ja 't delita l' eternal casa y la patria celestial de goig rublerta; mes encara no ha pas vingut l' hora; encara estém en altre temps, açó es, temps de lluyta, temps de trevall y de prova.

Desitjas rublirte del sobirá be, mes ara com ara açó no hu pots assolir.

Jo so: espera'm, diu lo Senyor, fins que vinga 'l regne de Deu.

4. Provat deus ésser encara, y esversat en moltes coses en la terra.

A voltes serás aconhortat, mes no serás may á doll sadollat.

Esforsa't donchs, y *sias coratjós* tanten obrar com en patir contrarietats de la naturalesa.

Cal que 't vestescas del hom novell, y en altre hom te convertescas.

Cal que sovint fassas lo que no vols, y que dexes de fer lo que vols.

Lo que plau als altres, anirá avant; lo que á tú 't plau, no donará un pas.

Lo que 'ls altres diuhen será escoltat; lo que tu dius, no será per res tingut.

Demanarán los altres, y rebrán; tú demanarás, y no assolirás.

5. Serán los altres grans al dir de la gent, mes de tú no se 'n fará cabal.

Als altres se 'ls encomanará açó ó alló, mes tú no serás tingut com útil per res.

Per açó á voltes la naturalesa s' entristirá, mes gran be 't será, si callant hu soportas.

En aquestes y altres moltes semblants coses sol ésser provat lo fidel sirvent de Deu, pera veure cóm se sabrá despendre's y mortificar en tot.

Tantost hi ha res en que tant te freture morir, com en veure y patir lo que á ta voluntat s' oposa, majorment quan se 't mana fer lo que 't sembla desavinent y poch útil.

Y perque, estant sotsmés á altre, no gosas resistir á sa potestat, per açó 't sembla dur viure á son albir y despendre't de tot propi parer.

6. Mes pensa, fill, lo fruyt d' aquestos trevalls, son fí proper y 'l premi tan gran; y no 'n sentirás lo feix, ans be gran confortament per la teua paciencia.

Puig per aquesta mica de voluntat qu' ara volenterosament dexas, tindrás sempre ta voluntat en lo cel.

Perque allí trovarás tot lo que voldrás, tot lo que desitjar podrás.

Allí possehirás tot lo be, sens temor de perdre'l.

Allí ta voluntat, sempre ab la meua ensemps, res estrany ni particular desitjará.

Allí ningú 't resistirá, ningú de tú 's quexará, ningú 't destorbará, ni 't retopará; ans be tot lo desitjat á la vegada ho tindrás present, y tota ta delió satisfará y omplenará fins á curull.

Allí 't donaré la gloria per l' afront sofert, mantell de lalhor per la tristor,

per lo derrer lloch un tron eternal.

Allí 's palesará 'l fruyt de l' obediencia, se gaudirá 'l trevall de la penitencia y l' humil sotsmissió será coronada de gloria.

7. Ara, donchs, ajupte humilment sots la má de tots, sens caldre't de qui ho ha dit ó hu ha manat.

Mes cuyda ab gran esment, sia superior, inferior ó igual qui 't mane ó 't demane quelcom, de rébreho tot á fi de be, y que ab sençera voluntat t' afanyes á complirho.

Cerque l' un açó, l' altre alló; gloriejes aquest en una cosa, y aquell en l' altra, y sia cadescú milions de vegadas llohat; mes tú en res te gaudexes, sino en lo menyspreu de tú mateix, y en lo voler y l' honor de mí sol.

Açó es lo qu' has d' alenar, que, ó be vivint, ó be morint, Deu sempre en tú sia glorificat.

CAPITOL L.

Com l' hom apesarat se deu encomanar en les mans de Deu.

1. Senyor Deu, Pare sant, benehit siáu ara y sempre, puig segons voléu, axís s' es fet, y lo que feu, bo es.

Gaudescas en vos lo vostre sirvent, no en sí, ni en cap altre; puig sols vos sou lo ver esplay, ma esperança y ma corona, vos, Senyor, lo meu goig y 'l meu honor.

¿Qué té vostre sirvent sino lo que de vos ha rebut, y encara sens cap mérit? Tot es vostre, lo que 'm donáreu y lo que 'm féreu.

Pobre so y en mos trevalls des ma jovenesa; y la meua ánima s' entristeix á vegades fins á plorar, y altres s' esvara per les abrivades passions.

2. Desitjo 'l goig de la pau, demano la pau de vostres fills, als quals nodriu ab la llum de vostre conhort.

Si 'm donáu la pau, si m' amaráu de

goig sant, l' ánima de vostre sirvent será rublerta d' armonía y devota en vostra llahor.

Mes si vos amagáu, com molt sovint soléu, no podrá corre per lo camí de vostres manaments, ans be s' agenollará pera donarse cops al pit, perque no es com avans, quan relluhía vostra llum demunt son cap, y sots l' ombra de vostres ales s' arreçerava de les tentacions que l' empaytavan.

3. Pare just y sempre digne de llohança, l' hora es arrivada de que vostre sirvent sia provat.

Pare amávol, ben degut es qu' en exa hora patexe quelcom per vos lo vostre sirvent.

Pare perpetualment venerable, ja es vinguda l' hora que des l' eternitat teniáu prevista, en la que per breu temps vostre sirvent sia arraulit de fora, mes visca sempre de part de dins ab vos.

Sia un xiquet menyspreat, humiliat, y desvalgut devant dels homens, masegat per les pasions y les malalties,

pera que de bell nou ressucite ab vos en l' aubada del nou jorn y ab la claror del cel sia enlluminat.

Pare sant, vos axís hu ordenáreu, y volguéreu, y tal com ho haveu manat, axís s' es fet.

4. Puig aquesta es la gracia que feu al qui es vostre amich, que patexe tribulacións en lo món per amor vostre, tantes vegades y perqualsevol com axís permetreu que sia.

Sens vostre consell y providencia y sens causa res se fa en la terra.

Bo es pera mí, senyor, que m' hajau humiliat pera que aprenga vostres manaments, y foragite de mon cor tots los ensuperbiments y presumcions.

Util es pera mí que la vergonya haja colrat ma cara, pera que vos cerque mes á vos que als homens per' aconhortarme.

Ab açó també so aprés á estremordirmede vostre desescorcollable judici, puig afligiu al just ab lo pecador, mes no sens equitat y justicia.

5 Gracies vos donch, perque no perdonáreu les meues malifetes, ans be 'm deslloriigáreu ab esgarraposos flagells, punyintme ab dolors y amarantme d' anguníes á fora y á dins.

No hi ha qui m' aconhorte de tots quants hi ha sota del cel, sols vos, Senyor Deu meu, celestial metge de les ánimes, qui feriu y curau, etzibau al infern y 'n trayeu.

Sia vostra ensenyança demunt de mí, y vostra matexa verga m' ensenyará.

6. Miráume, Pare estimat, en vostres mans jo estich; sots la verga de vostra correcció m' aplato.

Vergassejáu ma esquena y mon clatell pera que la meua tortária s' adresse á la vostra voluntat.

Féume dexeble pietós y humil, com be hu soleu fer, pera que en tot fassa la vostra voluntat.

Jo y tot lo meu vos encoman pera que ho corretgiu; puig mes val ésser reptat ara qu' en l' esdevenidor.

Vos sabeu totes y sengles coses, y

res se vos amaga en la conciencia dels homens.

Conexeu los esdeveniments avans qu' esdevingan, y no vos fretura que algú vos ensenye ó advertesca lo que passa en la terra.

Vos sabeu lo qu' es mes avinent pera mon profit, y quánt serveix la tribulació pera netejar lo rovell dels vicis.

Feu ab mí lo que mes placia á vostre voler; y no menysprehéu ma vida pecaminosa, de ningú millor ni mes clarament coneguda que de vos mateix.

7 Donáume, Senyor, que sápia lo que saber dech; que ame lo que dech amar; que llohe lo que mes vos plau; que estime lo que teniu per mes preciós; que aborrexe lo que á vostres ulls es lleig.

No 'm dexéu judicar de les coses segons s' aparençan als ulls de part de fora, ni sentenciar segons lo sentit per les orelles dels homens inexperts, ans be feu que judique ab dreturer seny

de les coses visibles y de les espirituals, y que sobre tot la vostra voluntat sempre cerque.

8. Sovint fal·lexen los sentits dels homens al judicar, y fal·lexen també los aymadors del segle, amant tan sols lo visible.

¿Qué té de millor un hom, sols perque un altre 'l té per mes gran?

Un mentider enganya á altre mentider, un vanitós á altre vanitós, un orb á altre orb, un malalt á altre malalt, mentres l' exalça; y en veritat mes l' enfonza, mentres vuydament fa sa llohança.

Perque, com diu l' humil Sant Francí, cadescú es tan gran en sí, y no més, com gran es devant dels vostres ulls.

CAPITOL LI

Que 's deuhen fer obres humils quan se té defallió per les grans

1. Fill, no sempre pots estar ab

un abrusador desitx de les virtuts, ni mantenirte ferm en lo mes enlayrat grau de contemplació, ans be á vegades te fretura per l' original corrupció ajupirte á les coses mes baxes, y 'l feix de la corruptívola vida portarlo, encara que sia de mal grat y ab recança.

Tant com traginarás lo cos mortal, sentirás enuig y apesarament del cor

Per açó, vivint dins la carn, del pes de la carn sovint per forsa has de gemegar, jatsia que no pots tenir tot l' esment posat sens treva en los exercicis del esperit y de la divinal contemplació.

2. Llavors te cal aqueferarte ab obres humils corporals y esbargirte ab bons actes; esperar ab ferma confiança mon adveniment y celestial visita; sofrir ab paciencia ton desterrament y axutesa d' esperit, fins que torne á visitarte y de totes les angunies sias deslliurat.

Puig te faré oblidar dels trevalls y gaudir de la pau interior.

Te faré escampar la mirada per los prats de les Escriptures, á fi de que ab lo cor axamplat comenses á corre per lo camí de mos manaments.

Y dirás: No son dignes les penes d' exa vida de l' esdevenidora gloria que 's revelará en nosaltres.

CAPITOL LII

Que l' hom no 's tinga per merexedor de conhort ans be mes de cástich.

1. Senyor, jo no so digne de vostre conhort ni d' altra espiritual visita; y per açó feu molt justament quan me dexáu pobre y apesarat.

Puig si jo pogués plorar tantes llágrimes com aigua hi ha en la mar, encara axís no fora digne de vostre conhort.

Per lo que de res mes so digne que d' ésser flagel-lat y punyit, puig greument y sovint vos so ofés y en moltes coses en grán so pecat.

Y axís, ben pensat, no so digne del mes petit conhort.

Mes vos, clement y misericordiós Deu, qui no voléu que 's perden vostres obres, pera palesar los tresors de vostra bondat en los gots de vostra misericordia, fins vos dignáu aconhortar sobre tota mida á vostre sirvent, encara que mancat de propi mérit.

Puig vostres conhorts no son pas com les xerramecaries dels homens.

2. Senyor, ¿qué so fet, pera que 'm concediu algun celestial conhort?

Jo no 'm recordo d' haver fet res de bo, ans be sempre so estat torsat envers los vicis y emperesit pera l' esmena.

Axís es, y negar no hu puch. Si altrement digués, vos estariau contra mí y no hi hauria qui 'm defensés.

¿Qué so merescut per mos pecats, sino l' infern y 'l foch etern?

Confesso, en veritat, que so merexedor de tot escarni y menyspreu, ni dech contarme entre vostres devots. Y encara que açó escolte ab greu, ab tot,

per la veritat, contra de mí reptaré mos pecats, á fi de que mes avinentment merexe assolir vostra misericordia.

3. ¿Qué diré jo, pecador y ple de tota vergonya?

No tinch boca pera parlar, sino tan sols aquexos mots: He pecat, Senyor, he pecat; tinguéu misericordia de mí, perdonáume.

Dexáume un poch, pera que plore mon dolor, avans que vaja á la terra tenebrosa y coberta de la calitja de la mort.

¿Qué es lo que majorment demanáu del delinqüent y miserable pecador, sino que 's convertesca y s' humilie per sos delictes?

De la vera contrició y de la humiliació del cor naix l' esperança del perdó, s' apayvaga la turbada conciencia, se recobra la gracia perduda, se resguarda l' home del esdevenidor enfalloniment, y s' abrassan, ab santa besada, Deu y l' ánima penedida.

4. L' humil contrició dels pecats es pera vos, Senyor, un sacrifici ac-

ceptávol, molt mes flayrant devant de vos que no pas l' incens.

Aquest es també l' ungüent agradós que volguéreu fos vessat demunt vostres peus, puig may haveu menyspreat un cor contrit y humiliat.

Aquí es lo reçer contra l' enfallonit esguart del enemich; aquí s' esmena y renta tot quant en altra part s' es contrafet y tacat.

CAPITOL LIII

Que la gracia de Deu no 's barreja ab los aymadors de lo terrenal

1 Fill, la meua gracia es preciosa, no s' avé á ésser barrejada ab res estrany ni ab conhorts terrenals.

Llensar, donchs, cal tots los impediments de la gracia, si desitjas ésserne amarat.

Cerca un reçér pera tú, plaute d' estar sol ab tú mateix, no anyores la conversa de ningú, ans be prega devotament á Deu pera que tingas com-

puncció d' esperit y puritat de conciencia.

No estimes en res tot lo món: prefereix á tot lo exterior lo servey de Deu.

Puig no podrás dedicarte á mí y ensemps delitarte en les coses passatgeres.

Dels coneguts y dels amichs cal que t' allunyes, y de tot temporal esplay tenir privat l' esperit.

Axís ho encomana 'l benaventurat apóstol Sant Pere, que 'ls fidels cristians s' abstingan com extrangers y peregrins en aquest món.

2. ¡Oh quanta confiança tindrá 'l moridor, á qui no deté en aqueix món l' afició á res!

Mes, tenir axís lo cor deslligat de tot, ni tan sols ho capeix l' esperit malalt; com ni tampoch l' home animal coneix la llivertat del home interior.

Ab tot, si vol ésser verament espiritual, li cal renunciar tant als estranys com als parents, y de ningú resguardarse més que de sí mateix.

Si 't vençes perfetament á tú mateix, fácilment ajunyirás tot lo demés.

La perfeta victoria es triunfar de sí mateix.

Puig qui á sí mateix se té sotsmés, de sort que la sensualitat obehexe á la rahó, y la rahó en tot á mí, aquest es verament vençedor de sí mateix y senyor del món.

3. Si fins á eix cim tens pit per' enfilarte, cal qu' ho emprengas ab coratge y poses la destral al arrél, pera que arrabasses y atuexes l' amagada inclinació desordenada vers tú mateix, y á tot be propi y material.

D' eix vici, que l' hom á sí mateix s' ama ab massa abrivament, depén gayre be tot quant de soca á 'rel s' ha de vénçer; qual mal, vençut y atuit, tindrás gran pau y tranquilitat seguida.

Mes perque pochs trevallan en morir del tot á sí matexos, ni s' en desprenen de plé, per açó restan lligats en sí, y per demunt de sí en esperit no 's poden enlayrar.

Aquell, ab tot, qui desitja caminar lliurement ab mí, menester es que mortifique totes ses dolentes y desordenades aficions, y que no s' aferre cobejosament ab particular amor á cap criatura.

CAPITOL LIV

Dels diferents mohiments de la naturalesa y de la gracia

1. Fill, para tot l' esment en los mohiments de la naturalesa y de la gracia, puig abdues se mouhen molt contraria y sobtilment, y gayre be no s' aparença sino per un hom espiritual é interiorment enlluminat.

En veritat, tots desitjan lo be, y quelcom de bo en llurs dits ó fets se proposan; y axís ab l' aparença del be molts fal-lexen.

2. La naturalesa es manyera, y á molts ensiborna, enllassa y fal-leix, y té per fí sempre á sí matexa.

Mes la gracia camina senzillament, de tota ombra de mal se decanta, no 's val de falornies, y tot ho fa purament per amor de Deu, en qui com en son fí reposa.

3. La naturalesa no vol morir, ni ésser opresa, ni vençuda, ni sotsposada, ni volenterosament sotsmesa.

Mes la gracia malda per mortificarse, planta cara á la sensualitat, cerca la sotsmissió, desitja l' atuiment, ni vol usar de sa llivertat, ama estar posada sots la disciplina, á ningú 's daleix per senyorejar, ans be es aparellada sempre pera viure, servir y estar ajunyida á Deu y á acotarse humilment á tota humanal criatura per amor de Deu.

La naturalesa trevalla pera son profit, y esguarda quín guany d' altre li pot esdevenir.

Mes la gracia, no tant esmenta lo que li es avinent y profitós, com lo de que ho sia als altres.

5 La naturalesa accepta de bon grat l' honor y reverença.

Mes la gracia tot l' honor y gloria els dona fidelment á Deu.

6. La naturalesa tem la vergonya y 'l menyspreu.

Mes la gracia 's gaudeix de patir afronts per lo nom de Jesús.

7. La naturalesa ama l' oçi y 'l repós corporal.

Mes la gracia no pot estar en vaga, ans de bon grat abrassa 'l trevall.

8. La naturalesa cerca tenir coses curioses y belles, y aborreix les vils y grolleres.

Mes la gracia 's delita en les senzilles y humils, no menysprea les aspres, ni refusa vestirse ab parrâchs.

9. La naturalesa esguarda lo temporal, gaudeix dels guanys terrenals, s' entristeix de les pérdues y s' enfalloneix per lo mes lleuger mot d' afront.

Mes la gracia esmenta lo eternal, á lo temporal no s' aferra, ni de les pérdues se dol, ni de les paraules aspres s' amussa, perque son tresor y son goig lo té posat en lo cel, ahont no 's pert res.

10. La naturalesa es cobejosa y mes de bon grat reb que dona, ama lo propi y particular.

Mes la gracia es pietosa y comunal, rebutja lo particular, ab poch se satisfá, y té per més joyós donar que rebre.

11. La naturalesa ens inclina á les criatures, á la propia carn, á les vanitats y als esbargiments.

Mes la gracia porta á Deu y á les virtuts, refusa les criatures, fuig lo món, aborreix la déria de la carn, refrena les vagarreríes y de palesarse s' en dona vergonya.

12. La naturalesa de bon grat pren algun esplay exterior en que delitar los sentits.

Mes la gracia cerca tan sols aconhortarse en Deu, y per demunt de tot lo visible delitarse en lo summo be.

13. La naturalesa tot ho fa per son propi guany y profit, res de franch pot fer; ans be per sos beneficis espera assolirne d' iguals ó de millors, ó llahors ó favors; y desitja que sos fets y sos dons sian molt prehuats.

Mes la gracia no cerca res temporal, ni demana per mercé altre premi que á Deu tan sols; ni desitja més de les coses temporals que li freturan, sino en quant aquestes servir li poden pera assolir les eternals.

La naturalesa 's gaudeix de tenir molts amichs y parents, se glorieja de la noblesa del paratge y del llinatge, somríu als potentats, afalaga als richs, y aplaudeix als semblants.

Mes la gracia ama fins als enemichs, ni s' envaneix de la munió dels amichs, ni fa cabal del paratje ni del llinatge, si en açó no hi ha major virtut.

Afavoreix mes al pobre qu' al rich, se compadeix mes del ignocent que del poderós, se complau ab lo veritable, no ab lo mentider.

Exhorta sempre als bons á alenar millors dons y á imitar al Fill de Deu per les virtuts.

15. La naturalesa aviat se quexa de la pobresa y del trevall.

La gracia sofreix ferma la pobresa,

16. La naturalesa tot ho refereix á sí, y per sí brega y perfidieja.

Mes la gracia tot ho refereix á Deu, del qual tot, com de sa font, raja; res de bo s' atribueix, ni superbiosament presúm, no s' escatifaneja, ni son parer al dels altres prefereix, ans be en tot sentir y entendre á l' eternal sabiesa y al divinal exámen se sotsmés.

La naturalesa alena saber secrets y ohir novetats, vol de part de fora aparéxer y moltes coses per los sentits experimentar, desitja ésser coneguda y fer obres de les quals n' hi provinga llahor y admiració.

Mes la gracia no 's cuyda de saber novetats ni curiositats, puig tot açó naix de la vella corrupció, jatsia que res nou y durable hi ha demunt la terra.

Per açó ensenya á recullir los sentits, á fugir la vana complacença y enfaristolament, á amagar humilment lo llohable y digne d' ésser admirat, y en totes les coses y en tota ciencia á cercar lo fruyt de l' utilitat y la llahor y la gloria de Deu,

No vol qu' ella ni ses coses sian exalçades, ans be alena que sia benehit en sos dons Deu, qui tot per pura caritat ho dona.

17. Aquesta gracia es un llum sobrenatural y un dó especial de Deu, y un senyal propi dels elets y penyora de l' eternal salvació, la qual axeca al home de lo terrenal, per' amar lo celestial, y de carnal lo torna espiritual.

Per açó quant mes s' oprimeix y vens á la naturalesa, tant major es la gracia que 's reb; y ab les noves visites de cada día l' hom interior se reforma segons l' imatge de Deu.

CAPITOL LV.

De la corrupció de la naturalesa y y de la eficacia de la divinal gracia.

1. Senyor Deu meu, qui 'm criáreu á imatge y semblança vostra, concediume aquesta gracia, que 'm mostráreu ésser tan gran y necessaria

pera la salvació, pera que vençe ma dolenta naturalesa que m' estiragassa als pecats y á la perdició.

Puig sento en ma carn la lley del pecat bregant contra la llèy de mon esperit, y duhentme catiu á obehir la sensualitat en moltes coses; sens poder resistir á ses passions, sino m' assisteix vostra santissima gracia, brusentament infosa en mon cor.

Fretura vostra gracia, y molta, pera vènçer la naturalesa sempre torsada vers al mal des sa jovenesa.

Puig cayguda per lo primer hom Adam y revessejada per lo pecat, la pena d' exa taca traspua á tots los homens, de sort que la matexa naturalesa, que per vos bona y dreta fou criada, se tinga ja per vici y malaltía de la naturalesa corrumpuda, per quant lo mohiment que li resta tira al mal y cap en baix.

Y la mica de forsa que li román es com una espurna colgada en lo caliu.

Aquesta es la matexa rahó natural, voltada de gran calitja, tenint encara

judici del be y del mal, y de la diferença de lo ver y de lo fals, encara que sia impotent pera fer tot lo que té per bo, ni tinga ja una plena llum de la veritat, ni una perfeta sanitat dels seus afectes.

3. D'aquí es, Deu meu, que 'm complasch en vostra lley, segons l' home interior, conexent que vostre manament es bo, just y sant, y convençut també de que tot mal y pecat se deu fugir.

Mes ab la carn servesch á la lley del pecat, jatsia qu' obehesch mes als sentits que á la rahó.

D' aquí es que 'l voler lo bo prou ho tinch, mes no trob com ferho.

D' aquí que sovint moltes coses bones proposo; mes com manca la gracia que deuria ajudar á ma feblesa, per un petit retop torno enrera y defallesch.

D' aquí esdevé que conech lo camí de perfecció y veig prou clar com lo dech seguir.

Mes, aclaparat ab lo pes de la pro-

pia corrupció, á lo mes perfet no m' en layro.

4. ¡Oh Senyor, quán de debó 'm fretura la vostra gracia pera començar lo be, pera avensarlo y pera perfeccionarlo!

Puig sens ella no puch res fer; mes en vos, confortantme la gracia, tot ho puch.

¡Oh gracia verament celestial, sens la qual no son res los propis mérits, ni en res son d' estimar los dons de la naturalesa!

Res no valen devant de vos, Senyor, sens la gracia, ni les arts, ni les riqueses, ni la bellesa, ni la forsa, ni l' enginy, ni la vérbola.

Puig los dons de la naturalesa son comuns ab bons y ab mals; mes lo dó propi dels elets es la gracia ó la caritat, los assenyalats ab la qual, son dignes d' assolir l' eternal vida.

Tan exalçada es aquesta gracia, que sens ella res no val ni 'l dó de profecia, ni 'l poder de fer miracles, ni 'ls mes enlayrats estudis.

Y ni la fé ni l' esperança ni les altres virtuts vos son ben rebudes sens la caritat y la gracia.

5, ¡Oh benaventurada gracia, que fas rich de virtuts al pobre d' esperit, y humil de cor al qui de munió de bens es rich!

Vina, devalla á mí, ómpla'm dejorn de ton conhort, pera que la meua ánima no defallexe per lo cansament y axutesa d' esperit.

Vos prech, Senyor, que trove gracia en vostres ulls, puig ab vostra gracia prou ne tinch, encara que no assolexe tot lo demés que desitja la naturalesa.

Si fos tentat y turmentat ab moltes tribulacions, no temeré 'ls mals, mentres sia ab mí la vostra gracia.

Ella es ma forsa, ella 'm dona consell y auxili.

Es mes poderosa que tots los enemichs, y mes sabia que tots los sabis.

6. Ella es la mestra de la veritat, doctora de la disciplina, llum del cor, esplay en les tribulacions, la qui allunya

la tristor, foragita la pór, nodreix la devoció y fa venir les llágrimes.

Sens ella ¿qué só, mes qu' un arbre sech y una soca bona sols pera llensar?

Per açó, Senyor, vostra gracia sempre 'm previnga y seguexe, y en bones obres sempre 'm fassa tenir posat l' esment, per Jesu Christ, vostre fill. Amen.

CAPITOL LVI

Que 'ns devém negar á nosaltres matexos, y á Christ imitar per la creu.

1. Fill, tant com podrás desexirte de tú, tant podrás venirt'en ab mí.

Axís com res de fora no desitjar, la pau de dins ens dona, axís lo desprenement de dins, ens uneix ab Deu.

Vull qu' aprengas lo perfet desprenement de tú en la meua voluntat sens contradicció ni quexa.

Segueixme: Jo so 'l camí, la veritat y la vida. Sens camí no 's fa vía; sens veritat no hi ha conexement; sens vida no 's viu. Jo so 'l camí que deus seguir; la veritat que deus creure; la vida que deus esperar.

Jo so la via inviolable, la veritat infal·lible, la vida interminable.

Jo so la via dretíssima, la veritat sobirana, la vida vera, la vida benaventurada, la vida increada.

Si 't mantens en ma via, conexerás la veritat, y la veritat te fará lliure, y assolirás la vida eterna.

2. Si vols entrar en la vida, serva 'ls manaments.

Si vols conéxer la veritat, creume.

Si vols ésser perfet, venho tot.

Si vols ésser dexeble meu, desprente de tú mateix.

Si vols possehir la vida benaventurada, menysprea la present vida.

Si vols ésser exalçat en lo cel, humilia't en lo món.

Si vols regnar ab mí, porta la creu.

Puig sols los sirvents de la creu tro-

van lo camí de la benaventurança y de la vera llum.

3. Senyor Jesús, puig que vostre camí es estret, y del món menyspreat, concediume de imitarvos, essent menyspreat del món.

Puig no es major lo sirvent que son senyor, ni 'l dexeble superior al mestre.

Esverses vostre sirvent en vostra vida, puig en ella está ma salut y la vera santetat.

Tot quant fora d' ella llegesch ú óich, del tot no 'm delita ni 'm satisfá.

4. Fill, puig saps açó y ho llegires tot, benaventurat serás si ho complexes.

Qui apren mos manaments y 'ls serva, aqueix es qui m' estima, y jo á éll, y jo mateix me li palesaré, y 'l faré seure ab mí en lo regne de mon Pare.

5. Senyor Jesús, segons ho haveu dit y promés, axís se fassa, y m' esdevinga de meréxerho.

Rebí de vostra má la creu, l' hi por-

tada, y la portaré fins á la mort, com me la posáreu.

Cert, la vida del bon religiós es una creu, mes du al paradís.

Començat es; no 's deu tornar enrera, ni cal dexarho.

6. Eya, germans, marxém ensemps; Jesús será ab nosaltres.

Per amor de Jesús abrassárem exa creu; per amor de Jesús perseverém en la creu.

Ell qui es nostre capithost y devanter será nostre ajudant.

Eulo! nostre rey va al devant, éll lluytará per nosaltres.

Seguimlo com valents, ningú tinga pór; enllestimnos per morir com forts en la lluyta, y no taquém nostra gloria, fugint de la senyera de la creu.

CAPITOL LVII

Que l' hom no s' arraulexe massa quan s' esllavissa en alguns mancaments.

1 Fill, mes me plauhen la paciencia y l' humilitat en les adversitats que no pas lo molt conhort y la devoció en les prosperitats. ¿Per qué t' entristeix un petit fet contra tú dit? Encara que fos major, no 't deurias sommoure.

Mes ara dexa 'l corre: no es lo primer, ni novell, ni 'l darrer será, si molt temps vius.

Prou valent ets, quan res no 't retopa.

Be saps també aconsellar y enfortir als altres ab paraules, mes quan á ta porta truca de sopte la tribulació, consell y forsa 't mancan.

Esmenta la gran frevoltat, la qual molt sovint experimentas en los mes petits retops; ab tot, quan aquestes y

semblants coses t' esdevenen, es per la teua salut.

2. Traules del cor, com millor sápias, y si 't tocan, no per açó t' arraulexes ni per molt temps te torbes.

Al menys sofreix pacientment, si no pots joyosament.

Y si ohus quelcom que no 't plau y t' enfallonexes, reprimeixte; ni dexes exir de ta boca cap mot desordenat per hont los petitoys s' escandalitzen.

Aviat s' apayvagará la rauxa moguda, y 'l dolor de dins s' endolçirá tornant la gracia.

Encara visch jo, diu lo Senyor, llest pera ajudarte y aconhortarte mes del que solch, si confias en mí y devotament m' invocas.

3. Sias valent, y enllesteixte pera mes sofrir.

No está tot perdut si molt sovint te sents atribulat ó greument tentat.

Ets home, y no Deu; ets carn, no ángel.

¿Cóm podrias tu mantenirte sempre en lo mateix estat de virtut, quan açó

no hu pogué l' ángel en lo cel ni 'l primer hom en lo paradís?

Jo so 'l qui axeco en bona salut als qui ploran, y atanso á ma divinitat als qui conexen la seua feblesa.

4. Senyor, benehida sia la vostra paraula, mes dolça á ma boca que la mel y la bresca.

¿Qué faré en tan grans tribulacions y anguníes com les meues, sino revenirme ab vostres santes paraules?

Mentres qu' al fi puga arrivar al port de salvament ¿qué se m' endona de tot quant hauré de patir?

Donáume un bon fi, donáume un benaventurat traspás d' aqueix món.

Recordáuvos de mí, Deu meu, y endreçáume per lo camí dret á vostre regne. Amen.

CAPITOL LVIII

Que no 's deuhen escorcollar les altes coses y 'ls secrets judicis de Deu.

1. Fill, guarda't d' escatir de coses altes y dels secrets judicis de Deu: com, perque aquest axís es dexat, y aquell á tan gran gracia cridat, perque aquest també es tan flagellat, y aquell tan amunt exalçat.

Açó traspassa tota l' humanal facultat, y cap rahó ó argumentació pot arrivar á escorcollar los divinals judicis.

Per tant, quan l' enemich te ve ab exes renglories, ó també homens tafaners te les proposan, respón allò del Profeta: Dreturer sou, Senyor, y dret vostre judici.

Y allò altre: Los judicis del Senyor son vers, justificats en sí matexos.

Mos judicis son pera témer, no pera escatir; puig pera l' humanal enteniment son incomprensívols.

2. No vullas tampoch esbrinar ni escatir los mérits dels Sants: quí es mes sant que l' altre ó quí es major en lo regne dels cels.

Exes coses sovint axecan plets y escatiments inútils, crian també superbia y vana gloria, d' ahont naxen envejes y desavinençes, mentres aquest pretén ergullosament preferir tal sant, y aquell un altre.

Voler saber y escorcollar semblants coses, no porta cap fruyt, ans be desplau als sants, puig no so Deu de brega, sino de pau, la qual pau mes consisteix en la vera humilitat qu' en lo propi exalçament.

3. Alguns per un zel d' amor posan mes afició á exos ó be á aquells; mes aqueix afecte es mes humanal que divinal.

Jo so qui tots los Sants he criat; jo 'ls so donat la gracia, jo 'ls so donat la gloria.

Jo conech los mérits de cadescú; jo 'ls so previngut ab les benediccions de ma benvolença.

Jo he conegut á mos estimats avans dels segles; jo 'ls so escullit del món, mes ells avans no m' esculliren.

Jo 'ls so cridat per la gracia, atret per la misericordia; jo 'ls so guiat per entremitx de varies tentacions.

Jo 'ls so amarat de grandíssims conhorts; jo 'ls so mantingut ferms; jo so coronat llur paciencia.

4. Jo conech al primer y al derrer; jo ab inestimávol amor á tots els abrasso.

Jo dech ésser llohat en tots mos Sants; jo sobre tot dech ésser benehit y honrat en cadescún dels qui tan gloriosament so magnificat y predestinat, sens cap propi mérit que 'ls precehís.

Aquell, donchs, qui menyspree un de mos petits, tampoch honra al gran, puig al petit y al gran jo 'ls so fets.

Y qui minva algun dels Sants, me minva á mí y á tots los demés qui son en lo regne dels cels.

Per lo lligam de la caritat tots son un, unament pensan, unament volen y tots en un s' aman.

5. Mes encara lo qu' es molt mes enlayrat, que m' estiman mes á mí que no pas á sí y á llurs mérits.

Puig arrebatats per demunt de sí y foragitats de llur propi amor, caminan tots vers l' amor de mí, en lo qual gaudexen de repós.

Res hi ha que 'ls puga girar ni enfonzar; perque, estant possehits de l' eternal veritat, s' abrusan ab lo foch de la perdurable caritat.

Dexen, donchs, d' escatifanejar l' estat dels Sants los homens carnals y animals, qui no saben sino amar sos particulars goigs. Trauhen y posan per la llur afició, no segons plau á l' eternal Veritat.

6. Molts n' hi ha d' ignorants, majorment los qui poch enlluminats gayre be may saben amar á algú ab perfet amor espiritual.

Y encara per lo natural afecte y humanal amistat son molt portats envers aquets ó 'ls altres, y axís com se portan en tot lo de la terra, axís també s' esmaginan tot lo del cel;

Mes hi ha una llunyaria sens paries entre lo que pensan los homens imperfets y lo qu' esguardan los enllumi-nats per la celestial revelació.

7. Guarda't, donchs, fill, de tafanejar exes coses, que traspassan la teua ciencia; ans be basqueja y afanya't pera que pugas arrivar á ésser un dels mínims en lo regne de Deu.

Y si algú sapigués quí es mes sant que un altre ó tingut per mes grán en lo regne dels cels, ¿de qué li aprofitaria saber açó, si ab eix conexement devant de mí no s' humiliás y no esclatés en majors llohançes del meu nom?

Molt mes agradós es á Deu qui rumia la grandor de sos pecats y la petitesa de ses virtuts, y quán lluny es de la perfecció del Sants, que no pas aquell qui escateix quín dels Sants es major ó menor.

Millor es encomanarse als Sants ab devots prechs y plors y ab humil esperit demana'lshi llur gloriosa intercessió que no pas vanament escorcollar llurs secrets.

8. Ells be y molt están satisfets, si 'ls homens sapiguéssen estarho y aturar llurs xarradisses.

No 's gloriejan de llurs propis mérits, puig que res de bo s' atribuhexen á sí, sino á mí, jatsia que tot per ma infinita caritat els ho so donat.

Tan rublerts están d' amor de Deu y tan amarats de goig, que no 'ls manca gens de gloria ni gens de benaventurança els pot mancar.

Tots los Sants, quant mes alts en gloria, tant mes humils son en sí matexos, y mes propers y mes volguts de mí.

Per açó trovas escrit, que 's llevaren llurs corones devant de Deu y caigueren de boca terrosa devant l' Anyell y adoraren al qui viu eternalment.

9. Molts cercan quí es major en lo regne de Deu, que no saben si ab los mes petits serán dignes d' ésser comtats.

Gran cosa es l' ésser un dels mes petits en lo cel, ahont tots son grans, jatsia que tots s' anomenarán y serán fills de Deu.

Lo mes petit valdrá per mil, y 'l pecador de cent anys morirá.

Puig quan los dexebles preguntaren quí seria major en lo regne dels cels, ohiren exa resposta:

Si no vos convertiu y tornáu com noys petits, no entraréu en lo regne dels cels. Y axís, aquell qui s' humiliará com aqueix petitoy, será 'l major en lo regne dels cels.

10. ¡Ay d' aquells qui 's donan de menys d' humiliarse volenterosament ab los petits! puig no podrán passar per l' estreta porta del regne celestial.

¡Ay també dels richs, que aquí tenen llurs conhorts, puig quan los pobres entrarán en lo regne de Deu, élls romandrán á fora gemegant á crits!

Gaudiuvos humils y enjohiuvos pobres; puig de vosaltres es lo regne de Deu, si es que camináu en veritat.

CAPITOL LIX

Que tota esperança y confiança sols en Deu s' ha de posar

1. Senyor, ¿quína es la confiança que tinch jo en aquesta vida? ó ¿quín es mon major esplay de tots quants se 'm mostran dessota del cel?

¿No sou, per ventura, vos, Senyor Deu meu, qual misericordia es infinita?

¿Ahónt me so trovat be sens vos? O ¿quán ho so pogut passar mal ab vos?

Mes vull ésser pobre per vos, que rich sens vos.

Mes vull peregrinar en la terra ab vos que possehir lo cel sens vos. Ahont sou vos, allí es lo cel; y ahont no sou vos, allí es la mort y l' infern.

Vos sou ma déria, y per açó 'm fretura aprop vostre gemegar, clamar y demanar.

Al fi y al cap en ningú puch confiar del tot, que m' ajude á temps en les

necessitats, sino en vos sols, Deu meu.

Vos sou la meua esperança y la meua confiança; vos mon aconhortador, y fidelíssim en tot.

2. Tothom cerca sos guanys; vos sols preteneu ma salut y mon profit, y tot en be m' ho convertiu.

Encara que á varies tentacions y adversitats m' arrisquéu tot açó á ma utilitat hu ordenáu, jatsia que de mil menes á vostres escullits provar soléu.

En qual prova no menys devéu ésser estimat y llohat que si de celestials conhorts me rublísseu.

3. En vos, donchs, Senyor Deu, poso tota ma esperança y refugi; en vos recalco totes mes tribulacions y angunies, puig tot lo que veig fora de vos, ho trob brévol y sens durada.

Puig no m' aprofitarán los molts amichs, ni podrán ajudarme los forts auxiliars; ni donarme avinent resposta los prudents consellers; ni aconhortarme los llibres dels doctors, ni deslliu-

rarme cap preçiosa sustançia; ni arreçerarme cap lloch amagat y emboscassat; si vos mateix no m' assistiu, ajudáu, enfortiu, aconhortáu, instruhiu y vetlláu.

4. Puig tot lo que sembla ésser pera assolir la pau y la benaventurança, no es res sens vos, y res de benaventurança, en veritat, dona.

Lo fí, donchs, de tot be, y l' altesa de la vida y 'l fons de les paraules sou vos, y esperar sobre tot en vos es lo fortíssim conhort de vostres sirvents.

A vos axeco 'ls ulls, en vos confío, Deu meu, pare de les misericordies.

Benehíu, santificáu la meua ánima ab una benedicció celestial, pera que sia feta vostra estada santa y séu de la vostra eternal gloria; y res no trove en lo temple de vostra dignitat qu' ofenga als ulls de vostra majestat.

Esguardáume segons la grandor de vostra bondat y la munió de vostres misericordies, y escoltáu l' oració de vostre pobre sirvent, desterrat lluny, en la regió de l' ombra de la mort.

Protegiu y conserváu l' ánima de vostre petit sirvent entremitx de tants perills de la corruptívola vida, y mitjansant vostra gracia, endreçaula per lo camí de la pau á la patria de la llum perpetual. Amén.

APÉNDIX

ALS TRES PRIMERS LLIBRES

CAPITOL DERRER

Contra la vanitat d' aqueix món

1. Certament, es fexuga y molt perillosa la vida del món.

Puig perilla la castetat en los plahers, la humilitat en les riqueses, la pietat en los quefers, la veritat en les converses, la caritat en aquest aperduat segle.

Perque axís com es difícil qu' un arbre plantat ran de camí servi l' esplet de bells fruyts fins á madurar, axís es també difícil que l' hom qui viu ran del segle serve la justicia inmaculada fins á la fí.

2. ¡Oh quán enlluernats están los qui cercan la mundanal gloria!

Puig ¿qué es l' esbargiment del món sino tan sols no castigada dolentería? Es á dir, luxuriejar, ubriagarse, fartanejar, vanitejar, y per causa d' açó res no patir en aquesta vida.

Esmaginan los dolents estar segurs en los plahers, quan no son corretgits per llurs malifetes; mes ignoran que res mes desastruch que la benastrugança dels pecadors, per la qual se cau en una penal feblesa y s' enforteix la mala voluntat.

3. Puig si cercas lo lloch de govern, y dius: En aquest me proposo viure be y santament, ho aprovo. Mes gayre be may trob aquells á qui puga llohar.

Jatsia qu' es monstruós lo grau major y l' esperit mes fluix, lo lloch primer y la vida mes baxa, l' autoritat mes gran y la fermesa trencada.

¡Y de quánts turments son dignes los governants qui donan á llurs súbdits exos exemples de perdició!

4. Si cercas la sabiesa del món ¡á quánts perills t' arriscas!

Puig la sabiesa del món es terrenal, animal, diabólica, enemiga de la salvació, aufegadora de la vida, mare de la cobejança.

Si per dissort t' ensibornan les riqueses del món, les vanitats del segle, los plahers de la carn, esmenta totes elles quán frevols y moridores son! Jatsia que tot lo mundanal no es res mes que somnis.

5. Puig ¿qué aprofita la superbia ó la jactança de les riqueses á llurs aymadors?

Tot alló passá com una ombra ó com una nau qu' esquitlla demunt les ones, de la qual ni 's pot trovar lo solch.

Jatsia que en llur malignitat se consumiren; y de virtuts ¡ay! quánts y quánts cap senyal ne dexaren!

6. ¿Ahónt son los prínceps y aquells qui senyorejaren demunt les besties que hi ha en la terra, los qui atresoraren argent y or, los qui bastiren ciutats y castells, y als reys y als reyalmes guerrejant vençéren?

¿Ahónt es lo sabi? ¿ahónt l' escriptor? ¿ahónt l' escorcollador d' eix segle?

¿Ahónt lo bellíssim Absaló? ¿ahónt Alexandre valentíssim? ¿ahónt lo fortíssim Samsó? ¿ahónt los Césars potentíssims? ¿ahónt los Reys y 'ls Prínceps gloriosíssims?

7. ¿De qué serví la vana gloria, lo breu esplay, lo mundanal poder, la gran familia, la déria de la carn, la falornia de les riqueses, la blanor de les cobejançes?

¿Ahónt les rialles, ahónt lo goig? ¿ahónt l' ergull, ahónt la jactança? ¿Ahónt la noblesa de la sanch? ¿Ahónt la bellesa del cos?

8. ¡Ay! tot açó morí y passá, y tornat á no res s' esvaní.

Res d' açó resta, y llurs despulles d' altres despulles ni 's poden destriar.

Puig temps fa que 'ls cossos d' aquells en la terra 's podrexen y son rosegats per los cuchs; mentres llurs ánimes ó joyosament se gaudexen ó sofrexen les penes que meresquéren.

9. Dexém, donchs, los plahers cor-

porals y terrenals; seguím en veritat los interiors que son del esperit, á fí de que á Deu de tot cor torném y ens convertím, y fem la voluntat de Aquéll á qui tan sols sia donada tota gloria, honor y acció de gracies, y 'l qual tan sols es principi, medi y fí de nostre conhort espiritual. Amén.

LLIBRE QUART

Del Santíssim Sagrament

DEVOTA EXHORTACIÓ

pera la Sagrada Comunió

La veu de Christ

«Veniu á mí tots los qui trevalláu y estáu afexugats, y jo vos refaré, díu lo Senyor.

»Lo pa que jo vos donaré es la meua carn, per la vida del món.

»Prenéu y menjáu, aquest es lo meu cos, que per vosaltres será entregat; feu açó en recordança de mí.

»Qui menja ma carn y beu ma sanch, en mí román, y jo en ell.

»Les paraules que jo vos so dit, esperit y vida son.»

CAPITOL I

Ab quanta reverença s' ha de rebre á Christ

VEU DEL DEXEBLE

1 Christ, Veritat eternal, aquestes son vostres paraules, encara que no dites en un mateix temps ni escrites en un mateix lloch.

Jatsia, donchs, que son vostres y veres, de bon grat y fidelment totes dech rébreles.

Vostres son, y vos les haveu dites; y meues també son perque per la meua salvació les diguéreu.

De bon grat les rebo de vostra boca, pera que mes fondament se graven en mon cor.

M' encoratjan paraules de tanta pietat, plenes de dolçor y d' amor; mes m' estremordexen mos propis delictes, y pera rebre tan grans misteris me remordeix l' impura conciençia.

M' empeny la dolçor de vostres pa-

raules, mes m' afexuga la munió de mos vicis.

2. Manáu qu' ab confiança m' acoste á Vos, si vull tenir part ab vos; y que rebe l' aliment de l' inmortalitat, si desitjo assolir l' eternal vida y la gloria.

Veniu, diheu, *á mí tots, los qui trevalláu y estáu afexugats y jo vos refaré.*

¡Oh dolça y amigávola paraula en l' orella del pecador, ab la qual vos, Senyor Deu meu, al desvalgut y pobre convidáu á la comunió del vostre Santíssim Cos!

Mes ¿quí so jo, Senyor, pera que presumesca d' acostarme á vos?

Cóm? Los cels dels cels no us poden rebre; y vos dihéu: *Veniu á mi tots?*

3. ¿Qué vol dir aquesta pietosíssima dignació y tan amigávol convit?

¿Cóm gosaré venir, jo qui res de bo trob en mí de que puga refiarme?

¿Cóm vos introduhiré en ma casa, havent tan sovint ofés vostra benigníssima persona?

S' acotan reverencialment los Angels y 'ls Arcángels, tremolan los sants y 'ls justs; y vos dihéu: *Veniu á mi tots!*

¿Si vos, Senyor, no hu diguésseu, qui creuría qu' es de debó?

¿Y si vos no hu manásseu, quí gosaría acostarse?

4. Esmentáu. Noé, home just, trevallá cent anys en lo bastiment del arca pera salvarse ab uns pochs; y jo cóm me podré enllestir en una hora pera rebre ab reverença al qui bastí tot lo món?

Moisés, gran sirvent y particular amich vostre, feu l' arca de fustes no riquerables, la qual revestí d' or puríssim, pera estojarhi les taules de la Lley; y jo, riquerada criatura, ¿gosaré rébreus tan fácilment á vos, autor de la lley y donador de la vida?

Salomó, lo mes sabi dels reys d' Israel, á llahor vostra en set anys edificá un magnífich temple;

Y per espay de vuyt jorns celebrá la festa de sa dedicació; mil sacrificis

pacífichs oferí; y l' arca de la lligança als clams de les trompetes y en mitx del goig en lo lloch que li estava apa.rellat solemnialment col·locá.

Y jo, malaventurat y 'l mes pobrissol dels homens, ¿cóm vos introduhiré en ma casa, no haventhi sapigut esmersar devotament gayre be mitja hora? Y encara alguna vegada l' hi esmersés be!

5 ¡Oh Deu meu, quánt s' afanyaren aquells pera esservos plahents!

¡Ay, quán poch es lo que faig! quán breu temps esmerso quán m' aparello pera la comunió!

Gayre be may del tot recullit, gayre be may de tota distracció deslliurat.

Y á fé, que devant la vostra salvadora Divinitat cap pensament desavinent se 'm deuría ocorre, ni tampoch endursemel'en cap criatura; puig no tinch de donar posada á un Angel, sino al Senyor dels Angels.

6. Ab tot, hi ha molt gran diferença entre l' arca de la lligança ab ses reliquies y 'l vostre puríssim Cos

ab ses inefables virtuts; entre aquells sacrificis de la lley antigua, figura tan sols dels esdevenidors, y 'l ver sacrifici del vostre Cos, qu' es lo compliment de tots los antichs sacrificis.

7. ¿Per qué, donchs, no m' abruso més en vostra venerávola presençia?

¿Per qué no m' aparello ab mes esment pera rébreus en lo sant Sagrament, quan aquells antichs sants patriarques y profetes, com també reys y prínceps, ab tot lo poble, mostraren tanta devoció envers lo divinal colrament?

Ballá lo devotíssim rey Davit devant del arca de Deu ab totes ses forçes, recordantse dels beneficis en altre temps concedits als Pares; feu estruments de moltes menes; compongué psalms, y maná cantarlos ab esplay; y éll mateix los cantá sovint ab l' arpa, inspirat per la gracia del Esperit Sant; ensenyá al poble d' Israel á llohar á Deu ab tot lo cor, y á benehirlo y exalçarlo tots los jorns ab veus armonioses.

Si devant del arca del testament tan

gran era llavors la devoció, y la recordança de les divinals llahors ¿quánta reverença y devoció devém tenir ara axís jo com tot lo poble cristiá al devant del Santíssim Sagrament y en la comunió del excel-lentíssim Cos de Christ?

9. Molts corren á diferents llochs per visitar les reliquies del Sants, y 's maravellan d' ohir llurs gestes; esguardan los esbarjosos edificis dels temples, y petonejan los sagrats ossos d' aquells, embolcallats en sedes y or.

Y vos, Senyor Deu meu, Sant dels Sants, Criador dels homens, y senyor dels Angels estáu aquí present devant de mí en lo altar!

Sovint en tals visites hi ha la curiositat dels homens y la novetat de lo desconegut, y poch fruyt d' esmena s' en trau, majorment quan se fan tan de lleuger sens vera contrició.

Mes aquí en lo Sagrament del altar estáu tot present vos, Deu meu, y home Christ Jesús, del qui 's reb abundós fruyt d' eternal salvació tantes ve-

gades com digna y devotament sou rebut.

A açó, certament, no 'ns hi porta cap lleugeresa, ni curiositat, ni sensualitat, ans be una ferma fé, una devota esperança y una sençera caritat.

10. ¡Oh Déu, invisible criador del món, quán maravellosament obráu ab nosaltres! ¡quán blana y graçiosament disposáu ab vostres escullits, als quals vos proposáu donarvos vos mateix en lo Sagrament!

Açó, cert, traspassa tot enteniment; açó atráu especialment los cors dels devots, y encén llurs afectes.

Puig exos vers fidels vostres, qui aparellan tota llur vida pera l' esmena, d' aquest digníssim Sagrament reben sovint la gran gracia de la devoció y l' amor de la virtut.

11. ¡Oh admirable y amagada gracia d' eix Sagrament, que tan sols conexen los fidels cristians, y que no poden experimentar los infidels y 'ls esclaus de llurs pecats!

En eix Sagrament se dona espiri-

tual gracia, se retorna al ánima la virtut perduda y 's refá la bellesa per lo pecat enlletjida.

Tan grán es á vegades aquexa gracia, que de l' abundor de devoció rebuda no tan sols l' esperit, mes també 'l feble cos se sent mes revingudes les forçes.

12. Mes es molt de doldre y d' entristir nostra fredor y dexament en rebre ab major afició á Christ, en qui estreba tota esperança y mérit dels qui s' han de salvar.

Puig éll es nostra santificació y redempció; éll lo conhort dels viadors, y l' eternal goig dels Sants.

Y axís es molt de doldre que molts fassan tan poch cabal d' eix salvador misteri, qu' ompla de goig lo cel y tot lo món conserva.

¡Ay ceguera y duresa del humanal cor, que no pare mes esment en tan inefable dó, y que per l' us de cada jorn haja vingut á fers' en lo desentés!

13. Puig si aqueix Santíssim Sagrament se celebrás tan sols en un

lloch, y se consagrás tan sols per un sacerdot en tot lo món; ¿ab quánta delió no 't sembla que 'ls homens s' aficionarían á aquell lloch y á aquell sacerdot de Deu pera veure celebrar los divinals misteris?

Mes ara molts son fets sacerdots y en molts llochs s' ofereix Christ, pera que tan major aparexe la gracia y l' amor de Deu al home, quan mes estesa es per lo món la sagrada comunió.

Gracies á vos, bon Jesús, pastor eternal, qui á nosaltres pobres y desterrats vos haveu dignat refernos ab vostre Cos y Sanch preciosos, y convidarnos á participar d' exos misteris ab paraules de vostra propia boca, dihentnos: *Veniu á mí tots, los qui trevalláu, y estáu afexugats, y jo vos refaré.*

CAPITOL II

Que la gran bondat y caritat de Deu 's palesa al hom en lo Sagrament.

VEU DEL DEXEBLE.

1. Senyor, refiat de vostra bondat y gran misericordia, vinch malalt al Salvador, famolench y assedegat á la font de vida, pobre al Rey del cel, sirvent al Senyor, criatura al Criador, desconhortat al meu pietós aconhortador.

Mes ¿d' ahónt me vé que vos vingáu á mí? ¿Quí so jo, per que vos mateix vos dongáu á mí?

¿Cóm gosa 'l pecador mostrarse devant de vos? Y vos, ¿cóm vos dignáu venir al pecador?

Vos conexeu al vostre sirvent y sabeu que res de bo té per meréxer açó.

Per açó confesso ma vilesa, regonesch la vostra bondat, lloho la pietat y vos donch gracies per la moltíssima caritat.

Puig es per vos mateix que feu açó,

no pas per los meus mérits, á fi de que vostra bondat me sia mes coneguda, vostra caritat mes fondament tramesa, y mes perfetament encomanada vostra humilitat.

Jatsía, donchs, que açó vos plau, y vos manáreu axís ferho, pláume també á mí vostra dignació; y tant debó que ma iniquitat no hu impedexe!

2. ¡Oh dolçíssim y benigníssim Jesús, quánta reverença y regraciament ab perpetual llahor vos son deguts per la comunió de vostre sagrat Cos, qual dignitat no hi ha cap hom que puga explicar!

Mes ¿qué pensaré en exa comunió, al acostarme á mon Senyor, al qui no puch venerar degudament, y ab tot devotament rebre'l desitjo.

¿Qué millor y mes sanitós pensaré, sino en humiliarme del tot devant de vos y exalçar vostra infinita bondat demunt de mí?

Deu meu, vos lloho y exalço eternalment. Me menyspreo y 'm sotsmeto á vos en lo fons de ma vilesa.

3. Vos sou lo Sant dels Sants, y jo l' escoria dels pecadors.

Vos us ajupiu á mí, que no so digne de mirarvos.

Vos veniu á mí, vos ab mí voléu estar, vos me convidáu á vostra taula.

Vos voléu donarme un aliment celestial y '*l pa dels Angels* pera menjar, lo qual, certament, no es altre que vos mateix, pa viu, que devalláreu del cel y donáu la vida al món.

D' aquí prové l' amor, qual dignació resplendeix! ¡Quán grans accións de gracies y llahors per açó vos son degudes!

¡Oh quán salvadora y útil resolució fou la vostra quán instituhíreu aquest Sagrament! ¡quán suau y joliu convit quan á vos mateix us donáreu en aliment!

¡Oh Senyor, quán maravellosa es la vostra obra! ¡quán poderosa vostra virtut! ¡quán inefable vostra veritat!

Puig vos parláreu, y tot fou fet; y açó fou fet, com vos manáreu.

Maravellós es, y digne de fé, y su-

perior al humanal enteniment, que vos, Senyor Deu meu, ver Deu y home, sots una mica de especie de pa y de vi enter estigáu, y sens consumirvos siáu menjat per aquell qui vos reb.

Vos, Senyor del univers, qui de res vos fretura, jatsía que per vostre Sagrament volguéreu fer estada en nosaltres, conserváu mon cor y mon cos inmaculat.

Perque ab joyosa y pura conciencia puga molt sovint celebrar vostres misteris, y pera ma perpetual salvació rebre 'ls que ordenáreu é instituhíreu principalment per' honor vostre y eternal memoria.

6. Gaudeixte, ánima meua, y dona gracies á Deu per tan noble dó y singular esplay com en exa vall de llágrimes t' ha dexat.

Puig cada vegada que colras aqueix misteri y rebs lo Cos de Christ, renovas l' obra de ta redempció y de tots los mérits de Christ te fas participant.

Perque la caritat de Christ may

minva, y 'l gran doll de sa misericordia may s' estronca.

Per açó deus enllestirte renovant sempre ton esperit, y ab molt d' esment pensar en lo gran misteri de la salvació.

Tant gran, nou y joyós deu semblarte quan celebras ú óus missa, com si en aquell mateix jorn Christ devallant á les entranyes de la Verge s' hagués fet home, ó clavat en la creu per la salvació dels homens patís y morís.

CAPITOL III

Que es útil combregar sovint

VEU DEL DEXEBLE

1. Miráu, Senyor, que vinch á vos, pera que assolexe vostre dó, y 'm gaudexe en vostre sant convit que vos, Deu, *aparelláreu en vostra dolçor pera 'l pobre.*

Miráu, en vos está tot quant puch y dech desitjar; vos sou ma salut y ma

redempció, esperança y fortalesa, honor y gloria.

Alegráu, donchs, avuy, *l' ánima de vostre sirvent, puig á vos*, Senyor Jesús, *so axecat la meua ánima.*

Ara desitjo devota y reverentment rebre us; aleno per endurvos á ma casa, á fí de que com Zaqueu meresca per vos ésser benehit y entre 'ls fills d' Abrahám comtat.

La meua ánima desitja rebre vostre Cos; y mon cor desitja ésser unit ab vos.

2. Donáuvos á mí, y prou. Puig fora de vos cap conhort hi val.

Sens vos no puch estar y sens vostra visita no puch viure.

Per açó 'm cal sovint acostarme á vos, y rebre us pera remey de ma salut, pera que tal volta no 'm defallís en lo camí, si 'm mancás lo celestial aliment.

Puig axís vos, misericordiosíssim Jesús, predicant als pobles y curant varies malalties alguna vegada diguéreu: *No 'ls vull donar comiat pera*

llurs cases en dejú, pera que no 's defallexen en lo camí.

Obréu, donchs, ara ab mí axís, ja que per conhort dels fidels en lo Sagrament romaníreu.

Jatsía que vos sou blana refecció del ánima, y qui dignament vos rebrá, participant y hereu será de l' eternal gloria.

Y puig que tan sovint rellisco y peco, y tan aviat m' endormisco y defallesch, certament me fretura, que ab seguides oracións y confessións per la sagrada comunió de vostre Cos me renove, purifique y encenga; nó fos cas que abstenintm'en molt temps, se m' esvanís mon sant propósit.

3. Los sentits del home, en veritat, torsats son envers lo mal dés sa jovenesa; y sens lo socós del divinal remey, tot seguit un hom s' estimba á lo pitjor.

La sagrada comunió ens retráu, donchs, del mal, y ens aferma en lo be.

Puig si ara que combrego ó celebro, tan sovint me distrech ó m' enfredo-

resch ¿qué faría si eix remey no prengués y tan gran auxili no cerqués?

Y encara que tots los jorns no sia apte ni ben aparellat pera celebrar, trevallaré, ab tot, pera rebre á son degut temps los divinals misteris y ferme participant de tanta gracia.

Puig aquest es l' únich y divinal conhort de l' ánima fidel, mentres camina á vos dins lo moridor cos, que recordantse de son Deu, rebe sovint devotament á son amat.

4. ¡Oh maravellosa dignació de vostra pietat envers nosaltres, que vos, Senyor Deu, criador y vivificador de tots los esperits, vos dignéu venir á una pobrissola ánima, y ab tota vostra divinitat y humanitat sadollar sa fam!

¡Oh felís esperit, y benaventurada ánima, que mereix devotament rébreus á vos Senyor Deu seu, y rublirse de goig espiritual rebentvos!

¡Oh quán gran Senyor reb, quán volgut hoste allotjá, quán joliu company admet, quán fidel amich acull, quán bell y noble espós abrassa, mes

amávol que tots los amávols y sobre tot lo desitjávol!

Callen al devant vostre, dolçíssim estimat meu, lo cel y la terra y tot lo que 'ls embelleix, puig tot quant tenen llohávol y bell, á vostra lliveralitat ho deuhen, y may s' atansarán á la gloria de vostre nom, essent com *es vostra sabiesa infinita.*

CAPITOL IV

Que 's donan molts de bens als qui devotament combregan.

VEU DEL DEXEBLE.

1. Senyor Deu meu, preveniu á vostre sirvent *ab benediccións de vostra benignitat*, pera que merexe atansarme digna y devotament á vostre magnífich Sagrament.

Empenyiu mon cor á vos, y dexondiume del gran ensopiment. *Visitáume ab vostra salut* per' assaborir en l' esperit vostra dolçor, la qual en

aquest Sagrament, com en sa font, plenament se tanca.

Enlluminául també mos ulls per' esguardar tan gran misteri; y pera creure ab sençera fé donáume forçes.

Puig obra vostra es, y no del humanal poder; sagrada institució vostra, no invenció dels homens.

Y no hi ha ningú que de per sí sia prou pera capirla y enténdrela, quan fins travessa la sobtilesa dels ángels.

¿Qué donchs, de tan alt Sagrament podré escorcollar ni entendre jo, indigne pecador, pols y cendra?

2. Senyor, ab senzillesa del meu cor, ab bona fe sençera y per vostre manament vinch á vos ab esperança y reverença; y crech en veritat que vos, Deu y home, estáu present en aquest Sagrament.

Puig voléu que vos rebe y que 'm unexe á vos en caritat.

Per açó prech á la vostra clemença, y demano que al efecte 'm doneu una especial gracia; pera que 'm fonga tot en vos y m' amare d' amor, y que

per cap altre conhort ja mes no basqueje.

Puig aqueix altíssim y digníssim Sagrament es la salut del ánima y del cos, lo remey de tota espiritual malaltía; en lo qual mos viçis se curan, mas passións se refrenan, les tentacións s' atuexen ó minvan, se tramet major gracia, creix la comensada virtut, se referma la fé, s' enforteix l' esperança y la caritat s' encen y s' escampa.

3. Molts de bens, certament, havéu donat y encara molt sovint donáu en lo Sagrament als vostres estimats qui devotament combregan, Deu meu, defensor de la meua ánima, reparador de l' humanal feblesa y donador de tot conhort espiritual.

Perque 'ls adolláu de conhort contra la munió de tribulacions; y del fons de llur abatiment los axecáu á l' esperança de vostra protecció; y ab alguna nova gracia 'ls refeu y embelliu interiorment, de sort qu' aquells quí avans de la comunió se sentían anguniosos y sens devoció, després, refets ab lo men-

jar y beure celestial, se trovan molt millorats.

Lo qual feu de gracia ab vostres escullits, á fi de que verament conegan y palesament experimenten quánta de feblesa tenen de per sí, y quánta de bondat y de grácia de vos reben.

Puig de per sí son frets, durs y distrets, mes per vos merexen ésser brusents, amatents y devots.

¿Quí, per cert, atansantse humilment á la font dolça, no s' en emporta un xich de dolçor?

¿O quí estant prop d' una gran foguera no sent una mica de xardor?

Y vos sou font que may s' estronca y raja á doll, foch que sempre crema y may s' apaga.

4. D' aquí que si no m' es permés abocarme al gorch de la font y beure fins á sadollarme, posaré al menys mos llavis al forat de la celestial canella, pera que sisquera puga heure alguna petita gota pera minvar ma set y que del tot no m' axugue.

Y si encara no puch ésser tot celes-

tial y tan abrusat com los Querubins y Serafins, maldaré ab tot per enfondarme en la devoció y aparellar mon cor, á fi de que al menys assolexe una petita flamarada de la divinal foguera per la humil comunió del revivador Sagrament.

Mes tot quan me manca, bon Jesus, Santíssim Salvador, afegiuho per mí benigna y graçiosament, vos qui á tots vos haveu dignat cridar, dihent: *Veniu á mi tots, los qui trevalláu y estáu afexugats, y jo vos refaré.*

5. Jo, certament, trevallo ab la suhor de mon front, ab punyides del cor so turmentat, ab pecats afexugat, ab tentacions rebregat, ab munió de dolentes passions embolicat y apretat; y *no hi ha qui m' ajude*, no hi ha qui 'm deslliure y 'm salve sino vos, Senyor Deu, Salvador meu, á qui m' encoman á mí y á tot lo meu, pera que 'm guardéu y 'm portéu á l' eternal vida.

Aculliume per llahor y gloria de vostre nom, vos qui pera mon menjar y beure aparelláreu vostre Cos y Sanch.

Concediume, Senyor Deu, Salvador meu, que, sovintejant vostre Misteri, crexe l' afecte de ma devoció.

CAPITOL V

De la dignitat del Sagrament y del estat sacerdotal.

VEU DEL AMAT.

1. Si tinguésses la puresa angelical y la santetat de Sant Joan Batista, encara no foras digne de rebre ni tractar aqueix Sagrament.

Puig no 's deu als mérits dels homens que l' home consagre y tracte 'l Sagrament de Christ y rebe en aliment lo pa dels Angels.

Gran es lo ministeri y gran la dignitat dels sacerdots, als qui s' es donat lo que als Angels no s' es concedit.

Jatsía que sols los sacerdots degudament ordenats en l' Esglesia tenen potestat de celebrar y de consagrar lo Cos de Christ.

Lo sacerdot, en veritat, es lo minis-

tre de Deu, usant de la paraula de Deu, per manament é institució de Deu: mes Deu es llavors lo principal autor é invisible operador, á qui tot lo que vol serveix, y obeheix tot lo que governa.

2. Per tant, mes deus creure á Deu omnipotent en aqueix excel·lentíssim Sagrament que no pas á tos propis sentits ó á qualsevol senyal visible. Y axís ab temor y reverença á eix Misteri devém atansarnos.

Para esment en tú, y esguarda de qui se t' ha encomanat lo ministeri per la imposició de les mans del bisbe.

Guayta; sacerdot ets estat fet y consagrat pera celebrar; vejas ara que fidel y devotament á son degut temps oferescas á Deu 'l sacrifiçi, y á tú mateix te mostres irreprensible.

No alleugerires ton feix, ans be estás lligat ja ab un lligám mes estret de la disciplina, y estás obligat á major perfecció de santetat.

Lo sacerdot deu ésser adornat de totes les virtuts, y donar als demés exemple de bona vida.

Sa vida no ha de corre per los vulgars y comunals camins dels homens, sino per los dels Angels en lo cel y dels perfets varons en la terra.

3. Lo sacerdot revestit de les sagrades vestidures fa l' ofiçi de Christ, pera demanar ab prechs y humilment á Deu per éll y per tot lo poble.

Ell porta en lo pit y en les espatlles la senyal de la creu del Senyor pera que recorde sempre la passió de Christ.

Al devant porta la creu en la casulla, pera que pose esment en les petjades de Christ y s' afanye á seguirles devotament.

A l' esquena está assenyalat ab la creu, pera que qualsevol desservey del prohisme 'l sofrexe ab paciençia per amor de Deu.

Al devant du la creu, pera que plore sos propis pecats; á l' espatlla, pera que plore per compassió 'ls comesos també per los altres, y sápia qu' es constituhit mitjanser entre Deu y 'l pecador, y no s' ature de pregar y d' oferir lo sant sacrifici fins que me-

resca assolir la gracia y la misericordia.

Quan lo sacerdot celebra, honra á Deu, dona goig als Angels, edifica á l' Esglesia, ajuda als vivents, dona repós als difunts, y 's fa participant de tots los bens.

CAPITOL VI

Prech del exerciçi d' avans de la Comunió.

VEU DEL DEXEBLE.

1. Senyor, quan esmento la vostra dignitat y la meua vilesa, tremolo de debó y m' aterro.

Puig si á vos no m' acosto, fujo de la vida, y si indignament m' hi atanso, vos faig una ofensa.

Donchs ¿qué faré Deu meu, auxiliador meu y conseller en les necessitats?

2. Ensenyáume vos lo camí dret; proposáume algun breu exerciçi conduhent pera la sagrada comunió.

Puig cal saber cóm, es á dir, ab quína devoció y reverença dech aparellar

mon cor pera rebre sanitosament lo vostre Sagrament, com també pera celebrar tan gran y divinal sacrifiçi.

CAPITOL VII

Del exámen de la propia conciençia y del propósit de l' esmena.

VEU DEL AMAT.

1. Sobre tot lo sacerdot de Deu ha d' atansarse á celebrar, tocar y rebre aqueix Sagrament ab gran humilitat de cor y suplicant reverença, ab plena fé y pietosa intenció de la gloria de Deu.

Escorcolla ab delió ta conciençia y en quant te sia possible netéjala y desenterboleixla ab una vera contrició y humil confessió; de sort que res greu tingas ó sápias que 't remordexe y 't deture d' atansart'hi lliurement.

Tingas aborrició de tots los teus pecats en general, y mes especialment dolte y gemega per tos diaris mancaments.

Y si 'l temps ho permet, confessa á Deu en lo secret de ton cor totes les miseries de les teues passions.

2. Gemega y dolte de que encara sias tan carnal y mundanal, tan poch mortificat en les passions, tan mogut per les cobejançes.

Tan allarat en los sentits corporals, tan sovint embolicat en vanes fantasíes.

Tan per demés torçat envers lo exterior, tan oblidat de lo interior.

Tan amatent pera la gatzara y la platxeria, tan remolejayre pera 'l plor y la compuncció.

Tan etzít per los esbargiments y plahers de la carn, tan mandra pera la penitençia y la devoció.

Tan tafaner pera ohir coses noves y esguardarne de belles, tan dexat pera abrassar les humils y baxes.

Tan cobejós pera agavellar molt, tan gasíu pera donar, tan avar pera retenir.

Tan destrempat en lo parlar, tan bocamoll en lo callar.

Tan desinvolt en les costums, tan desavinent en les obres.

Tan malmetedor en lo menjar, tan sort á la paraula de Deu.

Tan llest pera reposar, tan endropit pera trevallar.

Tan desvetllat pera les rondalles, tan endormiscat pera les vetlles sagrades.

Tan frissós pera acavarles, tan desvagat pera escoltarles.

Tan rončér en resar les Hores, tan fret en celebrar, tan axut en combregar.

Tan aviat distret, tan poch sovint del tot recullit.

Tan soptadament enfallonit, tan avinent pera desplaure als altres.

Tan lleuger pera judicar, tan aspre pera corretgir.

Tan joyós en la prosperitat, tan feble en l' adversitat.

Tan sovint fent molt bons propósits, y portantne pochs á compliment.

3. Exos y altres mancaments teus ab dolor y greu enuig de ta propia fe-

blesa confessats y plorats, fes un ferm propósit d' esmenar y de millorar sempre la teua vida.

Després ab plena resignació y sençera voluntat ofereixte tu mateix en honor del meu nom en perpetual holocauste en l' ara de ton cor, açó es, encomanantme ab confiança 'l teu cos y la teua ánima.

A fi de que axís merescas acostarte dignament á oferir á Deu 'l sacrifiçi y á rebre sanitosament lo Sagrament del meu Cos.

4. Puig no hi ha oferta mes digna ni satisfacció major per esborrar los pecats que oferirse pura y sençerament á Deu ab l' oferiment de mon Cos en la missa y en la comunió.

Si l' hom fá 'l que pot y s' penedeix de debó, quantes vegades se m' acoste pera demanar perdó y gracia: *Visch jo*, diu lo Senyor, *qui no vull la mort del pecador, sino que 's convertesca y visca;* puig de sos pecats no m' en recordaré més, ans be tots li serán perdonats.

CAPITOL VIII

Del oferiment de Christ en la creu y de la propia resignació.

VEU DEL AMAT.

1. Axís com jo volenterosament m' oferí al Etern Pare per tos pecats, ab los brassos estesos y nu de cos en la creu, de sort que no hi hagués res en mí que no patís sacrifiçi pera desenfallonir á Deu;

Axís també deus tu, tant com de cor pugas, oferirte volenterosament á mí en oferta pura y santa, cada jorn en la missa, ab totes tes forçes y afectes.

¿Qué vull jo més sino que maldes pera resignarte del tot á mí?

De tot lo que 'm donas, llevat de tú, res se m' endona, puig no cerco ton dó, sino á tú.

2. Axís com á tú no 't satisfaria tenirho tot, fora de mí, axís tampoch

á mí 'm pot plaure tot lo que 'm dongues, no oferinte 'm tú.

Ofereixte á mí, y dona't tot per amor de Deu, y ta oferta será acceptávola.

Esmenta que jo m' oferí tot al Pare per ton amor; també doní tot mon Cos y Sanch en aliment, pera que fos tot teu, y tu romanisses meu.

Mes si tu restas en tú mateix, y no t' oferexes de bon grat á mon voler, no hi ha plena oferta, ni hi haurá entre nosaltres sençera unió.

Per açó á totes tes obres deu precehir la volenterosa oferta de tú mateix, si vols assolir la llivertat y la gracia.

Y per tal rahó tan pochs de dins se quedan enlluminats y lliures, perque á sí matexos del tot no saben negarse.

Exa es ma ferma sentencia: *No pot ésser mon dexeble sino aquell qui 's desprén de tot.* Si tu, donchs, vols ésser dexeble meu, ofereixte tú mateix á mí ab tots tos afectes.

CAPITOL IX

Que devém oferirnos á Deu ab tot lo nostre y pregar per tots.

VEU DEL DEXEBLE.

1. Senyor, tot quant hi ha en lo cel y en la terra es vostre.

Desitjo oferirme volenterosvment á vos, y ésser vostre perpetualment.

Senyor, ab la senzillesa de mon cor m' oferesch avuy á vos com á perpetual sirvent, en obsequi y sacrifiçi de perdurable llahor.

Rebéume ab exa santa oferta de vostre preçiós Cos, que vos oferesch avuy en presença dels Angels, invisiblement assistents, á fi de que sia per la meua salut y la de tot lo vostre poble.

2. Senyor, demunt l' altar de vostra misericordia vos presento tots mos pecats y mos delictes que so comés devant de vos y dels vostres sants Angels dés del primer jorn que poguí pe-

car fins á l' hora d' ara, pera que vos los encenguéu tots plegats y 'ls abruséu ab lo foch de la vostra caritat, y esborréu totes les taques de mos pecats, y purifiquéu ma conciencia de tot delicte, y 'm retornéu vostra gracia que pecant so perdut, perdonantme plenament de tot y abrassantme misericordiosament ab lo petó de la pau.

3. ¿Qué puch fer per mos pecats, sino humilment confessarlos y plorarlos, y demanar sens treva la vostra misericordia?

Vos prech, Deu meu, escoltáume favorablement, aquí hont estich devant vostre.

Aborresch de valent tots mos pecats; no 'ls vull may més tornar á fer; ans be d' ells m' en dolch y me 'n doldré mentres visca, resolt á ferne penitencia y en quant puga á donarne satisfacció.

Perdonáume, Deu, perdonáume mos pecats, per vostre sant nom; salváu la meua ánima, qu' ab vostra Sanch preciosa redimíreu.

Miráu, á vostra misericordia m' encoman, en vostres mans me resigno.

Obréu ab mí segons vostra bondat, no segons la meua maliçia é iniquitat.

4. Vos oferesch també totes mes bones obres, ençara que sian molt poques é imperfetes, pera que vos les esmenéu y santifiquéu y les tinguéu per agradoses y vos les feu acceptávoles y sempre les convertiu en millors; y á mí, peresós é inútil homenet, me portéu al benaventurat y llohable fi.

5. També vos oferesch tots los pietosos desitxos dels devots, les necessitats de mos pares, amichs, germans, germanes y de tots mos benvolguts, y d' aquells qui á mí ó á altres feren be per amor vostre.

Y les d' aquells qui desitjaren ó demanaren que jo pregués ó digués misses per élls y per tots los seus, tan si encara viuhen en lo cos, com si ja han passat d' aquexa vida.

Pera que tots senten l' adveniment del auxili de la vostra gracia, l' efecte del conhort, la protecció en los perills,

la deslliurança en les penes, á fi de que, trets de tots los mals, joyosos vos dongan magnífiques gracies.

6. Vos oferesch també 'ls prechs y sacrifiçis de misericordia especialment per aquells qui m' ofengueren, entristiren ó bescantaren, ó algun mal ó desservey me feren.

Per tots aquells també als quals alguna vegada so entristit, turbat, agraviat ó escandalitzat, ab paraules, ab obres, á gratscient ó nó, pera que á tots ens perdonéu nostres pecats y les mutuals ofenses.

Foragitéu, Senyor, de nostres cors tota sospita, enfalloniment, enuig y desavinença, y tot quant pot afollar la caritat y minvar la germanor.

Misericordia, misericordia, Senyor, dels qui misericordia vos demanan; donáu vostra gracia als qui 'n freturan y feu que siám táls, que siám dignes de gaudir de vostra gracia y d' arrivar á la vida perdurable. Amen.

CAPITOL X

Que la sagrada comunió axís com axís no 's deu dexar.

VEU DEL AMAT.

1. Sovint deus anar á la font de la gracia y de la divinal misericordia, á la font de la bondat y de tota puresa, pera que pugas ésser curat de tes passions y vicis, y merescas tornarte mes fort y vigilant contra totes les tentacions y falornies del diable.

L' enemich, sabent lo gran fruyt y remey posat en la sagrada comunió, de totes passades malda tant com pot pera retraure'n y allunyarne als fidels y als devots.

2. Puig alguns quan resolen aparellarse pera la sagrada comunió, patexen pitjors embestides de Satanás.

Aquest malehit esperit, com está escrit en Job, ve entre 'ls fills de Deu pera perturbarlos ab sa acostumada maliçia, ó pera tornarlos massa po-

ruchs y duptosos, ab tal de minvar llur afecte ó de traure'ls la fé ab argu·çies, per si pot fer que dexen del tot la comunió ó s' hi acosten ab fredor.

Mes no s' ha de fer çabal de ses manyeríes ó fantasíes, per mes lletges y esgarrifoses que sian; sino·que tots los fantasmes se l' hi han de rebotre per son cap.

Devém menysprear y mofarnos d' eix miserable, sens que per ses escomeses y neguits que porta dexém de rebre la sagrada comunió.

3. Sovint també destorba lo massa afany per tenir devoció, y certa angu·nia de confessarse.

Obra segons lo consell dels sabis; y dexa l' angoxa y l' escrúpol, perque destorba la gracia de Deu y destruheix la devoció del esperit.

Per alguna petita turbació y apesa rament no dexes la sagrada comunió; ans vest'en mes aviat á confessarte; y perdona de bon grat als altres totes les ofenses.

Y si tu has ofés á algú, demana hu-

milment perdó, y Deu de bon grat te perdonará.

4. ¿Qué aprofita retardar molt temps la confessió y ronçejar de rebre la sagrada comunió? Purga't tot seguit, escup depressa 'l verí, cuyta á rebre 'l remey y 't trovarás millor que si t' entretens molt temps.

Si per açó avuy ho dexas, demá tal volta esdevindrá altra cosa major; y axís molt temps podrias estar allunyat de la comunió, y anarte fent mes inapte.

Quan mes aviat pugas, traute de demunt la fexuguesa y la mandra, perque de res aprofita anguniarse molt temps, ni molt temps estar desfiçiós, y per exos diaris destorbs allunyarse de les coses divinals.

Ans be afolla molt retardar per mes temps la comunió, perque sol portar un gran ensopiment.

¡Ay dolor! Alguns enfredorits y desordenats allargan de bon grat lo confessarse y per tant desitjan retardar la sagrada comunió, pera que no tingan de resguardarse ab tant d' esment.

5. ¡Ay, quína petita caritat y feble devoció tenen los qui tan fácilment dexan la sagrada comunió!

¡Quán benaventurat y agradós á Deu es aquell qui viu de tal sort que guarda ab tal puresa sa conciencia, que estaria aparellat y ab afecte pera combregar cada jorn, si li fos permés y no fos sutjat!

Si un hom de vegades s' absté en gracia de l' humilitat ó per causa d' un llegítim impediment, mereix ésser llohat per la reverença.

Mes si de mica en mica li va agafant l' ensopiment, á sí mateix deu dexondirse y fer tot quant puga; y Deu ajudará son desitx per la bona voluntat, á la qual especialment mira.

6. Quan de debó estiga llegítimament impedit, tinga sempre bona voluntat y pietós intent de combregar, y axís no li mancará del tot lo fruyt del Sagrament.

Puig en tot jorn y en tota hora pot qualsevol devot acostarse sanitosament y sens impediment á la comunió espiritual de Christ.

Mes en certs jorns y en lo temps establert deu rebre sagramentalment lo Cos de son Salvador ab afectuosa reverença, alenant mes la llahor y la gloria de Deu, que no pas cercant son conhort.

Perque tantes vegades místicament combrega é invisiblement es refet, quantes devotament colra 'l misteri de la encarnació y la passió de Christ y en amor d' éll s' abrusa.

7. Qui altrement no s' aparella sino apressat per la festa ó empenyit per la costúm, molt sovint está mal aparellat.

Benaventurat aquell qui s' ofereix al Senyor en holocauste cada vegada que celebra ó combrega.

No sias en celebrar massa entretingut ó massa llest, ans be serva la bona consuetut d' aquells ab qui vius.

No deus ocasionar als altres apesarament ni enuig, sino servar la via regular, segons lo manament dels superiors, y servir mes á l' utilitat dels altres que á la propia devoció ó afició,

CAPITOL XI

Que 'l cos de Christ y la sagrada escriptura son coses molt necessaries pera l' ánima del fidel.

VEU DEL DEXEBLE.

1. ¡Oh dolcíssim Senyor Jesús, quán gran es la dolçor de l' ánima devota, qu' ab vos gaudeix en vostre convit, en lo qual no se li presenta pera menjar altre aliment sino á vos mateix, únich volgut seu y desitjat sobre tot los desitxs de son cor!

Y en veritat, que pera mí fora dols plorar llágrimes del fons del cor devant de vos, y com la pietosa Magdalena vostres peus ab elles arrosar.

Mes ¿ahónt es exa devoció? ¿ahónt eix doll de llágrimes?

Cert, devant de vos y dels vostres sants Angels tot mon cor deuria abrusarse y plorar de goig.

Puig en lo Sagrament vos tinch ve-

rament present, encara qu' amagat sots altres especies.

2. Perque mos ulls no podrian menys d' enlluernarse d' esguardarvos en vostra propia y divinal claror, ni tot lo món podría soportar la ruentor de la gloria de vostra majestat.

En açó, donchs, atenéu á ma feblesa, puig vos amagáu en lo Sagrament.

En veritat tinch y adoro á Aquell á qui 'ls Angels adoran en lo cel, mes jo per ara encara en la fé, mentres que élls cara á cara y sens vel.

A mí 'm cal estar content ab la llum de la vera fé y caminar ab ella, fins que llustreje 'l jorn de l' eternal claror, y les ombres de les figures s' esvanexen.

Mes *quan arrivará lo qu' es perfet*, passará l' us dels Sagraments; perque 'ls benaventurats en la gloria del cel no freturan del remey sagramental.

Jatsía que gaudexen sens fi en la presença de Deu, esguardant sa gloria cara á cara; y transfigurats de claror en claror del abím divinal, assaborexen

lo Verb de Deu encarnat, segons fou en un principi y román eternalment.

3. Recordatme d' exes maravelles, greu enuig me dona qualsevol esplay, encara que sia espiritual; puig mentres á mon Deu clarament no veig en la seua gloria, no tinch per res tot quant en lo món veig ú óich.

Testimoni 'n sou vos, Deu, que res pot aconhortarme, cap criatura satisferme, sino vos, Deu meu, al qui desitjo esguardar eternalment.

Mes açó no es pas possible, durant exa ma vida mortal.

Per tant cal que 'm carregue de molta paciençia y 'm sotsmete en vos á tots mos desitxs.

Puig també vostres Sants, Senyor, qui ab vos ja gaudexen en lo regne dels cels, mentres visquéren, esperaravan ab fé y gran paciençia l' adveniment de vostra gloria. Jo crech lo qu' élls creguéren; jo espero lo qu' ells esperaren, y per la vostra gracia confio assolir lo qu' élls assoliren.

Ara com ara caminaré ab la fé, en-

coratjat ab los exemples dels Sants.

Tindré també llibres sants per esplay y mirall de la vida, y sobre tot vostre santíssim Cos per singular remey y redós.

4. Dues coses, en efecte, trob que 'm freturan molt en exa miserable vida, sens les quals aquexa 'm fora insoportávola.

En la presó d' eix cos detingut, dues coses regonesch que 'm mancan, açó es, aliment y llum.

Y axís, á mí, malalt, pera refer mon esperit y mon cos, vostre sagrat Cos me donáreu; y per' *enlluminar mas petjades la vostra paraula.*

Sens exes dues coses ben viure no's podria: jatsía que la paraula de Deu es la llum de la meua ánima, y vostre Sagrament lo pa de ma vida.

Exes poden també anomenarse dues taules, posades ençá y enllá del tresor de la Santa Esglesia.

L' una es la taula del sagrat altar en que hi ha 'l pa sant, açó es, lo preçiós Cos de Christ.

L' altra es la de la divinal Lley que conté la doctrina santa, qu' ensenya la fé vera y endreça ab fermesa fins al altra part del vel, ahont es lo Sant dels Sants.

5. Gracies á vos, Senyor Jesús, llum de l' eternal llum, per la taula de la sagrada doctrina, que 'ns donáreu per vostres sirvents los profetes, los apóstols y 'ls altres doctors.

Gracies á vos, Criador y Redemptor dels homens, qui péra mostrar á tot lo món vostra caritat, arrenjáreu un gran sopar, en lo qual no presentáreu pera menjar l' anyell de figurança, sino vostre santíssim Cos y Sanch, esbargint á tots los fidels ab lo sagrat convit y ubriacantlos ab lo cálzer de la salut, en que hi ha tots los esplays del paradís y 's refán ab nosaltres los sants Angels, si be qu' ab mes benaventurada dolçor.

6. ¡Oh quán gran y honorable es l' ofiçi dels sacerdots, als quals s' es concedit lo consagrar ab les paraules sagrades al Senyor de la majestat, be-

nehirlo ab los llavis, tenirlo en les mans, rebre'l en sa propia boca y administrarlo als demés!

¡Oh quán netes deuhen ésser aquelles mans, quán pura la boca, quán sant lo cos, quán inmaculat lo cor del sacerdot, dins del qual tantes vegades entra l' autor de la puritat!

De la boca del sacerdot, qui tan sovint reb lo Sagrament de Christ, no deu exír cap paraula que no sia santa, honesta y avinent.

7. Sos ulls deuhen ésser senzills y vergonyosos, puig esguardar solen lo Cos de Christ. Les mans pures y axecades al cel, jatsía que avesades están á tocar al Criador del cel y de la terra.

Als sacerdots especialment se diu en la Lley: *Siáu Sants, perque jo, Senyor Deu vostre, so sant.*

8. Ajudáunos ab vostra gracia, omnipotent Deu, pera que 'ls qui rebérem l' ofiçi sacerdotal, digna y devotament pogám servirvos ab tota puritat y bona concienςia.

Y si no podém conservarnos ab tan-

ta ignocençia de vida com devém, concediunos al menys que plorém dignament los mals que férem, y ab esperit d' humilitat y propósit de ferma voluntat de servirvos millor d' açí en avant.

CAPITOL XII

Que ab gran esment se deu aparellar aquell qui ha de rebre á Christ.

Veu del Amat.

1. Jo so l' aymador de la puritat y 'l donador de tota santetat.

Jo cerco 'l cor pur, y aqueix es lo lloch de mon repós.

Aparella'm un gran senacle, ben guarnit, y celebraré ab tú la Pasqua ab mos dexebles.

Si vols que vinga á tú, y ab tú romanga, llensa 'l llevat vell y neteja l' estatge de ton cor.

Foragita á tot lo món y á tot lo rebombori dels viçis, posa't com lo pardal

solitari dalt de la teulada; y rumia tos mancaments ab tot lo greu de la teua ánima.

Puig tot aymador aparella pera son amat la millor y mes bella cambra, jatsía que en açó 's coneix l' afecte del qui reb al benvolgut.

2. Sápias ab tot que tu no pots satisfactoriament aparellarte per lo mérit de tes obres, encara que tot un any t' aparellasses, y no tinguesses cap mes caboria;

Y que sols per ma pietat y gracia t' es permés d' atansarte á ma taula; com si un pobrissol pidolayre fos convidat al dinar d' un rich, y aquell res mes tingués pera pagarli sos benefiçis sino l' humiliarse y regraciarloshi.

Fes tot quant pugas y fesho ab tot esment, no per costúm, ni per força; mes ab temor y reverença y afecte reb lo Cos de ton volgut Senyor Deu, qui 's digna venir á tú.

Jo so qui t' he cridat, jo he manat que 's fes, jo hi afegiré 'l que 't manca; vina y rebme.

3. Quan jo 't donch la gracia de la devoció, dona gracies á ton Deu, no perque 'n sias digne sino perque s' ha condolgut de tú.

Si no tens devoció, ans be 't sents mes axút, malda en l' oració, gemega y truca; no pares fins que merexes rebre una mica ó una gota de la gracia saludable.

Tu freturas de mi; mes no pas jo de tú.

Ni tu vens á santificarme; ans be jo vinch á santificarte y millorarte.

Tu vens á fi de que per mí sias santificat y ab mí unit, pera rebre nova gracia, y pera enardirte de bell nou pera l' esmena.

No vullas menysprear aquexa gracia, ans be aparella ab tot esment ton cor y hostatj'hi á ton amat.

4. Mes cal que no sols t' aparelles pera la devoció avans de la comunió, sino que també pares esment en servarla després de rebut lo Sagrament. No 's deu un hom resguardar menys després, que devotament aparellarse

avans. Puig lo bon reculliment que després se té es lo millor aparell pera assolir novament major gracia.

Jatsía que molt mal endreçat ne surt qui totduna massa s' esbargeix ab exteriors esplays.

Fuig de les converses, estigas recullit, y gaudeix de ton Deu, puig tu tens á Aquell á qui tot lo món no 't pot pendre.

Jo so á qui tot te deus donar, de sort que d' ací enllá no viscas ja en tú, sino en mí, sens res mes basquejar.

CAPITOL XIII

Que l' ánima devota deu alenar ab tot lo cor l' unió ab Christ en lo Sagrament.

VEU DEL DEXEBLE.

1. Senyor, *¿quí fará que vos trove sol*, y vos obrí de bat á bat tot lo meu cor, y gaudexe de vos com desitja la meua ánima, y ja ningú 'm menyspree,

y cap criatura 'm sorolle ó esguarde; sino que vos sols me parléu y jo á vos, com dos qui be 's volén, y un amich conversa ab altre amich?

Açó prech, açó desitjo, que á vos tot m' unesca, y que mon cor de tot lo criat s' allunye, y que per la sagrada Comunió y sovint celebració aprenga mes á assaborir lo celestial y lo eternal.

¡Ah Senyor Deu! ¿quán seré ab vos tot unit y tot enfondat, y de mí del tot oblidat?

Vos en mí, y jo en vos; y axís ensemps en ún concediunos de viure sempre.

2. Cert, vos sou mon amat escullit entre milers, en qui la meua ánima 's complagué en fer estada per tots los jorns de sa vida.

Cert, vos sou mon apayvagador, en qui 's trova la sobirana pau y la vera quietut, y fora de vos tot es trevall y dolor é infinita miseria.

Cert, vos sou 'l Senyor amagat, y vostre consell no 'l teniu ab los des-

creguts, ans be vostre tracte 'l teniu ab los humils y senzills.

¡Oh quán bla es, Senyor, vostre esperit, qui pera palesar als fills vostra dolçor, vos dignáreu referlos ab lo pa blaníssim, devallat del cel!

Cert, no hi ha cap altra nació tan gran, la qual tinga sos Deus tan prop de si, com vos, Deu nostre estáu prop de tots vostres fidels, als qual pera que cada día s' aconhorten y enlayren lo cor al cel, vos donáu per' aliment y goig.

3. Puig ¿quína nissaga hi ha tan eleta com lo poble cristiá?

O ¿quina criatura hi ha sota del cel tan volguda com l' ánima devota, á la qual Deu se fica, per apexarla ab sa carn gloriosa?

¡Oh inefable gracia! ¡oh maravellosa dignació!

¡Oh amor inmens, concedit tan sols al home!

Mes ¿qué donaré jo al Senyor per exa gracia, per tan sengle caritat?

Res mes agradós puch fer que do·

nar tot mon cor á Deu y unirlo estretament ab éll.

Llavors s' enjohirá mon esperit, quan la meua ánima será perfetament unida ab Deu.

Llavors me dirá: Si tu vols estar ab mí, jo vull estar ab tú. Y jo li respondré: Dignáuvos, Senyor, romanir ab mí; jo vull de bon grat estar ab vos.

Aqueix es tot lo meu desitx, que mon cor ab vos sia unit.

CAPITOL XIV

Del brusent desitx d' alguns devots envers lo Cos de Christ.

VEU DEL DEXEBLE.

1. *¡Oh quán gran es, Senyor, lo doll de vostra dolçor, la qual teniu amagada pera aquells qui vos temen!* Quan me recordo, Senyor, d' alguns devots qui s' atansan ab gran devoció y afecte á vostre Sagrament, llavors molt sovint me confonch y envergonyesch d' acostarme tan entebehida

y fredament á vostre altar y á la taula de la sagrada comunió.

Perque estich tan axut y sens afició del cor; perque no m' abruso del tot devant de vos, Deu meu, ni so tan alenadament atret y afectat, com molts devots ho foren, los qui per llur gran dalé de la comunió y sensible amor del cor no podian menys d' esclatar en llágrimes.

Mes ab la boca del cor tant com ab la del cos ensemps á vos, Deu, font viva, ab tota delió alenavan, no podent altrement minvar ni sadollar llur fam, sino rebent ab tot esplay y espiritual desfici vostre Cos.

2. ¡Oh vera fé encesa la d' élls, argument de prova de vostra sagrada presençia!

Puig exos verament conexen á llur Deu *al partir lo pa, abrusantse* llur cor tan de valent per Jesús perque eix camina ab élls.

Lluny de mí es sovint tal afecte y devoció, tan viu amor y xardor.

Siáu ab mí misericordiós, bon Jesús,

dols y benigne; y concediu á eix vostre pobrissol pidolayre sentir al menys alguna vegada una espurna del coral afecte de vostre amor en la sagrada comunió, pera que 's referme la meua fé, crexe la meua esperança en vostra bondat, y la caritat una vegada perfetament encesa, y avesada al celestial manná, may defallexe.

3. Poderosa es, ab tot, vostra misericordia pera donarme la gracia tan desitjada, y pera visitarme pietosament ab esperit encés quan vinga 'l jorn en que axís vos placia.

Puig encara qu' en tan gran desitx com vostres especials devots jo no m' abruso, ab tot per vostra gracia desitjo tenir aquell tan afoguerat desitx, pregant y alenant per tornarme altre de tots aquells vostres abrusats aymadors, y en llur santa companyía ésser comtat.

CAPITOL XV

Que la gracia de la devoció ab l' humilitat y la negació de sí propi s' assoleix.

VEU DEL AMAT.

1. La gracia de la devoció cal qu' ab afany la cerques, ab desitx la demanes, ab paciençia y confiança l' esperes, ab agrahiment la rebes, ab humilitat la conserves, ab esment la tractes, y 'l terme y fayçó de la sobirana visita, fins que vinga, á Deu encomanes.

Humiliarte sobre tot deus, quan no gayre ó gens de devoció interior sents; mes no per açó t' arraulexes massa, ni desordenadament t' entristexes.

Deu sovint dona en un breu supols lo que ha negat per llarch temps.

A vegades dona al fi de l' oració lo que refusá donar de bon principi.

2. Si la gracia 's dongués sempre aviat y tal com se desitja, no pas qu' un hom feble la pogués soportar.

Per açó ab bona esperança y humil paciençia la gracia de la devoció 's deu esperar

Y á tú y á tos pecats ferne cárrech quan no 's dona ó també d' amagat se 't lleva.

Una mica de res á vegades es lo que detura ó amaga la gracia; si dir s'en pot una mica, y no gran, de lo que priva tan gran be.

Y si açó petit ó gran remous y vençes perfetament, tindrás lo que demanares.

3. Puig tantost com de tot cor te donarás á Deu, y no cercarás açó ó alló á ton plaher ó á ton albir, sino que 't posarás sençer en ses mans, te trovarás unit y apayvagat, jatsía que res te sabrá tan bo ni 't plaurá tant com lo compliment de la divinal voluntat.

Qualsevol, donchs, qui ab cor senzill enlayre envers Deu son intent, y 's desprengue de tot desordenat amor ó aborriment envers totes les criatures, será aptíssim pera rebre la gracia y digne del dó de la devoció.

Puig lo Senyor dona sa benedicció allí hont trova 'ls atuells vuyts.

Y quan mes perfetament renunçia un hom á les coses ínfímes, y mes pera sí mor per lo menyspreu de sí mateix, tant mes depressa ve la gracia, tan mes á doll entra, y tan mes amunt enlayra 'l cor lliure.

4. Llavors veurá y s' adollará y maravellará y esbargirá son cor en sí mateix, perque la má del Senyor es ab éll, y éll s' ha posat del tot en les mans del Senyor pera sempre mes. Axís será benehit l' hom qui ab tot son cor cerca á Deu y no en vá reb la seua ánima.

Eix, al rebre la sagrada Eucaristía, mereix la gran gracia de la divinal unió, perque no esguarda á la propia devoció y conhort, ans be sobre tota devoció y conhort, á l' honra y gloria de Deu.

CAPITOL XVI

Que devém presentar á Christ les nostres necessitats y demanarli la seua gracia.

VEU DEL DEXEBLE.

1. ¡Oh dolcíssim y amantíssim Senyor, á qui ara devotament desitjo rebre, vos sabeu la meua feblesa y la necessitat que patesch, en quánts mals y viçis jech, quán sovint so apesarat, tentat, turbat y tacat!

A vos vinch per remey; á vos demano m' aconhortéu y alleugeriu.

Vos parlo á vos, qui tot ho sabéu, qui tot mon interior clarament veyéu, y qui tan sols podéu perfetament aconhortarme y ajudarme.

Vos sabéu quíns bens principalment me freturan, y quán pobre so en virtuts.

2. Esguardau, devant de vos estich pobre y nu, demanant gracia y clamant misericordia,

Reféu á vostre famolench pidolayre; encenéu ma fredor ab lo foch de vostre amor; enlluminău ma ceguera ab la claror de la vostra presençia.

Tornáume amargant tot lo terrenal, tot lo fexúch y contrari en paciençia, tot lo ínfim y criat en menyspreu y oblit.

Enlayráu mon cor á vos en lo cel, y no 'm dexeu anar desvagat per la terra.

Vos sols siáu ma dolçor desd' ara per sempre; puig vos solament sou mon menjar y mon beure, mon amor y mon goig, mon delit y tot lo meu be.

3. ¡Tant de bo qu' ab vostra presençia m' encenguésseu, m' abrusásseu y en vos me transformásseu, pera que fos un sol esperit ab vos per la gracia de l' interior unió, y la fosa del afoguerat amor!

No 'm dexéu anarm'en de vos dejú y assedegat; ans be obreu ab mí misericordiosament, com molt sovint haveu obrat maravellosament ab vostres Sants.

¿Qué fora de maravellós, si tot per

vos m' abrusés y en mí mateix m' apagués, si vos sou foch sempre brusent que may s' apaga, amor que purifica 'ls cors y enllumina 'ls enteniments?

CAPITOL XVII

Del brusent amor y adalerat afecte de rebre á Christ.

VEU DEL DEXEBLE.

1. Ab la major devoció y brusent amor, ab tot l' afecte y enardiment del cor desitjo, Senyor, rébreus, com molts Sants y devotes persones en la comunió vos desitjaren, los quals molt vos plagueren ab la santetat de vida y vos tingueren abrusadíssima devoció.

¡Oh Deu meu, eternal amor, tot mon bé, benaventurança perdurable, aleno rébreus ab l' adalerat desitx y la mes complerta reverença que qualsevulla dels Sants un temps tingué y pogué sentir!

2. Y encara qu' indigne sia de tenir

tots aquells sentiments de devoció, ab tot vos oferesch lo sençer afecte de mon cor, com si jo sol tingués tots aquells agradosíssims afoguerats desitxs.

Y tot quant un esperit pietós pot concebre y desitjar, tot també ab la major veneració y entranyable abrusament vos fas present y oferesch.

Res pera mí vull reservar, sino á mí y á tot lo meu volenterosament y de grat á vos sacrificar.

Senyor Deu meu, Criador meu y Redemptor meu, ab tal afecte, reverença, llahor y honor, ab tal agrahiment, dignitat y amor, ab tal fé, esperança y puritat avuy aleno rébreus, com vos rebé y alená vostra santíssima mare, la gloriosa verge Maria, quan al Angel que li portá l' embaxada del misteri de l' encarnació humil y devotament li respongué: *Veus açí la esclaua del Senyor, fássas en mi segons vostra paraula.*

3. Y axís com vostre benaventurat precursor, lo mes excel·lent dels Sants,

Joan Batista, en vostra presençia joyós botava ab lo goig del Esperit Sant mentres encara estava clos en les maternals entranyes, y després al guaytar á Jesús caminant entre 'ls homens ab molta humilitat y devot afecte deya: *L' amich del espós, qui ab éll está y 'l sent, se rubleix de goig ab la veu del espós;* axís també jo ab grans y sagrats desitxs aleno abrusarme y á vos ab tot lo cor ferme present.

Per açó 'ls goig de tots los cors devots, los afoguerats afectes, los espirituals exalçaments y les sobrenaturals enlluminacions y les celestials visions, ab totes les virtuts y llahors que per totes les criatures en lo cel y en la terra se vos han donat y donarán, vos los oferesch y porto en presentalla, per mí y per tots mos encomanats en l' oració, á fi de que siáu per tots dignament llohat y glorificat perpetualment.

4. Acceptáu, Senyor Deu meu, mas prometençes, y 'ls desitxs de que siáu sens terme llohat y sens mida be-

nehit, com de dret vos pertoca segons l' infinitat de vostra inefable grandesa.

Açó vos oferesch y desitjo oferirvos cada jorn y cada moment, y pera donarvos ab mí gracies y llahors, á tots los celestials esperits y á tots vostres fidels ab oracions y ab efectes convido y prego.

5. Llohat siáu per tots los pobles, tribus y llengues, y magnificat per élls sia ab gran goig y brusenta devoció vostre sant y enmelat nom!

Y tots los qui ab reverença y devoció celebran y ab plena fé reben vostre altíssim Sagrament, merescan trovar en vos gracia y misericordia y preguen humilment per mí pecador *(Per caritat axís també 'ls ho demana 'l traductor.)*

Y quan de la desitjada devoció y joyosa unió hajan gaudit, y ben aconhortats y maravellosament refets se retiren de la sagrada taula celestial, digninse recordar d' eix pobrissol de mí. *(Que Deu els hi pach.)*

CAPITOL XVIII

Que l' hom no sia curiós escorcollador del Sagrament, sino humil aymador de Christ, sotsmetent sos sentits á la sagrada fé.

Veu del Amat

1. Guarda't d' escorcollar tafanera é inútilment aqueix endinzadissim Sagrament, sino vols enfonzarte en un abím de duptes.

Aquell qui de la magestat es escorçollador, ab sa gloria será enlluhernat.

Mes pot Deu obrar que no pas l' hom entendre.

Permés es lo pietós y humil esbrinament de la veritat, aparellat sempre pera ésser ensenyat, y afanyós pera seguir les sanitoses doctrines dels Sants Pares.

2. Benaventurada la senzillesa, que dexa 'ls asprosos viaranys de les qües-

tions y tresca per lo planer y ferm curriol dels manaments de Deu.

Molts perdéren la devoció, tot volent escorcollar coses mes altes.

Se 't demana fé y vida sençera, no pas entendre les coses altes, ni encaparrarte ab los misteris de Deu.

Si no entens ni capexes lo qu' está dessota de tú ¿cóm compendrás lo que está per demunt teu?

Sotsmet te á Deu y humilía tos sentits á la fé, y se 't donará llum del saber tal com te caldrá y 't fará fretura.

3. Alguns son greument tentats en la fé y en lo Sagrament; mes d' açó no 'n tenen ells culpa, sino l' enemich.

No vullas fer cabal, ni vullas escatir ab tos entabanaments, ni respondre als duptes proposats per lo diable; ans be creu en les paraules de Deu, creu als seus Sants y profetes, y fugirá de tú 'l maligne esperit.

Sovint molt aprofita que açó sofrexe 'l sirvent de Deu.

Puig lo diable no tenta als infidels y pecadors, als qui ja té segurs; mes

als fidels devots los tenta y 'ls vecsa de moltes menes.

4. Tresca, donchs, ab senzillesa y ferma fé, y ab humil reverença atansa't al Sagrament. Y encomana ben refiat á Deu omnipotent tot lo que pots entendre.

Deu no 't fal-leix; fal-leixse aquell qui massa creu en sí mateix.

Deu va ab los senzills, se palesa als humils, dona enteniment als petitoys, mostra 'l sentit als esperits purs, y amaga la gracia als tafaners y als superbs.

L' humanal rahó es feble y pot fallir; mes la fé vera fal-lir no pot.

5. Tota rahó y natural discurs deu seguir á la fé, no precehirla, ni trencarla.

Puig la fé y l' amor aquí sobre tot senyorejan, y obran secretament en eix santíssim y eminentíssim Sagrament.

Deu eternal é inmens y de infinit poder fa coses grans é inescorcollables en lo cel y en la terra, y no 's poden esbrinar ses maravelloses obres.

Si tals fossen les obres de Deu que l' humanal rahó avinentment les capís, no foran maravelloses, ni inefables se podrian dir

TAULA

LLIBRE PRIMER

AMONESTAMENTS ÚTILS PERA LA VIDA ESPIRITUAL

LLIBRE SEGON

Amonestaments a la vida interior conduhents

LLIBRE TERS

Del intern conhort

APÉNDIX

ALS TRES PRIMERS LLIBRES

LLIBRE QUART

Del Santíssim Sagrament

Nota.—Ab tot y 'l remirament que havém posat en la correcció de proves, ens han passat algunes errades d' estampa, mes que tot d' ortografía, que 'l bon seny de nostres lectors corretjirá.

A llahor de Deu, Nostre Senyor, y pera be del prohisme, de nació catalana, eix tractat de la *Imitació de Christ* se acava ara d' empremptar á cura y despeses de Misser Terenci Thós y Codina, Doctor en Dret y Mestre en Gay Saber, en la estampa de N' Andreu Lopez Robert. Diada del Triomf de la Santa Creu, XVI de juliol de M.DCCC.XC.IV.